

3.

Stockholms kommunalstyrelse

och i samband därmed stående institutioner

SF.

Stockholms stadsfullmäktige

och i närmaste samband därmed stående institutioner.

Ursprungligen utövades huvudstadens kommunalstyrelse omedelbart av regeringen och dess representanter. Den egentliga självstyrelsen tilldelades efter hand magistraten, det vill säga borgmästare och råd. Såsom stadens och borgerskapets förman förde överståthållaren alltifrån år 1634, då hans ämbete tillkom, ordet inom detta råd. Vid sidan av borgmästare och råd fortgick från äldre tider borgerskapets inflytande på stadens styrelse dels genom ärendens omedelbara handläggning, dels och huvudsakligen genom de under medeltiden tillkomna borgerskapets äldste, vilka till en början voro 48 och sedermera 50 till antalet, varav benämningen borgerskapets femtio äldste. De tillkommo endast såsom en rådgivande församling och innehade även denna ställning enligt 1672 års förordning angående Stockholms stads styrelse; först år 1772 erhöles de under egna ordförande (tvenne alternerande) beslutanderätt jämte magistratens ledamöter. Det var dock endast vad man sedermera benämnt drättselärenden i inskränkt mening, som voro föremål för nu omnämnda självstyrelse, i vilken den år 1813 inrättade drättselkommissionen (se nedan) sedermera fick del.

Fördelningen på de skattskyldiga invånarna av de prestationer och avgifter, de hade att utgöra, gav från slutet av 1600-talet upphov till den ena kommunala institutionen efter den andra.

År 1688 tillkommo deputerade för inkvarteringsverket, sedermera benämnda inkvarteringskommissionen, ursprungligen bestående av magistratspersoner och borgare samt, sedan även andra hushållare blivit skyldiga att deltaga i inkvarteringen, jämväl av representanter från dem. Denna myndighet hade att uppbära samt redogöra för inkvarteringsstolagen samt ombesörja inkvarteringen in natura.

För taxering av den borgerliga inkvarteringsavgiften inrättades år 1710 borgerskapets bemedlingskommission, och 1720 fick denna kommission befattningen med andra borgerliga utskylder. Den valdes av de femtio äldste och äger fortfarande bestånd för förvaltning av borgerskapets enskilda fonder.

Brandvaktskasseadministrationen, sammansatt, under överståthållaren såsom ordförande, av två magistratspersoner och tio hus-

ägare, tillkommen år 1788, hade att bestrida och bekosta nattbevakningen till år 1850, då detta bestyr övertogs av polisen.

Under år 1767 synas børsbyggnadsdeputerade hava börjat sin verksamhet. I deras ställe trädde år 1781 kommitterade över børs- och brobyggnader. Efter underhandlingar med den år 1813 inrättade drättselkommissionen fingo de år 1815 området för sin verksamhet utvidgat och erhöles då benämningen kommitterade över børs-, bro- och hamnbyggnader. De bestodo av överståthållaren såsom ordförande, två av honom utsedda magistratspersoner samt bemedlingskommissionens ledamöter. Kommitterades bestyr övertogs år 1846 av drättselkommissionen.

Det första steget till magistratens och borgerskapets äldstes befriande från bestyret med kommunens förvaltning togs år 1813, då den förut omnämnda drättselkommissionen inrättades. Såsom ordförande i detta nya verk insattes överståthållaren; bisittare blevo fyra magistratspersoner, utsedda av magistraten, och sex borgare av olika kategorier, valda av borgerskapets äldste. Drättselkommissionen hade att i första hand förvalta stadens fastigheter och övriga tillhörigheter samt omhänderhava de inkomster, som voro enligt stat anslagna till utgifter för rådhusrätten, kronouppbördsverket m. fl. administrativa eller kommunala inrättningar. Kommissionen var dock icke den högsta myndigheten, utan vissa ärenden skulle hänvisas till magistraten och defemtio äldste.

För debitering, uppbörd och redovisning av båtsmansvakansavgiften inrättades på grund av 1839 års fördelning av städernas båtsmanshåll och kungl. resolutionen den 14 november 1842 båtsmanshållskommissionen med sju personer, valda av borgare och fastighetsägare såsom båtsmanshållsskyldiga.

Från att hava varit bestyr, utförda av hus- och tomtägarna, övergingo gatuläggningen och gatubelysningen, till en början var för sig, till att bliva på sockenstämmogrund byggda, för hela staden gemensamma angelägenheter. År 1845 inrättades för gatuläggningen och år 1850 för gatubelysningen särskilda förvaltningar, vilka med år 1861 sammanslogos till gatulägnings- och lyshållningsstyrelsen, bestående av nio ledamöter, av vilka en utsågs

av överintendentsämbetet och de övriga af sockenstämmonämnden.

För den år 1856 beslutade vattenledningen inrättades en överstyrelse med överståthållaren såsom ordförande och 24 av de territoriella församlingarna valda ledamöter.

Den centrala delen af sjukvårds- och fattigvårdsförvaltningen utövades af en magistratens afdelning till år 1807, då den för kortare tid överflyttades till en af representanter för varjehanda stats- och kommunalinstitutioner sammansatt talrik direktion med en serafimerriddare såsom ordförande och överståthållaren såsom vice ordförande. Ändring i direktionens sammansättning skedde genom kungl. brevet den 3 juli 1811, varjämte genom kungl. brevet den 18 mars 1812 denna överstyrelsens omedelbara befattning med dithörande ärenden överflyttades till församlingsstyrelser. En återgång i huvudsakliga delar till ärendenas koncentring hos 1811 års direktion påbjöds åter genom kungl. brevet den 8 november 1813.

I stället för oförmålda direktion trädde enligt kungl. stadgan angående fattigvården i Stockholms stad stadsnämnden den 1 april 1843 såsom centralstyrelse för hälso- och fattigvårdsärenden. I denna var överståthållaren ordförande, pastor primarius, polismästaren och förste stadsläkaren ständiga ledamöter samt 21 valda ledamöter, som utsågos, en af och inom konsistorium, en af och inom magistraten, två från var och en af de åtta församlingarnämnderna, en af allmänna barnhusets, en af Danviks hospitals och en af prins Carls inrättnings direktion.

Med hänsyn till kolerafarsotens första uppträdande i Europa inrättades för denna del af hälsovården den allmänna sundhetskommittén, som verkade åren 1831—1840. Av enahanda anledning och för samma ändamål bildades år 1847 allmänna sundhetsnämnden, som huvudsakligen nominellt kvarstod till tiden för stadsfullmäktiges tillkomst. Den bestod af ledamöter, utsedda vid sockenstämmorna. Ordet fördes af överståthållaren eller den han förordnade i sitt ställe.

En verksam del i styrelsen af åtskilliga huvudstadens angelägenheter (byggnadsväsendet, strandregleringar, allmänna säkerheten, torghandeln, mångleriväsendet, religions-, sjuk- och fattigvård samt brandförsäkringsväsendet) tog den år 1724 af kungl. maj: förordnade kungl. politie- och brandkommisionen. Denna ett stycke mot slutet af 1700-talet fungerande myndighet bestod af tolv, de flesta höga, stats-ämbetsmän (tre riksråd, justitiekanslern, en generalmajor, ett kansliråd, en vicepresident, fyra kollegieråd, en assessor) och två rådmän.

Med år 1862 gjordes enligt kungl. resolutionen den 27 september 1861 huvudstadens folkskoleväsendet till en stadens gemensamma angelägenhet, som, intill dess stadsfullmäktige övertogo detsamma, lydde under överstyrel-

sen för stadens folkskolor, sammansatt af en ordförande och elva ledamöter, valda, en af stadens konsistorium, en af fattigvårdsnämnden, en af varje församlings skoloråd och en af överstyrelsen, företrädesvis bland huvudstadens läkare. Överstyrelsen valde själv sin ordförande. Om detta val föll på någon förutvarande ledamot, utsågs annan i samma ordning, som denne förut blivit invald.

Genom kungl. förordningen den 16 mars 1847 infördes sockenstämmonämnden för behandling i vissa fall af hela staden rörande kyrkliga eller kommunala ärenden.

Förslaget till 1862 års kungl. förordning om kommunalstyrelse i stad var uppgjort att gälla även för huvudstaden. Detta förslag hänsköts till yttrande af överståthållarämbetet och från ämbetet till magistraten och borgerskapets äldste, som för frågans utredning nedsatte en kommitté. Såväl kommittén som överståthållarämbetet avstyrkte på det bestämdaste, att den allmänna stadsförfattningen skulle tillämpas på Stockholm, och påyrkade, att huvudstaden skulle få sin särskilda kommunalförordning, vartill och förslag uppgjordes. I huvudsaklig överensstämmelse med detta förslag utfärdades kungl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Med upphävande af 1847 års sockenstämмоförordning och vad i andra författningar kunde finnas strida mot de nya bestämmelserna förklarades i 1862 års förordning om kommunalstyrelse i Stockholm staden med därunder lydande område utgöra för sig en särskild kommun, vars medlemmar ägde att själva efter de givna närmare bestämmelserna vårda sina gemensamma angelägenheter, såvitt icke enligt gällande författningar det tillkomme offentlig ämbetsmyndighet att handhava dem. I avseende å behandling af kyrkliga angelägenheter samt ärenden rörande folkskolan hänvisades till vad särskilt fanns stadgat. Undantaget i avseende å kyrkliga angelägenheter blev, vad angår anordnandet af begravningsplatser, år 1886 i sammanhang med nedan omtalade kyrkogårdsnämnds införande genom legaliserande af då redan rådande förhållande för stadens gemensamma begravningsplatser modifierat i kyrkostämмоförordningen för Stockholm. Folkskoleväsendet åter blev med år 1904 genom lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm en väsentligen under den borgerliga kommunen lagd, stadens gemensamma angelägenhet.

Författningar. Kungl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862. Kommunalförordningen har undergått följande ändringar. Kungl. kungörelsen den 22 juni 1883 medförde huvudsakligen nedsatt maximum af röstetalen vid stadsfullmäktigtal och överflyttning till nämndernas instruktioner och en del bestämmelser om dem. Enligt kungl. förord-

SF.

ningen den 8 mars 1889 var den medlem av kommunen, som därstädes ägde fast egendom i st. f. som förut den, som var för fast egendom till allmän bevilning uppförd. Genom kungl. förordningen den 22 mars 1889 blev kvinna valbar till fattigvårdsnämnden. Lagen den 2 april 1898 gjorde villkoren för rösträtt och valbarhet till stadsfullmäktige i allo lika med motsvarande bestämmelser för de andra städerna och föreskrev förfarandet, då ordinarie val och fyllnadsval till stadsfullmäktige skulle ske samtidigt. Lagen den 15 april 1904 lämnade föreskrifter om revisorsval. Lagen den 29 april 1904 tilldelade stadsfullmäktige rätt att årligen själva utse sin ordförande. Genom lagen den 7 juli 1905 blev kvinna valbar till styrelsen för arbetsförmedlingen. Lagen den 17 maj 1907 införde nya bestämmelser angående stadsfullmäktiges sammanträden (se nedan). Genom lagen den 12 juli 1907 upphävdes § 47 och ändrades § 45 (varigenom nya bestämmelser infördes rörande ersättning för utsokningskostnader). Lagen den 26 maj 1909 gjorde kvinna valbar till stadsfullmäktig, införde den proportionella valmetoden vid val av stadsfullmäktige, ändrade grunderna för röstvärdets beräkning, sänkte rösttalsmaximum från 100 till 40 röster, stadgade två tredjedels majoritet för en del beslut samt berättigade stadsfullmäktige att bestämma valkretsindelningen, som förut bestäms av magistraten. Lag den 4 mars 1910 gjorde vissa förtydliganden i valbestämmelserna. Genom lagen den 10 juni 1910 meddelades ändrade bestämmelser ang. underställning av beslut om låns upptagande, innefattande en inskränkning av kommunens lånerätt (denna bestämmelse trädde emellertid i kraft först fr. o. m. år 1913). Genom lagen den 9 juni 1911 utsträcktes perioden för stadsfullmäktigmandat från två till fyra år. Lagen den 13 juni 1913 stadgade vissa bestämmelser för valhemlighetens skyddande vid stadsfullmäktigval (valkuvert, valskärmar etc.), ändrade föreskrifter rörande valsefels röstvärde vid ny sammanräkning efter avgången fullmäktig samt föreskrift ang. proportionellt val i vissa fall till utskott eller kommitté. Lagen den 25 aug. 1914 meddelade vissa föreskrifter rörande rösträtt för arrendator av jordbruksfastighet i stad. Lagen den 29 juni 1917 ändrade föreskrifterna om kungörande av tid för valförrättning för stadsfullmäktigval och om valbarhet till stadsfullmäktig. Lagen den 24 maj 1918 införde ändrade bestämmelser om viss ådömd straffpåföljd som hinder för rösträtt. Genom lagen den 20 juni 1918 fick överståthållarämbetet rätt att på framställning av drötselnämnden eller kameraren i uppördsverket företaga vissa rättelser i debiteringen av stadsutskylter. Lagen den 23 dec. 1918 stadgade lika kommunal rösträtt för varje i kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som fyllt 23 år och ej är omtydig eller i konkursstillstånd, ej är av fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning, ej häftar för samtliga de tre senaste

årens förfallna kommunalutskylter och ej utesluts genom ådömd straffpåföljd; vidare gavs ändrade föreskrifter om röstlängdens upprättande och om sättet för stadsfullmäktigvalens anordnande samt vidgades bestämmelsen om $\frac{2}{3}$ majoritet för vissa beslut av ekonomisk innebörd. Lagen den 14 febr. 1920 förlade ledningen av stadens kommunala förvaltning hos det i beredningsutskottets ställe inrättade stadskollegiet, bland vars medlemmar de särskilt valda, avlönade borgarråden fingo föredragningskyldighet för de på dem fördelade olika förvaltningsområdena (se vidare nedan under stadskollegiet); i sammanhang därmed stadgades, att två vice ordförande skulle utses av stadsfullmäktige, varjämte en del av omorganisationen på kallade smärre ändringar i vissa paragrafer vidtogas. Genom tvenne lagar den 30 juni 1920 gjordes några smärre ändringar i föreskrifterna om valseklarnas beskaffenhet och röstlängdens upprättande samt upphävdes rätten till röstning genom fullmakt och infogades i stället föreskrifter rörande den genom särskild lag s. d. medgivna rätten för vissa väljare att använda valsekelsförsändelse. K. förordn. den 19 nov. 1920 meddelade vissa ändrade grunder för den kommunala beskattningen under åren 1921—1924 (se nedan).

För ändring av huvudstadens kommunalförordning liksom för övriga förordningar av samma slag från år 1866 fordrats riksdagens medverkan.

Valordning för Stockholms stad, gällande vid val av stadsfullmäktige samt för upprättande av förslag till borgmästar-, rådmans- eller magistratssekreterarsyssla, fastställd av kungl. maj:t den 11 februari 1910 (med ändringar den 24 jan. 1914 och 24 maj 1918), reglerar de kommunala valen, kompletterad av särskilda föreskrifter utöver vad regeringsformen, kommunalförordningen och valordningen innehålla om val inom Stockholms stad av stadsfullmäktige och för upprättande av förslag till borgmästar-, rådmans- eller magistratssekreterarsyssla, utfärdade av magistraten den 18 februari 1910 med ändring den 9 februari 1912, varigenom tiden för valförrättning för stadsfullmäktigval utsträcktes. Lag den 30 juni 1920 med föreskrifter i fråga om val av stadsfullmäktige m. m. under tiden 1 juli 1920—1 juli 1921.

K. kung. den 8 april 1919 ang. upprättande av kommunal röstlängd m. m.

Lag den 30 juni 1920 om rätt för vissa väljare att utan inställelse inför valförrättare avgiva valsekel vid vissa kommunala val samt föreskrift om behandling av valsekelsförsändelse. K. kung. den 25 sept. 1920 angående kuvert m. m. som avses i lagen den 30 juni 1920 om rätt för vissa väljare ... valsekelsförsändelse.

K. förordn. den 19 nov. 1920 om kommunal progressivskatt för åren 1921—1924. K. kung. den 19 nov. 1920 ang. fastställelse av vissa till ledning vid uträknanndet av kommunala progressivskattens grundbelopp, kommun-

andel och utjämningsandel erforderliga tabeller. K. förordn. den 19 nov. 1920 ang. särskilda grunder för utgörande av 1921—1924 års allmänna kommunalutskylder m. m. K. förordn. den 19 nov. 1920 ang. beräkning av utlagor, som skola utgå i förhållande till 1921—1924 års taxering till bevilling för inkomst eller efter de för utgörande av kommunalutskylder stadgade grunder.

Stadsfullmäktige.

Börshuset (ingång från Trångsund, för hörare från Källargränd), St.; rt. 46 60; st. 10 99; sessionstider: ett ordinarie sammanträde, vanligen tredje måndagen, i varje månad (utom juli och aug.), f. ö. när omständigheterna påfordra.¹⁾

Stadsfullmäktiges kansli, Börshuset (ingång från Källargränd), St.; rt. 40 92, 65 68, 69 40; st. 28 29; expeditionstid: 11—2; se vidare stadskansliet sid. 57.

Kommunens beslutanderätt utövas genom 100 stadsfullmäktige. Stadsfullmäktige bestämma efter förslag av magistraten indelningen i valkretsar jämte antalet fullmäktige för varje valkrets. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 8 jan. 1917 var staden för 1917—1919 års val indelad i fem kretsar, av vilka den första valde 19, den andra 18, den tredje 23 och de återstående 20 stadsfullmäktige vardera. Genom stadsfullmäktiges beslut den 20 sept. 1920 ändrades valkretsindelningen fr. o. m. år 1921; av de nya valkretsarna väljer den första 17, den andra 21, den tredje 19, den fjärde 20 och den femte 23 stadsfullmäktige. (Se vidare nedan). Valen ske fr. o. m. år 1913 för fyra år och äga rum vart annat år, varvid varje gång halva antalet stadsfullmäktige skall utses. Dessa val ske från och med 1910 efter proportionell valmetod och från och med 1919 efter ograderad röstskala.

Enligt 1862 års förordning fördes ordet hos stadsfullmäktige av överståthållaren med rätt för honom att deltaga i överläggningarna men ej i besluten. För varje år ägde stadsfullmäktige välja en vice ordförande. Överståthållarens ordförandeskap upphörde den 1 juni 1904, då stadsfullmäktige första gången inträdde i sin genom lagen den 29 april 1904 dem tilldelade rätt att själva årligen utse sin ordförande. Överståthållaren behöll sin rätt att deltaga i överläggningarna. Samma rätt tillades uttryckligen underståthållaren vid förfall för överståthållaren. Fr. o. m. den 1 april 1920 utse stadsfullmäktige två vice ordförande.

»Stadsfullmäktiges förhandlingar skola vara offentliga. Dock kunna fullmäktige för någon särskild fråga besluta, att överläggningen skall

¹⁾ Stadsfullmäktiges ordinarie sammanträden under arbetsåret 1921—22 äro utsatta till månadagarna den 23 maj, 20 juni, 19 sept., 17 okt., 21 nov. och 5 dec. 1921 samt 9 jan., 20 febr. och 20 mars 1922.

hållas inom lykta dörrar» (§ 21 i kommunalförordningen). »Stadsfullmäktige må icke företa årenden eller däri besluta, om icke minst hälften av dem är tillstädes» (ur § 22 i kommunalförordningen).

»Till stadsfullmäktiges åligganden och befogenhet hör: att avgiva utlåtanden i alla frågor, som för sådant ändamål av kungl. maj:t till fullmäktige remitteras, eller av överståthållarämbetet, magistraten eller andra vederbörande till dem hänskjutas; att meddela beslut i angelägenheter, som av de för verkställighet och förvaltning tillsatta nämnder eller personer likmätigt de för en var av dem gällande instruktioner fullmäktiges prövning underställas; att efter granskning av de utav vederbörande förvaltningsnämnder upprättade utgifts- och inkomstförslag bevilja medel till stadsutgifternas bestridande samt förordna om uttaxering av de skattebidrag, vilka utöver befintliga tillgångar kunna till stadens allmänna gagn eller särskilda dess behov erfordras, ävensom i fråga om utgifter för nya ändamål bestämma de grunder, efter vilka uttaxering därav skall äga rum; samt att årligen genom revisorer, vilka stadsfullmäktige utse, granska dem underlydande nämnders räkenskaper och förvaltning under nästföregångna året» (ur § 26 i kommunalförordningen).

Vid stadsfullmäktiges sammanträden äger en var ibland dem att framställa förslag i ämne, som till fullmäktiges handläggning hör.

För giltigheten av en del av stadsfullmäktiges beslut fördras fastställelse av kungl. maj:t. Övriga beslut skola i vidsträckt omfattning underställas överståthållarämbetet (jfr nedan).

Stadsfullmäktige avgöra själva, utan annan myndighets hörande, följande frågor: underdåniga framställningar till kungl. maj:t; beslut i fråga om beviljande av skattebidrag till stadens allmänna gagn eller särskilda dess behov, dock med vissa undantag, beslut i anledning av de på fullmäktiges prövning beroende revisionsanmärkningar, antagande och entledigande ävensom avlöande av borgarråd och stadssekreterare (kanslichef) samt överenskommelser och beslut rörande ordningen och arbetssättet m. m. hos fullmäktige. Däremot erfordras kungl. maj:ts prövning och stadfästelse för att stadsfullmäktiges beslut skola vinna gällande kraft, då de angå: försäljning, pantförskrivning eller utbyte av sådan staden tillhörig fastighet, som har bestämts till bestridande av något bland stadens allmänna behov, så och överenskommelse, som medför förändring i de rättigheter staden äger till sådan fastighet, upptagande av lån — med vissa i författningen närmare bestämda undantag — nya eller förhöjda avgifter å allmänna rörelsen för begagnande av de platser, som blivit anvisade åt den samma, eller de inrättningar, som äro gjorda till dess betjänande, förändring i de av kungl. maj:t för stadskollegiet eller stadens nämnder fastställda instruktioner samt förändring i vissa gällande bestämmelser och åtaganden rörande kommu-

SF. nalutskylderna (§ 30 i kommunalförordningen). I alla övriga ämnen erfordras överståthållar-ämbetets stadfästelse för att gälla delaktighet i stadsfullmäktiges beslut. Vagnar överståthållarämbetet sökt fastställelse, skall skäl därtill uppgivas, och äga stadsfullmäktige i sådant fall att avgöra, huruvida frågan skall underställas kungl. majts prövning. För vissa beslut fordras två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster, nämligen avhållande eller köp av fast egendom (såvida ej köpet avser stadsplans eller tomtindelings genomförande), beviljande av anslag till nya ändamål eller behov, beviljande av anslag, vartill medel skola anskaffas genom upplåning, upptagande eller förnyande av lån eller ingående av borgen, samt efterskänkande av oguldna stadsutskylder. Vid val av borgarråd gälla särskilda bestämmelser ang. röstövertikt m. m. (se under stadskollegiet sid. 54).

Stadsfullmäktige må icke samfällt och omedelbart befatta sig med verkställighetsåtgärder av något slag eller med förvaltning av penningar eller andra tillgångar för kommunens räkning, utan tillkommer detta, under stadskollegiets ledning, de nämnder (styrelser) eller personer, som för sådant ändamål utses, och vilka var inom sitt område äro för omförmålda göromål ansvariga (§ 4 i kommunalförordningen). Stadskollegiet utser bland borgarråden ordförande i flertalet av dessa nämnder (styrelser) samt bland sina övriga ledamöter även vice ordförande i vissa av dem; nämndernas (styrelsernas) övriga ledamöter samt suppleanter välja stadsfullmäktige bland sig eller stadens andra till fullmäktige valbara inbyggare för en tid av två år (§ 37 i kommunalförordningen). Nämndernas (styrelsernas) instruktioner skola fastställas av kungl. majt.

Förberedandet m. m. av frågor hos stadsfullmäktige samt övervakandet av beslutens verkställighet åligger stadskollegiet, som ock i övrigt har att å stadsfullmäktiges vägnar leda förvaltningen av stadens angelägenheter (§ 33 i kommunalförordningen).

Den 20 april 1863 hade stadsfullmäktige sitt första sammanträde.

Författningar m. m. K. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 (ang. ändringar se sid. 45). Arbetsordning för Stockholms stadsfullmäktige, antagen den 12 jan. 1920 (med ändring den 10 jan. 1921). Instruktion för stadskollegiet i Stockholm, fastställd den 19 mars 1920 (med ändring den 31 dec. 1920). K. stadga om proportionellt valätt vid vissa val inom landsting och stadsfullmäktige m. m. den 13 juni 1913 (med ändringar den 23 dec. 1918 och 18 juni 1920). (Se även under stadskollegiet.)

Stat år 1921. Stockholms stads stat för år 1921 har av stadsfullmäktige bestämts sålunda: Utgifter: 256,783,894:10 kr.; inkomster: 119,734,150 kr. Bristen är avsedd att fyllas dels genom lånemedel 35,257,969:10 kr., dels genom kommunalskatt 101,791,775 kr.

Stadsfullmäktige.

Ordförande.

Cederborg, A., f. d. rådman, direktör (se nedan).

Förste vice ordförande.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet (se nedan).

Andre vice ordförande.

Bagge, G. A., professor (se nedan).

Ledamöter

(efter mandattid, valkrets och ordningsföljd vid valet).

För tiden t. o. m. den 31 mars 1923.

Första valkretsen

(omfattande Nikolai, Klara, Kungsholms och Bromma förs.).

En vakant. (Arb.¹⁾)

Lund, C. J., skrädderiidkare. (Borg.)

Erikson, G. O., kassör. (Arb.)

Thorberg, J. A. J., landsorganisationens ordförande. (Arb.)

Bergstedt, P., ingenjör. (Borg.)

Lindley, f. Jonsson, Elin J., fru. (Arb.)

Thelander, C. Th. F., ingenjör. (Fris.)

Tinggren, G. A., maskinarbetare. (Arb.)

Ahlbin, G. H. G., journalist. (Borg.)

Lindhagen, C. A., borgmästare. (Arb.)

Andra valkretsen

(omfattande Jakobs, Johannes, Engelbrekts förs. samt 10:e roten av Hedvig Eleonora förs.).

Juhlin Dannfelt, C. G., borgarråd. (Borg.)

Larsson, O. E., borgarråd. (Arb.)

Vinberg, S. W., överingenjör. (Borg.)

Ekman, V. R., direktör. (Arb.)

Lamm, H. F., grosshandlare. (Fris.)

Åkerlindh, J. G., direktör. (Borg.)

Wallin, J. A., transportmästare. (Arb.)

Heijne, E. W., jur. kand., advokat. (Borg.)

Grönwall, J. K. (Hanna), hembiträde. (Arb.)

Tredje valkretsen

(omfattande Maria och Katarina förs.).

Sandberg, H. K. A., borgarråd. (Arb.)

Gustafson, H. A., journalist. (Arb.)

Nilsson, F. O. V., bageriidkare. (Borg.)

Johansson-Visborg, Anna S., fru. (Arb.)

Anderson, K. O., korrekturläsare. (Arb.)

¹⁾ Beteckningen »Arb.» anger, att vederbörande är invald under partibeteckningen »Arbetspartiet», beteckningen »Borg.» under partibeteckningen »De borgerliga», beteckningen »Fris.» under partibeteckningen »De frisinnade» och beteckningen »Soc.v.» under partibeteckningen »Socialdemokratiska vänsterpartiet».

Cederborg, A., f. d. rådman, direktör, ordf. (se ovan). (Fris.)
Tengelin, K. A. H., maskinarbetare. (Arb.)
Hultman, G. H., civilingenjör. (Borg.)
Ström, O. F., redaktör. (Arb.)
Rissén, H. R., tulltjänsteman. (Arb.)
Andersson, E. O., kassör. (Arb.)

Fjärde valkretsen

(omfattande Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus förs.).

Lindbäck, C. V., postexpeditör. (Arb.)
Kinnmanson, H. S., byrådirektör. (Borg.)
Wahl, G. A., montör. (Arb.)
Wellin, Bertha, sjuksköterska. (Borg.)
Bendixson, I. O., professor, rektor. (Fris.)
Sjöström, Chr., kontorschef. (Arb.)
Liander, M. E., grosshandlare. (Borg.)
Ahlström, W., förtroendeman. (Arb.)
Danielsson, T. H., möbelsnickare. (Arb.)
Schultz, L. H., direktör. (Borg.)

Femte valkretsen

(omfattande Sofia, Brännkyrka och Oscars förs. samt 11:e roten av Hedvig Eleonora förs.).

Berglund, J. E., kassör. (Arb.)
Herlitz, K. G., vice häradshövding. (Borg.)
Kämpe, K. A., byggnadsnickare. (Arb.)
Lagerbjelke, J. G., greve, byråchef. (Borg.)
Persson, P. G., faktor. (Arb.)
Berndtson, C. F., chaufför. (Arb.)
af Klintberg, Gertrud M. K., föreståndarinna. (Fris.)
Cervin, N. H., skräddarmästare. (Borg.)
Fält, A. S., trärarbetare. (Arb.)
Carlsson, B. A., förste aktuarie. (Borg.)

För tiden t. o. m. den 31 mars 1925.

Första valkretsen

(omfattande Nikolai, Katarina och Sofia förs.).

Klefbeck, E. A., kyrkoherde. (Arb.)
Elméus, C. K. J., arkitekt. (Borg.)
Edkvist, C. J., inspektör. (Arb.)
Carlsson, P., Lindsög, Anna R., fru. (Arb.)
Masreliez, G. V., revisionssekreterare. (Borg.)
Andersson, E. T., bryggeriarbetare. (Arb.)
Lundborg, K. O. N., folkskollärare. (Arb.)
von Porat, T. G. H., avdelningschef. (Borg.)

Andra valkretsen

(omfattande Maria och Brännkyrka förs.).

Karlsson, W. E., borgarråd. (Arb.)
Östberg, J., jur. d:r, f. d. kammarrättsråd. (Borg.)
Skäländer, O. A., bryggeriarbetare. (Arb.)
Gustafson, E., Pettersson, Ruth V. M., fru. (Arb.)
Hagelquist, K. F. P., sjökapten. (Borg.)
Andersson, J. E., spårvagnskonduktör. (Arb.)
Lidman, C., överlärare, assistent hos folkskoleledningen. (Fris.)
Pehrsson, J. P., förtroendeman. (Arb.)
Söderberg, N. E., handelsträdgårdsmästare. (Borg.)

Nilsson, C. R., kassör. (Arb.)
Kilbom, K., ekonomiechef. (Soc. v.)

Tredje valkretsen

(omfattande Klara, Jakobs, Kungsholms och Bromma förs.).

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, 1:e vice ordf. (se ovan). (Arb.)
Lindmark, C. A., skomakarmästare. (Borg.)
Törnberg, A. O. O., signalreparatör. (Arb.)
Magnusson, A. E., byggmästare. (Borg.)
Lindqvist, A. H., socialfullmäktig. (Arb.)
Folcker, J. F., f. d. löjtnant. (Borg.)
Ståhl, A. E., filare. (Arb.)
Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., fru. (Fris.)
Asproth, J. K., aktuarie. (Borg.)

Fjärde valkretsen

(omfattande Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus förs.).

Almström, O. H., disponent. (Borg.)
Lange, E., kassör. (Arb.)
Cederlöf, P. A., handlande. (Borg.)
Björklund, C. G., journalist. (Arb.)
Johansson, f. Franzén, Katy, fru. (Borg.)
Månsson, Gertrud K., fröken. (Arb.)
Nilsson, J. P., direktör. (Borg.)
Fjällbäck-Holmgren, Karin H., fru. (Fris.)
Öhrström, K. O. A., kapten. (Borg.)
Söderström, G. A. E., ombudsman. (Arb.)

Femte valkretsen

(omfattande Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars förs.).

Bagge, G. A., professor, 2:e vice ordf. (se ovan). (Borg.)
Wikström, E. E., överkrigsfiskal. (Borg.)
Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör. (Arb.)
Törnell, f. Weber, Gertrud, fru. (Borg.)
Théel, f. Roth, Elisif, fru. (Borg.)
Magnusson, P. K., förgyllare. (Arb.)
Forssell, C. A., professor. (Borg.)
Douglas, W. A., greve, ryttmästare. (Borg.)
Andersson, E. V., förrådsmästare. (Arb.)
Welin, K. G. A., trafikdirektör. (Borg.)
Stael von Holstein, Ch. Mathilda, jur. kand., advokat. (Fris.)
Ullman, H., prakt. läkare. (Borg.)

Alfabetisk förteckning över stadsfullmäktige.¹⁾

Ahlbin, G. H. G., journalist. (I*; borg.)
Ahlström, W., förtroendeman. (IV*; arb.)
Almström, O. H., disponent. (IV; borg.)
Anderson, K. O., korrekturläsare. (III*; arb.)

¹⁾ Den romerska siffran anger, inom vilken valkrets vederbörande valts, och en asterisk (*) att valet avser tiden t. o. m. den 31 mars 1923 (i övriga fall t. o. m. den 31 mars 1925); bemärkas bör, att valkretsindelningen är olika för de olika mandattiderna (se ovan).

SF. Andersson, E. O., kassör. (III*; arb.)
 Andersson, E. T., bryggeriarbetare. (I; arb.)
 Andersson, E. V., förrådsmästare. (V; arb.)
 Andersson, J. E., spårvagnskonduktör. (II; arb.)
 Asproth, J. K., aktuarie. (III; borg.)
 Bagge, G. A., professor, 2:e vice ordf. (V; borg.)
 Bendixson, I. O., professor, rektor. (IV*; fris.)
 Berglund, J. E., kassör. (V*; arb.)
 Bergstedt, P., ingenjör. (I*; borg.)
 Berndtson, C. F., chaufför. (V*; arb.)
 Björklund, C. G., journalist. (IV; arb.)
 Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., fru. (III; fris.)
 Carlsson, f. Lindsög, Anna R., fru. (I; arb.)
 Carlsson, B. A., förste aktuarie. (V*; borg.)
 Cederborg, A., f. d. rådmän, direktör, ordf. (III*; fris.)
 Cederlöf, P. A., handlande. (IV; borg.)
 Cervin, N. H., skräddarmästare. (V*; borg.)
 Danielsson, T. Hj., möbelsnickare. (IV*; arb.)
 Douglas, W. A., greve, ryttmästare. (V; borg.)
 Edkvist, C. J., inspektör. (I; arb.)
 Ekman, V. R., direktör. (II*; arb.)
 Elméus, C. K. J., arkitekt. (I; borg.)
 Erikson, G. O., kassör. (I*; arb.)
 Fjällbäck-Holmgren, Karin H., fru. (IV; fris.)
 Folcker, J. F., f. d. löjtnant. (III; borg.)
 Forsell, C. A., professor. (V; borg.)
 Fält, A. S., träarbetare. (V*; arb.¹)
 Grönwall, J. K. (Hanna), hembiträde. (II*; arb.)
 Gustafson, Hj. A., journalist. (III*; arb.)
 Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru. (II; arb.)
 Hagelquist, K. F. P., sjökapten. (II; borg.)
 Heijne, E. W., jur. kand., advokat. (II*; borg.)
 Herlitz, K. G., vice häradshövding. (V*; borg.)
 Holmgren, Karin H. Fjällbäck, fru. (IV; fris.)
 Huftman, G. H., civilingenjör. (III*; borg.)
 Johansson, f. Franzén, Katy, fru. (IV; borg.)
 Johansson-Visborg, Anna S., fru. (III*; arb.)
 Juhlin Dannfelt, C. G., borgarråd. (II*; borg.)
 Karlsson, W. E., borgarråd. (II; arb.)
 Kilbom, K., ekonomichef. (II; soc. v.¹)
 Kinmanson, H. S., byrådirektör. (IV*; borg.)
 Klefbeck, E. A., kyrkoherde. (I; arb.)
 af Klintberg, Gertrud M. K., föreståndarinna. (V*; fris.)
 Kämpe, K. A., byggnadssnickare. (V*; arb.)
 Lagerbjelke, J. G., greve, byråchef. (V*; borg.)
 Lamm, H. F., grosshandlare. (II*; fris.)
 Lange, E., kassör. (IV; arb.)
 Larsson, O. E., borgarråd. (II*; arb.)
 Liander, M. E., grosshandlare. (IV*; borg.)
 Lidman, O., överlärare, assistent hos folkskole-direktionen. (II; fris.)
 Lindbäck, C. V., postexpeditör. (IV*; arb.)
 Lindhagen, Anna J. J., barnvårdsinspektör. (V; arb.)
 Lindhagen, C. A., borgmästare. (I*; arb.²)
 Lindley, f. Jonsson, Elin J., fru. (I*; arb.)

¹) Tillhör kommunistiska gruppen.

²) Tillhör icke någon partigrupp.

Lindmark, C. A., skomakarmästare. (III; borg.)
 Lindqvist, A. H., socialfullmäktig. (III; arb.)
 Lund, C. J., skrädderiidkare. (I*; borg.)
 Lundborg, K. O. N., folkskollärare. (I; arb.)
 Magnuson, P. K., förgyllare. (V; arb.)
 Magnusson, A. E., byggmästare. (III; borg.)
 Masreliez, G. V., revisionssekreterare. (I; borg.)
 Månsson, Gertrud K., fröken. (IV; arb.)
 Nilsson, C. R., kassör. (II; arb.)
 Nilsson, F. O. V., bageriidkare. (III*; borg.)
 Nilsson, J. P., direktör. (IV; borg.)
 Pehrsson, J. P., förtroendeman. (II; arb.)
 Persson, P. G., faktor. (V*; arb.)
 von Porat, T. G. H., avdelningschef. (I; borg.)
 Rissén, Hj. R., tulltjänsteman. (III*; arb.)
 Sandberg, H. K. A., borgarråd. (III*; arb.)
 Schultz, L. H., direktör. (IV*; borg.)
 Sjöström, Chr., kontorschef. (IV*; arb.)
 Skålander, O. A., bryggeriarbetare. (II; arb.)
 Staël von Holstein, Ch. Mathilda, jur. kand., advokat. (V; fris.)
 Ström, O. F., redaktör. (III*; arb.¹)
 Ståhl, A. E., filare. (III; arb.)
 Söderberg, N. E., handelsträdgårdsmästare. (II; borg.)
 Söderström, G. A. E., ombudsman. (IV; arb.)
 Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, 1:e vice ordf. (III; arb.)
 Tengelin, K. A. H., maskinarbetare. (III*; arb.)
 Thél, f. Roth, Elisif, fru. (V; borg.)
 Thelander, C. Th. F., ingenjör. (I*; fris.)
 Thorberg, J. A. J., landsorganisationens ordförande. (I*; arb.)
 Tinggren, G. A., maskinarbetare. (I*; arb.)
 Törnberg, A. O. Oson, signalreparatör. (III; arb.)
 Törnell, f. Weber, Gertrud, fru. (V; borg.)
 Ullman, H., prakt. läkare. (V; borg.)
 Wahl, G. A., montör. (IV*; arb.)
 Wallin, J. A., transportmästare. (II*; arb.)
 Welin, K. G. A., trafikdirektör. (V; borg.)
 Wellin, Bertha, sjuksköterska. (IV*; borg.)
 Wikström, E. E., överkrigsfiskal. (V; borg.)
 Vinberg, S. W., överingenjör. (II*; borg.)
 Visborg, Anna S. Johansson, fru. (III*; arb.)
 Åkerlindh, J. G., direktör. (II*; borg.)
 Öhrström, K. O. A., kapten. (IV; borg.)
 Östberg, J., jur. d.r., f. d. kammarrättsråd. (II; borg.)
 En vakant. (I*; arb.)

Borgarråd, som icke äro stadsfullmäktige.²)

Meurling, C. H. F.
 Åkerman, G. R. J.

¹) Tillhör kommunistiska gruppen.

²) »Borgarråd skall, ändock han icke är stadsfullmäktig, närvara vid fullmäktiges sammanträden, där ej förfall, som av fullmäktige godkännes, föreligger, och äge därvid deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag samt att få sin mening till protokollet antecknad» (§ 35 i kommunalförordningen).

Sekreterare (*stadssekreterare*).

Larsson, Y. G. R., fil. dr. r. k. chef (se nedan under stadskollegiet).

Beträffande stadskansliet i öfrigt se under stadskollegiet, sid. 57.

Stadsfullmäktiges kommitté för utskänknings- och utminuteringsärenden. (*Utskänkningskommittén*.)

Stadsfullmäktiges kansli, Börshuset, St.

Enligt §§ 20 och 22 i k. förordningen den 14 juni 1917 ang. försäljning av rnsdrycker skall stadsfullmäktiges yttrande inhämtas över ansökningar om tillstånd till utskänkning av vin och öl, och enligt §§ 8 och 13 i k. förordningen den 11 juli 1919 ang. försäljning av pilsnerdricka skall stadsfullmäktiges yttrande likaledes inhämtas över ansökningar om tillstånd till försäljning eller utskänkning av pilsnerdricka. För preliminär beredning av dessa ärenden hava stadsfullmäktige under de senare åren plägat tillsätta en särskild kommitté.

Kommitténs första tillsättande föranleddes närmast av en motion, vari hemställdes, att stadsfullmäktige skulle ingå till k. majt med begäran om sådan ändring i k. förordningen angående försäljningen av vin och öl den 9 juni 1905, att beträffande Stockholm den stadsfullmäktige åliggande skyldigheten att avgiva utlåtande över ansökningar om tillstånd att utskänka vin eller öl kunde överlåtas på en av stadsfullmäktige tillsatt delegation eller på annat sätt ordnas utan att syftet med den nuvarande bestämmelsen i ämnet åsidosattes. Stadsfullmäktige, som ej biföllo motionen i dess ursprungliga form, beslöt den 25 mars 1907 att utse en kommitté av sju personer med uppdrag att granska och till stadsfullmäktige avgiva yttranden över de under året inkommande ansökningar om tillstånd att härstüdes utskänka vin eller öl samt om ombyte av lokal för sådan utskänkning. För sin verksamhet hava kommittéledamöterna sinsemellan uppdelat staden så, att var och en av dem har sitt särskilda distrikt. Stadsfullmäktige uppdrogo den 7 mars 1910 åt kommittén att likaledes efter granskning avgiva yttrande över till fullmäktige under året remitterade ansökningar av klubbar eller andra föreningar om tillstånd att utskänka brännvin. Vissa principer för dessa utskänkningsrättheters meddelande hava fastställts av stadsfullmäktige den 4 mars 1912. Den 12 jan. 1920 uppdrogo stadsfullmäktige åt kommittén att även avgiva yttranden över inkommande ansökningar om tillstånd att försälja eller utskänka pilsnerdricka. — Kommittén, som tillsattes för ett år i sänder, är sålunda egentligen att betrakta som en kommission för vissa löpande ärendens beredning.

Stadsfullmäktige utsågo den 10 jan. 1921, utan användande av proportionellt valsätt, för året nio ledamöter i kommittén.

Ledamöter.

Anderson, K. O., korrekturläsare, stadsfullm.; **Cederlöf, P. A.**, handlande, stadsfullm.; **Cervin, N. H.**, skräddarmästare, stadsfullm.; **Gustafson, H. J.**, journalist, stadsfullm.; **Hagelin, G. L.**, bokbindarmästare; **Hasselgren, J. S.**, fabrikör; **Lund, C. J.**, skrädderiidkare, stadsfullm., ordf.; **Löfgren, A.**, sekreterare; **Nilsson, J. P.**, direktör, stadsfullm.

Av kommittén antagen sekreterare.
Schlytern, C. H., kanslist i stadskansliet.

Stadsfullmäktiges kansli.

Se stadskansliet (sid. 57).

Sammanslutningar bland stadsfullmäktige.

Stadsfullmäktiges moderata grupp.

Gruppens medlemsantal är 40.

Styrelse.

Carlsson, B. A., förste aktuarie, sek.; **Hultman, G. H.**, civilingenjör, kassaförv.; **Juhlin Dannfelt, C. G.**, borgarråd, vice ordf.; **Kinmanson, H. S.**, byrådirektör; **Östberg, J.**, f. d. kammar-rättsråd, ordf.

Medlemmar.

Ahlbin, G. H. G., journalist; **Almström, O. H.**, disponent; **Asproth, J. K.**, aktuarie; **Bagge, G. A.**, professor; **Bergstedt, P.**, ingenjör; **Carlsson, B. A.**, förste aktuarie (se ovan); **Cederlöf, P. A.**, handlande; **Cervin, N. H.**, skräddarmästare; **Douglas, W. A.**, greve, ryttmästare; **Elméus, C. K. J.**, arkitekt; **Folcker, J. F.**, f. d. löjtnant; **Forssell, C. A.**, professor; **Hagelquist, K. F. P.**, sjökapten; **Heijne, E. W.**, advokat; **Herlitz, K. G.**, vice häradshövding; **Hultman, G. H.**, civilingenjör (se ovan); **Johansson, f. Franzén, Katy, fru;** **Juhlin Dannfelt, C. G.**, borgarråd (se ovan); **Kinmanson, H. S.**, byrådirektör (se ovan); **Lagerbjelke, J. G.**, greve, byråchef; **Liander, M. E.**, grosshandlare; **Lindmark, C. A.**, skomakarmästare; **Lund, C. J.**, skrädderiidkare; **Magnusson, A. E.**, byggmästare; **Masreliez, G. V.**, revisionssekreterare; **Nilsson, F. O. V.**, bageriidkare; **Nilsson, J. P.**, direktör; **von Porat, T. G. H.**, avdelningschef; **Schultz, L. H.**, direktör; **Söderberg, N. E.**, handelsträdgårdsmästare; **Théel, f. Roth, Elisif, fru;** **Törnell, f. Weber, Gertrud, fru;** **Ullman, H.**, prakt. läkare; **Welin, K. G. A.**, trafikdirektör; **Wellin, Bertha**, sjuksköterska; **Wikström, E. E.**, överkrigsskål; **Vinberg, S. W.**, överingenjör; **Åkerlindh, J. G.**, direktör; **Öhr-**

SF. ström, K. O. A., kapten; Östberg, J., f. d. kamrarrättsråd (se ovan).

Stadsfullmäktiges frisinna- de grupp.

Gruppens medlemsantal är 9.

Styrelse.

Bendixson, I. O., professor, vice ordf.; **Broomé**, f. Lothigius, Emilia A. K., fru; **Cederborg**, A., direktör, ordf.; **Thelander**, C. Th. F., ingenjör.

Medlemmar.

Bendixson, I. O., professor (se ovan); **Broomé**, f. Lothigius, Emilia A. K., fru (se ovan); **Cederborg**, A., direktör (se ovan); **Fjällbäck-Holmgren**, Karin H., fru; **af Klintberg**, Gertrud, M. K., föreståndarinna; **Lamm**, H. F., grosshandlare; **Lidman**, C., överlärare; **Stael von Holstein**, Ch. Mathilda, advokat; **Thelander**, C. Th. F., ingenjör (se ovan).

Arbetarepartiets stadsfullmäktige- grupp.

Gruppens medlemsantal är 47.

Styrelse.

Ahlström, W., förtroendeman; **Gustafson**, Hj. A., journalist; **Magnuson**, P. K., förgyllare, sekr.; **Månsson**, Gertrud K., fröken, kassör; **Sjöström**, Chr., kontorschef, ordf.; **Söderström**, G. A. E., ombudsman, vice ordf.; **Tengdahl**, K. A., ledamot av försäkringsrådet.

Medlemmar.

Ahlström, W., förtroendeman (se ovan); **Andersson**, K. O., korrekturläsare; **Andersson**, E. O., kassör; **Andersson**, E. T., bryggeriarbetare;

Andersson, E. V., förrådsmästare; **Andersson**, J. E., spårvagnskonduktör; **Berglund**, J. E., kassör; **Berndtson**, C. F., chaufför; **Björklund**, C. G., journalist; **Carlsson**, f. Lindskog, Anna R., fru; **Danielsson**, T. Hj., möbelsnickare; **Edkvist**, C. J., inspektör; **Ekman**, V. R., direktör; **Erikson**, G. O., kassör; **Grönwall**, J. K. (Hanna), hembiträde; **Gustafson**, Hj. A., journalist (se ovan); **Gustafson**, f. Pettersson, Ruth V. M., fru; **Johansson-Visborg**, Anna S., fru; **Karlsson**, W. E., borgarråd; **Klefbeck**, E. A., kyrkoherde; **Kämpe**, K. A., byggnadssnickare; **Lange**, E. kassör; **Larsson**, O. E., borgarråd; **Lindbäck**, C. V., postexpeditör; **Lindhagen**, Anna J. J., barnavårdsinspektör; **Lindley**, f. Jonsson, Elin J., fru; **Lindqvist**, A. H., socialfullmäktig; **Lundborg**, K. O. N., folkskollärare; **Magnuson**, P. K., förgyllare (se ovan); **Månsson**, Gertrud K., fröken (se ovan); **Nilsson**, C. R., kassör; **Pehrsson**, J. P., förtroendeman; **Persson**, P. G., faktor; **Rissén**, Hj. R., tulltjänsteman; **Sandberg**, H. K. A., borgarråd; **Sjöström**, Chr., kontorschef (se ovan); **Skålander**, O. A., bryggeriarbetare; **Ståhl**, A. E., filare; **Söderström**, G. A. E., ombudsman (se ovan); **Tengdahl**, K. A., ledamot av försäkringsrådet (se ovan); **Tengelin**, K. A. H., maskinarbetare; **Thorberg**, J. A. J., landsorganisationens ordförande; **Tinggren**, G. A., maskinarbetare; **Törnberg**, A. O. O. son, signalreparatör; **Wahl**, G. A., montör; **Wallin**, J. A., transportmästare; (ytterligare en medlem torde tillkomma).

Kommunistiska gruppen.

Gruppens medlemsantal är 3.

Medlemmar.

Fält, A. S., träarbetare; **Kilbom**, K., ekonomi-
chef, sekr. och kassör; **Ström**, O. F., redak-
tör, ordf.

Stadskollegiet i Stockholm

och i samband därmed stående institutioner.

Stadskollegiet.

Börshuset (ingång från Källargränd), St.; rt. 40 92, 65 68, 69 40; st. 28 29; expeditionstid: se nedan under stadskansliet.

Stadskollegiet sammanträder i regel varje torsdag (resp. närmast föregående helgfria dag) kl. 3 e. m.

Enligt 1862 års kommunalförordning ålåg förberedandet av ärendena hos stadsfullmäktige ett beredningsutskott, bestående av stadsfullmäktiges ordförande och vice ordförande samt tio ledamöter med tio suppleanter, utsedda för ett år i sänder av och bland fullmäktige. Utskottet hade att med uppmärksamhet följa förvaltningen av stadens angelägenheter i alla riktningar, till stadsfullmäktige göra framställningar och förslag, som i ett eller annat hänseende härav kunde föranledas, till föredragning bereda alla de ärenden för övrigt, i vilka stadsfullmäktige skulle meddela utlåtanden eller beslut, samt å stadsfullmäktiges vägnar företrädesvis övervaka verkställigheten av fullmäktiges beslut. Den centrala ledningen av stadens förvaltning kom härvid efter hand att påvila utskottet, men allt efter som den kommunala förvaltningsorganisationen växte ut, visade sig denna anordning behäftad med väsentliga brister. Sammansatt av på kort tid valda, oavlönade personer, vilka endast i den utsträckning, deras övriga sysselsättningar medgävo, kunde ägna sig åt arbetet inom utskottet, var detta icke rustat att omhänderväsa ledningen av förvaltningsarbetet med den målmedvetenhet och det sammanhang mellan beslut vid skilda tidpunkter eller åtgärder inom olika förvaltningsgrenar, som den allt mer omfattande kommunala verksamheten krävde. Dessutom framträdde önskvärdheten av en viss centralisering av förvaltningsmyndigheternas arbete hos ett särskilt, permanent organ, som under ansvar hade att leda detta ur allmänna kommunalpolitiska synpunkter än dem fackmyndigheterna företrädde.

Med utgång från bl. a. dylika betraktelser hava på senare tid åtskilliga förslag framkommit till omläggning av huvudstadens kommunala förvaltning. Redan i den omorganisationskommitté, som tillsattes av stadsfullmäktige den

22 maj 1905 och avgav sina betänkanden den 25 okt. 1907 och den 17 sept. 1909 (bubih. 1907: nr 210 och 1909: nr 170), fanns ovan angivna uppfattning företräd. Vid remiss av kommitténs förslag yppade sig en allmän mening hos de kommunala myndigheterna om att en förnyad utredning av organisationsproblemet i dess helhet vore av nöden, utan att dock någon enighet rådde om grunderna för dess lösning. Sedan yrkande på en sådan ny utredning framstälts i en motion (nr 5) hos stadsfullmäktige 1911 (med uttalat önskemål att få till stånd en verklig stadsstyrelse genom avlönade, direkt inför stadsfullmäktige ansvariga tjänstemän) och beredningsutskottet biträtt förslaget om ny utredning (bubti. 1912: nr 181) utan att dock vilja förorda några riktlinjer här för, bemyndigade stadsfullmäktige den 28 maj 1912 utskottet att åt lämplig person uppdraga att framlägga förslag till omorganisation av Stockholms kommunalförvaltning. Uppdraget lämnades till bankdirektören P. R. Rabe, som den 26 mars 1914 avgav sitt förslag (bubih. 1914: nr 5). Enligt detta skulle antalet stadsfullmäktige minskas från 100 till 60 och relativa antalet stadsfullmäktigeledamöter i nämnder och styrelser betydligt ökas, varigenom sålunda stadsfullmäktige skulle komma i avsevärt närmare kontakt med ledningen av förvaltningsarbetet; vidare skulle de högre förvaltningscheferna, åt vilka större självständighet och befogenhet föreslogs, med yttranderätt närvara vid stadsfullmäktiges sammanträden och vara inför dem ansvariga. Förvaltningsärendena skulle rationellt omgrupperas. Beredningsutskottet skulle avskaffas. Den administrativa ledningen skulle handhavas av en stadssekreterare, som till sitt biträde skulle hava ett stadskansli med högt kvalificerade, föredragande sekreterare; en naturlig anknytning till förvaltningen skulle vinnas däri genom, att kansliet skulle bestrida sekreteraregöromålen i samtliga styrelser. Den finansiella ledningen skulle däremot överflyttas till drätselnämnden, som skulle ombildas till en ren finansstyrelse och bl. a. pröva alla stadsfullmäktigärenden ur finansiell synpunkt. Då emellertid de hörda myndigheterna hyste delade meningar om lämpligheten av att genomföra hela det Rabeska förslaget oförändrat och i ett sam-

SK. manhang, uppdrogo stadsfullmäktige den 28 juni 1917 åt en kommitté att på grundval av det samma och däröver avgivna yttranden uppgöra förslag till inrättande av finans- och fastighetsstyrelser. Kommittén, som först avgav förslag om upprättande av en fastighetsnämnd (bubih. 1918: nr 70), fann sig senare föranlåten att upptaga hela frågan om en stadsregering och avgav den 5 mars 1919 förslag till den centrala stadsförvaltningens omorganisation (bubih. 1919: nr 40). Detta förslag, som i fråga om den periferä förvaltningen i stort sett anslöt sig till det Rabeska förslaget men beträffande beredningsutskottets omorganisation följde helt andra linjer, godkändes i allt väsentligt av stadsfullmäktige den 16 juni 1919 och ligger till grund för ändringarna i kommunalförordningen för Stockholm den 14 febr. 1920. Den nya organisationen utformades ytterligare i de nya instruktioner för stadskollegiet och stadens nämnder och styrelser, som antogs av stadsfullmäktige den 12 jan. 1920 och med vissa ändringar fastställdes av kungl. maj:t den 19 mars s. å. samt trädde i tillämpning fr. o. m. den 1 april 1920.

Det forna beredningsutskottet har ersatts av stadskollegiet, som har till uppgift att å stadsfullmäktiges vägnar leda förvaltningen av stadens angelägenheter. Stadskollegiet åligger för sådant ändamål att med uppmärksamhet följa förvaltningen i alla riktningar, att utan tidsutdräkt göra de framställningar och förslag hos fullmäktige eller vidtaga de åtgärder i övrigt, som härav föranledas, att tillse, det ärenden, i vilka fullmäktige skola meddela utlåtanden eller beslut, varda underkastade erforderlig utredning, ävensom bereda och avgiva yttrande i dylika ärenden, samt att övervaka verkställigheten av fullmäktiges beslut. Kollegiet äger att från stadens nämnder (styrelser) eller tjänstemän infordra de yttranden och upplysningar, som för ärendenas utredande äro av nöden, ävensom att hos överståthållarämbetet omedelbart göra framställning om upplysningars infordrande från ämbetsmyndigheter. I alla viktigare ekonomiska ärenden, särskilt beträffande förvärf eller avyttring av fast egendom samt nämndernas förslag till inkomst- och utgiftsstaten, skall drätselnämndens yttrande inhämtas. Varje kollegiets utlåtande skall jämte därifrån skiljaktiga meningar befordras till trycket i fortlöpande nummerordning för året (Stadskollegiets i Stockholm utlåtanden och memorial) samt ett exemplar därav överlämnas till envar av stadsfullmäktige. Kollegiet äger därjämte att låta såsom bilagor trycka sådana till ärendena hörande handlingar, som utskottet anser vara av den vikt, att innehållit av desamma bör i dess helhet komma till stadsfullmäktiges kännedom (Bihang till stadskollegiets i Stockholm utlåtanden och memorial). En kortfattad underrättelse om stadsfullmäktiges i anledning av stadskollegiets utlåtanden fattade beslut (vilka för övrigt återfinnas i fullmäktiges

tryckta protokoll) skall särskilt befordras till trycket och vidfogas årets utlåtanden.

Stadskollegiet utgöres av stadsfullmäktiges ordförande och båda vice ordförande, minst tre, högst sex borgarråd samt ytterligare nio ledamöter, för vilka sistnämnda ersättare skola finnas till lika antal. — Stadsfullmäktiges ordförande och båda vice ordförande innehava enahanda befattningar i stadskollegiet (presidiet) samt handlägga ärenden rörande ordningen vid kollegiets sammanträden, uppsättande av föredragningslistor för dessa och i allmänhet frågor rörande arbetets gång inom kollegiet. — Borgarråden väljas av stadsfullmäktige, inom eller utom dessa, för en tid av sex år (första valet avser dock endast fem år). Skola samtidigt flera borgarråd tillsättas, anställas, så framt omröstning äskas, särskilt val av varje borgarråd. Den är vald, som erhållit minst två tredjedelar av de avgivna rösterna. Uppnås för visst borgarråd ej denna majoritet, skall detta val uppskjutas till en följande dag. Vid den andra omröstning, som då verkställas, må endast ifrågakomma de två, som vid den första omröstningen erhållit de flesta rösterna, eller, om flera än två erhållit högsta, resp. flera än en näst högsta röstetalet, samtliga dessa; den, som då erhåller de flesta rösterna, är vald (vid lika röstetal sker lottning). Avgår borgarråd före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, skall nytt val ske snarast möjligt. Därintill, ävensom vid tjänstledighet, äge stadskollegiet utse annan av sina ledamöter att uppehålla borgarrådstjänsten. Till borgarråd må allenast utses person med synnerlig insikt och erfarenhet i kommunala förvaltningsfrågor eller eljest i allmänna värf. — De övriga nio ledamöterna samt deras ersättare välja stadsfullmäktige bland sig å första sammanträdet i april de år, då val till fullmäktige äga rum. Valet skall, om behörigt antal fullmäktige det äska, ske proportionellt; om så ej sker, skall ordningen mellan ersättarna särskilt bestämmas. — Borgarråd, som längre tid än sex månader i följd eller tillhoppa nio månader under ett år är i behov av tjänstledighet (utöver semester), skall avgå (jfr ovan). Om någon av stadskollegiets övriga nio ledamöter är förhindrad att bevista kollegiets sammanträden under längre tid än tre månader i följd eller tillhoppa fem månader under ett år, skall han avgå från befattningen, varvid ersättare inträder enligt stadgan om proportionella val eller i den ordning, som bestämts vid valet (se ovan).

Borgarråden åtnjuta arvode, för år räknat, som av stadsfullmäktige bestämmas (se nedan). Om borgarråd vid utlupen tjänstgöringstid icke omväljes eller dessförrinnan nödgas avgå, utan att hava förverkat tjänsten, skall årligen under så lång tid som den, varunder han innehaft befattningen, dock högst sex år, utgå ett belopp motsvarande hälften av det för honom såsom borgarråd senast fastställda arvudet. Med befattning som borgarråd må ej utan stadsfullmäktiges medgivande förenas annan befattning i

stadens tjänst eller därmed jämförligt allmänt eller enskilt uppdrag.

Borgarråden föredraga i stadskollegiet de ärenden, som ankomma på kollegiets handläggning, fördelade enligt av kollegiet fastställd gruppindelning. Vid uppgörande av denna indelning skall iakttagas, att följande ärenden skola tillhöra var sin grupp: a) ärenden av betydelse för stadens ekonomi och särskilt ärenden tillhörande drätselnämndens verksamhetsområde; b) ärenden rörande fastighetsförvaltningen och stadsplanaväsendet; c) ärenden rörande hälsovård, sjukvård och fattigvård; d) ärenden rörande undervisningsväsendet. (Rörande den nuvarande indelningen se nedan.) Ärende, som icke upptagits i den fastställda gruppindelningen, skall beredas och föredragas av det borgarråd, som kollegiet eller ordförandena (presidiet) bestämma. Kollegiet eller presidiet kan ock hänskjuta visst ärendes beredning och föredragning till annat borgarråd än det, till vars arbetsområde det eljest hör, eller till gemensam beredning och föredragning av flera borgarråd, där sådant med hänsyn till sambandet mellan skilda ärenden eller av andra skäl synes lämpligt. Till stadskollegiet inkommande ärenden fördelas av kanslichefen bland borgarråden i enlighet med de fastställda bestämmelserna eller presidiets föreskrifter. Ärende av natur att icke påkalla mera ingående beredning kan efter presidiets bestämmande omedelbart upptagas å stadskollegiets föredragningslista. Borgarråd äger att utan föregående föredragning från vederbörande myndigheter infordra de upplysningar och yttranden, som för beredningen av till hans arbetsområde hörande ärenden äro behöfliga. -- Mellan sina övriga ledamöter äger stadskollegiet fördela göromålen på sätt lämpligast synes. De ledamöter, som från början deltagit i huvudsakliga handläggningen av ett ärende, böra om möjligt fortfara därmed till slutet. Frågor rörande val förberedas i samråd med vederbörande borgarråd av fem personer, vilka utses av och inom stadskollegiet vid tjänstgöringsårets första sammanträde.

Borgarråd, som icke är stadsfullmäktig, skall närvara vid stadsfullmäktiges sammanträden och äger därvid deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet.

Stadskollegiet utser bland borgarråden ordförande och bland sina övriga ledamöter vice ordförande i följande stadens nämnder, nämligen drätselnämnden, fattigvårdsnämnden, fastighetsnämnden, gatunämnden, styrelsen över stadens industriella verk, folkskoledirektionen och lönenämnden, ävensom bland borgarråden ordförande i stadsplanenämnden, hamnstyrelsen, hälsovårdsnämnden, slakthus- och saluhälsstyrelsen, lärings- och yrkesskolestyrelsen, styrelsen över stadens statistiska kontor och löneavtalsnämnden. Vid val av ordförande skall hänsyn tagas till fördelningen av föredragningskyldigheten mellan borgarråden.

Stadskollegiet biträdes vid fullgörandet av sina uppgifter av stadskansliet (se nedan), vars chef, kanslichefen (stadssekreteraren), tillika tjänstgör som kollegiets sekreterare. Kanslichefen äger deltaga i stadskollegiets överläggningar samt är därvid skyldig att lämna de upplysningar och råd, varom han anmodas, samt att framställa de erinringar ur rättslig eller allmänt administrativ synpunkt, vartill han finner anledning.

Stadskollegiet sammanträder i regeln, där ej annat föranledes, varje torsdag eller, om denna dag är helgdag, närmast föregående helgfria dag. Föredragningslista för kollegiets sammanträde, upptagande samtliga ärenden av större vikt, skall efter kanslichefens förslag fastställas av kollegiets ordförande å närmast föregående fredag samt jämte tillhörande tryckta handlingar tillställas kollegiets ledamöter senast följande dag. Ärende av större vikt skall jämte samtliga tillhörande handlingar inlämnas å stadskansliet senast å tolfte dagen (lördag) före det kollegiets sammanträde, vid vilket det är avsett att förekomma.

Överståthållaren (eller, då han är hindrad, underståthållaren) äger övertvara stadskollegiets sammanträden samt, liksom sekreteraren, deltaga i överläggningarna, men ej i besluten. Kollegiet kan ock, då särskilda omständigheter därtill föranleda, medgiva nämndledamot eller förvaltningschef att vid behandlingen av visst ärende vara tillstades i kollegiet och deltaga i överläggningen med rätt att få sin mening antecknad till protokollet.

Stadsfullmäktige beslöto den 15 mars 1920, att borgarråden skola vara sex. Deras arvoden utgå för år 1921 med 35,000 kr., inberäknat dyrtidshjälp.

Stadsfullmäktiges val av samtliga borgarråd, för tiden till den 1 april 1925, ägde rum den 1 april 1920. Val av presidium och stadskollegiets övriga ledamöter jämte suppleanter (i de bägge senare fallen med användande av proportionellt valsätt) ägde rum den 1 april 1921.

Författningar. K. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 med senare ändringar (se sid. 45). Arbetsordning för Stockholms stadsfullmäktige, antagen av fullmäktige den 12 jan. 1920, med ändring den 10 jan. 1921. Instruktion för stadskollegiet i Stockholm, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920, med ändring den 31 dec. 1920. Arbetsordning för stadskollegiet i Stockholm, antagen av kollegiet den 27 maj 1920. Instruktion för Stockholms stadskansli, fastställd av stadskollegiet den 27 maj 1920.

Stat år 1921. Utgifter: 632,860 kr. (stadsfullmäktige, stadskollegiet och stadskansliet.)

SK.

Stadskollegiet.

Ordförande.

Cederborg, A., f. d. rådman, direktör, stadsfullm:s ordf.

Vice ordförande.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s 1:e vice ordf., vice ordf. i fattigvårdsnämnden.

Bagge, G. A., professor, stadsfullm:s 2:e vice ordf.

Borgarråd.

Juhlin Dannfelt, C. G., stadsfullm. (rotel I, drätselroteln: ärenden av betydelse för stadens ekonomi; andra ärenden, som tillhöra drätselrådets verksamhetsområde; ärenden rörande stadens avlönings- och pensionsväsen, i den mån sådana icke höra under löneavtalsnämnden), ordf. i drätselrådets nämnden; mottagning: drätselrådets ordföranderum, Stora Nygatan 2 B, 1 tr., St.; rt. 164 74; st. 29 00; kl. 10—11.

Meurling, C. H. F. (rotel II, fastighetsroteln: ärenden rörande fastighetsförvaltningen, stadsplan- och byggnadsväsendet samt härmed sammanhängande bostads- och kommunikationsfrågor; ärenden rörande stadshuset), ordf. i fastighetsnämnden och stadsplanenämnden; mottagning: fastighetskontoret, Myntgatan 4, St.; rt. 14 39, 14 46; st. 12 44, 25 65; kl. 11—12.

Karlsson, W. E., stadsfullm. (rotel III: socialroteln: ärenden rörande hälsovård, sjukvård och fattigvård; ärenden rörande arbetsförmedlingen, rättshjälpsanstalten och nykterhetsnämnden samt i allmänhet frågor av social natur, som icke tillhöra annan rotel; ärenden rörande mantalsnämnden), ordf. i fattigvårdsnämnden och hälsovårdsnämnden; mottagning: hälsovårdsnämndens lokal, Vasagatan 11, C.; rt. 53 27; st. 283 85; kl. 11—12.

Larsson, O. E., stadsfullm. (rotel IV, undervisningsroteln: ärenden rörande undervisningsväsendet samt i allmänhet ärenden av kulturell natur, som icke tillhöra annan rotel; ärenden rörande statistiska kontoret), ordf. i folkskoledirektionen, lärlings- och yrkesskolestyrelsen samt styrelsen över statistiska kontoret; mottagning: folkskoledirektionen, Fredsgatan 9, C.; rt. 156 45; st. 231 16; alla dagar, utom fredagar, kl. 10—11, fredagar kl. 2—3.

Åkerman, G. R. J. (rotel V, industriroteln: ärenden rörande de industriella verken, hamnen samt i allmänhet handel och sjöfart; ärenden rörande arbets- och lönevillkor för den vid stadens arbetsföretag anställda drifts- och arbetspersonalen), ordf. i industriverkssty-

relsen, hamnstyrelsen och löneavtalsnämnden; mottagning: hamnstyrelsens expedition, Brännkyrkagatan 2 A, Sö.; rt. 85 44, 86 45; st. 1802, 1813, 3308, 39 36; alla dagar, utom onsdagar och lördagar, kl. 9,30—10,30.

Sandberg, H. K. A., stadsfullm. (rotel VI, gaturoteln: ärenden rörande stadens gatu-, park-, renhållnings- och brandväsen; livsmedelsfrågor samt ärenden rörande slakthus- och saluhallsväsen; ärenden rörande kyrkogårdsförvaltningen), ordf. i gatunämnden samt slakthus- och saluhallsstyrelsen; mottagning: gatunämndens ordföranderum, Stora Nygatan 2 B, 1 tr., St.; rt. 236 42; st. 208 82; kl. 11—12.

Övriga ledamöter.¹⁾

Berglund, J. E., kassör, vice ordf. i drätselrådets nämnden. (Arb.)

Vinberg, S. W., överingenjör, vice ordf. i industriverksstyrelsen. (Mod.)

Björklund, C. G., journalist, vice ordf. i fastighetsnämnden. (Arb.)

Kinmanson, H. S., byrådirektör, vice ordf. i gatunämnden. (Mod.)

Söderström, G. A. E., ombudsman. (Arb.)

Folcker, J. F., f. d. löjtnant. (Mod.)

Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör. (Arb.)

Wallin, J. A., transportmästare, vice ordf. i löne- nämnden. (Arb.)

Carlsson, B. A., förste aktuarie, vice ordf. i folkskoledirektionen. (Mod.)

Ersättare.¹⁾

Sjöström, Chr., kontorschef. (Arb.)

Masreliez, G. W., revisionssekreterare. (Mod.)

Magnuson, P. K., förgyllare. (Arb.)

Hultman, G. H., civilingenjör. (Mod.)

Johansson-Visborg, Anna S., fru. (Arb.)

Wellin, Bertha, sjuksköterska, redaktör. (Mod.)

Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru. (Arb.)

Andersson, J. E., spårvagnskonduktör. (Arb.)

Liander, M. E., grosshandlare. (Mod.)

Sekreterare.

Larsson, Y. G. R., kanslichef (se nedan).

Beträffande stadskollegiets övriga funktionärer se nedan under stadskansliet.

¹⁾ Beteckningen »Arb.» anger, att vederbörande valts under partibeteckningen »Arbetspartiet» (49 röster), och beteckningen »Mod.» under partibeteckningen »Moderata gruppen» (39 r.); under partibeteckningen »De frisinnade» avgåvos vid valet 9 röster. — Ersättare inträder i kollegiet först vid avgång av ordinarie ledamot.

Delegerade för beredande av frågor rörande val.

Ordföranden; 1:e vice ordföranden; vederbörande borgarråd; Folcker, J. F.; Kinmanson, H. S.; Söderström, G. A. E.

Stadskansliet.

Börshuset (ingång från Källargränd),
2 tr., St.; rt. 40 92, 6568, 6940; st. 2829;
expeditionstid: 11—2.

Stadskansliets uppgift är att bestrida sekreterare- och kansligöromålen hos stadsfullmäktige och stadskollegiet. Det åligger kansliet sålunda bl. a. att, med särskild hänsyn till önskvärdenheten av enhetlighet och följdriktighet, ägna slutlig granskning åt de till stadskollegiets prövning föreliggande ärendena, att biträda vid beredning och föredragning särskilt av större organisationsfrågor och i allmänhet viktigare ärenden av administrativ natur, med rätt för kansliet att i förekommande fall från vederbörande myndigheter införskaffa erforderliga yttranden och upplysningar, att uppsätta och expediera stadsfullmäktiges och stadskollegiets utlåtanden och beslut samt ombesörja brevväxlingen, att ombesörja stenografering vid stadsfullmäktiges sammanträden samt tillse, att vederbörande talare beredas tillfälle att kontrollera stenogrammen, samt att ombesörja tryckningen av stadsfullmäktiges protokoll, jämte därtill hörande yttranden, hos stadsfullmäktige väckta förslag samt stadskollegiets utlåtanden jämte därtill hörande bihang. Kansliet lyder under stadskollegiet, som fastställer dess instruktion.

Stadskansliets chef är kanslichefen (stadssekreteraren), vilken tillsättes av stadsfullmäktige i den ordning, fullmäktige besluta. Kanslichefen är stadskollegiet ansvarig för fullgörandet av kansliets uppgifter. Han fördelar arbetet å kansliets tjänstemän samt övervakar, att dessa fullgöra sina åligganden.

Övriga å kansliets stat upptagna tjänstemän tillsätts av stadskollegiet. Sekreteraren åligger att ombesörja nödiga kallelser till samt protokollsföringen vid stadsfullmäktiges och stadskollegiets sammanträden samt expeditionen av därvid erforderliga föredragningslistor och handlingar och att i enlighet med kanslichefens anvisningar uppsätta och expediera utlåtanden och beslut. Sekreteraren uppehåller i förekommande fall kanslichefens befattning. Finanssekreteraren skall lämna erforderligt sekreterarbiträde åt borgarrådet för drätselroteln samt efter kanslichefens anvisning ombesörja utredningar av ekonomisk natur. Registratorn åligger att föra diarium, registratur och andra erforderliga längder och anteckningar samt vårda kansliets bibliotek och arkiv, att tillse, att stadsfullmäktiges och stadskollegiets handlingar i behörig ordning och med erforderlig skyndsamhet tryckas,

att efter kanslichefens anvisningar handlägga kansliets personalfrågor samt att omhänderväsa kansliets kassarörelse och bokföring. Registratorn utövar den närmaste ledningen av för maskinskrivning, stenografering, korrekturläsning och därmed sammanhängande göromål anställd personal samt av kansliets expedition.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stadskansli, fastställd av stadskollegiet den 27 maj 1920.

Kanslichef
(stadssekreterare)
(18,000 kr.; ej å stat).

Larsson, Y. G. R.; rt. se ovan; st. 2930; mottagningstid: 11—12.

Tf. sekreterare
(12,000 kr.; ej å stat).

Hildebrand, E.; rt. se ovan; st. 232 28.

Tf. finanssekreterare
(12,000 kr.; ej å stat).

Nordwall, B. I. S.; rt. 20839; st. 2744; mottagning: Stora Nygatan 2 A, 1 tr., St.; träffas säkrast kl. 11—12.

Registrator (12)
(dessutom provisoriskt lönetillägg 1,200 kr.).

Vakant; *tjf.* Ljungborg, O. E.; rt. se ovan; st. 11 14.

Kanslist
(ej å stat).

Schlytern, C. H.

Stenografer
(anslag 15,000 kr.).

Cronvall, P. A., förste stenograf; Widegren, P. G.; Schött, C. F. L.; Junker, S. G.; Lindström, E. G.

Expeditionsbiträde
(2,000 kr.; ej å stat).

Jacobsson, Elsa (se nedan).

Kontorsbiträde (5)
(dessutom provisoriskt lönetillägg 300 kr.).

Jacobsson, Elsa, *tjl.* (se ovan).

Förste vaktmästare (6)
(dessutom tillfällig löneförbättring 500 kr.).

Sandahl, F. G. W.

Vaktmästare (4)
(dessutom tillfällig löneförbättring 300 kr.).

Johansson, J. V.; Olsson, E. V.; Ylander, K. R. (extra).

SK.

Stockholms stads drätselnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Drätselnämnden.

Stora Nygatan 2 B, St.; rt. 16474; st. 2900. Drätselnämnden sammanträder vanligen varannan tisdag kl. 2,15 e. m.

Då Stockholm erhöll sin nya kommunalförordning år 1862, sammanfördes stadens egentliga drätselväsende under drätselnämnden, som ursprungligen, oavsett pleniiärenden, arbetade på tre avdelningar, av vilka den första handlade det egentliga drätselväsendet, eller alla de bestyr, vilka icke uppdragits åt de övriga avdelningarna, den andra frågor rörande inkvartering, brandvaks- och båtsmanshåll samt militärkompaniet och den tredje ärenden, som rörde gatuläggning, lyshållning och vattenledning. Ordet skulle föras av överståthållaren, då han var tillstädes. Alla framställningar från avdelningarna till stadsfullmäktige eller annan myndighet måste gå genom nämnden in pleno. Nämnden sammanträdde första gången den 1 april 1864. Sedan ett av stadsfullmäktige godkänt förslag att sammanföra all stadens kommunalförvaltning under en enda, på avdelningar arbetande nämnd, ogillats av kungl. maj:t, erhöll nämnden i stället den 14 december 1883 ny instruktion. Enligt denna inskränktes avdelningarna till två, valda omedelbart av stadsfullmäktige för två kalenderår. Med bibehållande av överståthållarens rätt att föra ordet, då han var tillstädes,ingo nämnden och avdelningarna rätt att utse sina ordförande i stället för vice ordförande. Första avdelningen skulle handhava stadens penning- och fastighetsförvaltning ävensom brand- och renhållningsväsendet samt övriga ärenden, som åligga nuvarande drätselnämnden; andra avdelningen hade i huvudsak samma verksamhetsområde som nuvarande gatunämnden (utom brand- och renhållningsväsen), dessutom handhade den hus- och hamnbyggnader samt vattenledningsverket. Genom k. kungörelsen den 12 oktober 1894 gjordes i nämndens instruktion den ändring, att ärenden rörande stadens renhållning överflyttades från första till andra avdelningen. Med behovet av större enhetlighet i den kommunala finansförvaltningen framträdde emellertid önskvärdheten av drätselnämndens ombildning till en verklig stadens finansstyrelse, befrriad så långt som möjligt från uppgifter av icke direkt finansiell karaktär. Det första steget i denna riktning blev inrättandet av en särskild fastighetsnämnd, vilken fr. o. m. år 1919 övertog den förut av drätselnämnden utövade förvaltningen av stadens fasta egendom. Sedermera

genomfördes reformen fullständigt i samband med den allmänna omorganisationen av den centrala stadsförvaltningen år 1920, varvid en genomgripande omläggning av drätselnämnden ägde rum. Sålunda utbröts de verk och inrättningar, som dittills närmast lytt under drätselnämndens andra avdelning, och förlades under en särskild, nyinrättad nämnd, kallad gatunämnden; dock med undantag av byggnadskontorets arkitektur- och hamnavdelningar samt vattenledningsverket, vilka överflyttades till resp. fastighetsnämnden, hamnstyrelsen och industriverksstyrelsen. Även brandväsendet överfördes till den nya gatunämnden.

Enligt nu gällande instruktion utgör drätselnämnden organ för stadens penningförvaltning samt ombesörjer verkställighet och förvaltning av de kommunens angelägenheter i övrigt. Vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Nämnden uppbär, förvaltar och redovisar i föreskriven ordning de inkomster, vilka inflyta av allmänna rörelsen eller inkomstgivande rättigheter eller beredas genom uttaxering eller annorledes; tillser, att stadens rätt i dessa avseenden behörligen iakttagas, samt bestrider de utgifter, vilka erfordras för stadens allmänna behov i här nedan uppgivna avseenden, och vilka blivit bestämda i den ordning, som föreskrives i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm. Nämnden handhaver ledningen av stadens kassa- och räkenskapsväsen i överensstämmelse med reglemente, som av stadsfullmäktige fastställas. I avseende å uppbörden och redovisningen av stadens medel skall iakttagas, vad i nämnda reglemente finnes föreskrivet. Nämnden äger att i nödig omfattning å stadens vägnar upptaga lån, i den mån icke därigenom den i kommunalförordningen för Stockholm stadgade gränsen för stadens underställningsfria upplåning överskrides. Frågor om lån till högre belopp samt om avskrivning av någon stadens fordran skola underställas stadsfullmäktiges prövning. I fall, som ej tåla uppskov, må nämnden på framställning medgiva överskridande av beviljat anslag. Sådant överskridande skall genast anmälas till stadskollegiet. Nämnden har även att avgiva de utlåtanden och redogörelser, som infordras av stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd eller annan behörig myndighet. Särskilt skall den yttra sig över övriga nämnders och styrelser statförelag, innan dessa företagas till behandling i stadskollegiet. Slutligen är nämnden, enligt särskilt bemyndigande av stadsfullmäktige, stadens uppbördsmyndighet för nöjes-skatt.

Drättselnämnden består av, förutom ordförande och vice ordförande, som utses av stadskollegiet bland dettas medlemmar, fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter väljas av stadsfullmäktige, varvid, om så äskas av behörigt antal väljande, proportionellt valsätt skall användas. Till ordförande i nämnden skall utses det borgarråd, vars föredragningskyldighet i stadskollegiet omfattar ärenden rörande stadens ekonomi, och till vice ordförande en av stadskollegiets övriga ledamöter. När överståthållaren är tillstädes, föres ordet av honom.

Nämndens verkställande organ för handhavande av penningförvaltningen utgöres av kammarkontoret, vars chef är stadskamreraren. Genom revisionskontoret, vars chef är stadsrevisor, granskas samtliga räkenskaper rörande kommunalförvaltningen, i avseende å vilka ej annorledes är förordnat. Under nämnden lyda vidare auktionsverket, vars chef är auktionsdirektören, samt stadens ombudsman. Vid nämndens sammanträden äger stadskamreraren närvara och deltaga i överläggningarna men ej i besluten med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Enahanda befogenhet tillkommer övriga ovan nämnda förvaltningschefer, var för sitt förvaltningsområde. Stadens huvudbok skall, avslutad för kalenderår, tillika med nämndens övriga räkenskaper samt hos nämnden förda protokoll före den 1 därpå följande juni tillhandahållas revisorerna, vilka till ett antal av fem, jämte tre suppleanter, utses av stadsfullmäktige. Revisorerna äga till sin hjälp antaga sekreterare och kameralbiträde.

Instruktion m. m. K. instruktion för Stockholms stads drättselnämnd den 19 mars 1920 med ändring den 31 dec. 1920. Reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen, antaget av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920.

Stat år 1921. Utgifter: 65,770,800 kr. (därav att täckas med låneomedel 14,800,000 kr.); inkomster: 32,623,700 kr. *Anm.* Å drättselnämndens stat äro upptagna ett stort antal kommunala institutioner, vilka ej stå under nämndens direkta förvaltning (för dessa senare summa utgifter: 9,399,100 kr. och summa inkomster: 692,300 kr., vilka belopp äro inberäknade i ovan nämnda statsiffror).

Drättselnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Juhlin Dannfelt, C. G., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Berglund, J. E., kassör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

*Borgström, A. G. S., justitieråd.

Erikson, G. O., kassör, stadsfullm.

*Lidman, C., överlärare, assistent, stadsfullm.

Lindmark, C. A., skomakarmästare, stadsfullm.

*En vakant.

Suppleanter.

*Welin, K. G. A., trafikdirektör, stadsfullm.

Löfgren, A., sekreterare.

*Söderström, G. A. E., ombudsman, stadsfullm.

*Kämpe, K. A., byggnadssnickare, stadsfullm.

Wikström, E. E., överkrigsfiskal, stadsfullm.

Drättselnämndens delegerade.

Drättselnämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av dem eller åt under nämnden lydande förvaltningschefer, var för sitt område, att såsom särskilda delegerade handhåva vissa förvaltningsärenden.

Delegerad för stadens arkiv.

Borgström, A. G. S., justitieråd.

Delegerad för bokauktionsrörelsens övervakande.

Borgström, A. G. S., justitieråd.

Delegerade för nöjesskatteärenden.

Erikson, G. O., kassör, stadsfullm.; Lidman, C., överlärare, assistent, stadsfullm.; Malm, P. L., stadskamrerare.

Kassaförvaltare.

Malm, P. L., stadskamrerare; Bohman, A. G., tf. drättselkamrerare (ställföreträdare).

Drättselnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av räkenskaper och förvaltning under tiden 1 jan. — 9 april 1920).

Ahlbin, G. H. G., journalist, stadsfullm.

Bjurström, D. A., grosshandlare.

Lindbäck, C. V., postexpeditör, stadsfullm.

Ljunghberg, K., ekonomichef.

Nissvandt, S. G., direktör.

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av räkenskaper och förvaltning under tiden 10 april — 31 dec. 1920).

Ahlbin, G. H. G., journalist, stadsfullm.

Bjurström, D. A., grosshandlare.

Lindbäck, C. V., postexpeditör, stadsfullm.

Ljunghberg, K., ekonomichef.

Nissvandt, S. G., direktör.

Suppleanter:

Andersson, B. Th. A., handlande.

Magnusson, C. A., handlande.

Zetterlund, C. R., kontorschef.

DN. Drättselnämndens kansli och expedition.

Stora Nygatan 2 B, 1 tr., St.; rt. 16474; st. 29 00; expeditionstid: 10—3.

De olika avdelningarna av drättselnämnden hade till en början sina särskilda kanslier; fr. o. m. år 1877 fingo avdelningarna emellertid ett gemensamt kansli. Kansliet förestås av sekreteraren. Honom åligger bl. a.: att till föredragning bereda samt föredraga de till drättselnämndens handläggning hörande ärenden, att föra protokoll vid nämndens sammanträden, att uppsätta beslutade skrivelser och utlåtanden m. m. Notarien åligger: att biträda sekreteraren samt att, då sekreteraren är av förfall hindrad, fullgöra sekreterarens åligganden m. m. Registratören, som därjämte är kanslist, åligger: att föra diariet och andra anteckningar, vilka av drättselnämnden anses erforderliga, vårda arkivet, besörja utskriffter och expeditioner m. m.

Tillsvidare tjänstgör drättselnämndens kansli och expedition även som kansli och expedition för gatunämnden.

Instruktion. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kansli den 29 nov. 1876, med ändringar den 7 aug. 1889 och den 30 maj 1895.

Sekreterare (17)

(dessutom personligt lönetillägg 1,000 kr.).

Folin, C. A.; st. 20 20; mottagningstid: 1—2.

Notarie

(3,000 kr. jämte 2 ålderstillägg å 500 kr.; å äldre övergångsstat).

Söderling, A. G. M.

Registrator (12).

Östberg, H.

Vaktmästare (4).

Ekström, J. V. T.

Drättselnämndens (stadens) ombudsmans expedition.

Stora Nygatan 2 B, 2 tr., St.; rt. 79 22; st. 1189; expeditionstid: 1,30—3.

Ombudsmannen åligger bl. a.: att bevaka och föra drättselnämndens (stadens) talan inför domstolar, exekutionssäten samt andra myndigheter; att uppsätta förslag till kontrakt; att besörja förnyande av de inteckningar, som tillhöra de under nämndens vård stående kassor och fonder, samt indrivande av deras förfallna kapital- och räntefordringar; att deltaga i anbefallda inventeringar; samt att jämväl i övrigt iakttaga allt, vad för bevarande av drättselnämndens rätt erfordras.

Instruktion. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kansli den 29 nov. 1876.

Stadens ombudsman (0).

Johansson, J. E. (förordn. t. $\frac{1}{2}$ 1927); träffas säkra 1,30—3.

Amanuenser

(3,000 kr.; ej å stat).

Wifvesson, A. M.; Söderberg, E. K. S.; Fritjons, G. V.

Vaktmästare (4).

Guilotte, G. V. A. (se nedan, kammarkontoret).

Drättselnämndens kammarkontor.

Stora Nygatan 2 A och B, n. b., 1 och 2 tr., St.; rt. 16474; st. 29 00; expeditionstid: 10—2,30.

De olika avdelningarna av drättselnämnden hade till en början sina särskilda räkenskapskontor (kammarkontor) och särskilda kassor. Fr. o. m. år 1880 sammanslogos dessa till ett enda, drättselnämndens kammarkontor.

Stadskamreraren är chef för kammarkontoret. Honom åligger huvudsakligen: att i behörig ordning och säkert förvar hålla drättselnämndens räkenskaper och övriga handlingar, som med räkenskaperna hava sammanhang; att emottaga och i kassavalv förvara de värdepapper och säkerhetshandlingar, som äro under drättselnämndens vård och förvaltning; att vaka över att drättselnämndens inkomster i rätt tid inflyta; att föra bok över beräknade inkomster och utgifter under närmast kommande månader; att vid drättselnämndens sammanträden avgiva kassarapport och föreslå till utbetalning de belopp, vilka böra av stadens medel utgå; att, sedan redogörelser och räkningar för året från stadens uppborädsmän och andra redovisningsskyldiga tjänstemän inkommit och av stadsrevisorn granskats, låta upprätta och avsluta drättselnämndens räkenskaper, vilka senast den 30 april varje år böra till nämnden ingivas; att närvara vid drättselnämndens sammanträden. Dessutom åligger honom att verkställa utredningar och avgiva utlåtanden över till kammarkontoret remitterade ärenden. För fullgörande av de skyldigheter, som genom denna instruktion åligger stadskamreraren, äger han att påkalla biträde av kamreraren, stadskassören och stadsbokhållaren ävensom av samtliga här nedan under kammarkontoret upptagna tjänstemän och biträden.

I sammanhang med det av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920 antagna reglementet för stadens kassa- och räkenskapsväsen, varigenom en starkare centralisation av hithörande ärenden under drättselnämnden blivit genomförd, har en omorganisation av kammarkontoret ägt rum,

vilken dock tillsvidare är av provisorisk karaktär och ännu ej fått sin definitiva utformning.

Instruktion. Drätselnämndens instruktion för Stockholms stads drätselnämnds kammarkontor den 3 nov. 1880. (Ny instruktion är under utarbetande.) Reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen, antaget av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920 och fastställt av överståthållarämbetet den 18 nov. s. å.

Stadskamrerare (0).

Malm, P. L.; rt. 164 75; st. 10 35; mottagnings-
tid: 1—3.

Expeditions- och utredningsavdelningen.

Föreståndare.

Bohman, A. G., bokhållare, tf. drätselkamrerare (12, dessutom särskilt arvode 2,000 kr.); rt. 164 72; st. 10 35.

Registratörsexpeditionen.

Tjänstemän.

Anderberg, G. H. A., tf. bokhållare (12); rt. 164 75; st. 10 35; Strandberg, Paula H., Bergström, E. U. (Ulla), kontorsbiträden (5); Rignér, Valborg M., Schiller, Margareta, kontorsbiträden (5), båda med tjänstgöring företrädesvis å kansliet; Öqvist, M. V. (exspektanslön 2,500 kr.), tjf.
Dessutom ett extra biträde.

Budgetkontroll expeditionen.

Tjänstemän.

Ekwall, N. A., amanuens (3,600 kr.); rt. 164 73; st. 27 44; Sylvander, E. G., amanuens (1,800 kr.).
Dessutom ett extra biträde.

Inkomst expeditionen.

Tjänstemän.

Lindwall, E. L., tf. bokhållare (12); rt. 208 21; st. 25 95; Thufvesson, S. E., amanuens (2,100 kr.).
Dessutom ett extra biträde.

Utanordningsexpeditionen.

Tjänstemän.

Gustafson, J. A. T., tf. bokhållare (12); rt. 78 13; st. 25 95; Gilljam, K. G., amanuens (3,600 kr.); Lundberg, Bertha M. V., kontorsbiträde (5).

Kassakontoret.

Stadskassör (15).

Huss, J. A.; rt. 163 09; st. 48 72.

Övriga tjänstemän.

Wimmerstedt, K. A. R., kassör (12); rt. 20 89; st. 20 02; Smedin, C. A., tf. bokhållare (12);

af Donner, G. A. J., Hagström, E. J. H., amanuens (3,600 kr.); Karlsson, I. J., amanuens (2,100 kr.); Lindström, E. L. A., Ljungman, C. G., Rundgren, O. F. I., amanuens (1,800 kr.); Pyk, Inez M. M., kontorsbiträde (7); Gustafsson, Ester W., Jansson, Margit E. I., skrivbiträden (4).
Dessutom tre extra biträden.

Fondavdelningen.

Föreståndare.

Holmberg, K. E.; kamrerare (16); rt. 78 37; st. 26 17.

Övriga tjänstemän.

Svensson, S. A., bokhållare (12); rt. 78 13; st. 26 17; Eriksson, K. B. F., Naclér, K. E. H., amanuens (1,800 kr.); Pyk, Inez M. M., kontorsbiträde (7).
Dessutom ett extra biträde.

Räkenskapsavdelningen.

Föreståndare.

Billing, J. M. A., stadsbokhållare (14); rt. 164 73; st. 27 44.

Övriga tjänstemän.

Brodin, N. A., bokhållare (12, dessutom särskilt arvode 1,200 kr.); Johnson, A. W., Grundström, N. E., Karlsson, E. A., amanuens (3,600 kr.); Eriksson, A. E. I., amanuens (1,800 kr.); Oterdahl, Hilma O., kontorsbiträde (7); Jons-son, Carin, kontorsbiträde (5); Larson, Gerda A., tf. kontorsbiträde (5); Wallström, Svea L., tf. skrivbiträde (4).
Dessutom ett extra biträde.

Obligations- och kupongavdelningen.

Föreståndare.

Palm, G. E., bokhållare tillika aktuarie (12); rt. 126 34; st. 26 60.

Övriga tjänstemän.

Arvidson, H. A., amanuens (3,600 kr.); Johansson, A. G., amanuens (1,800 kr.); Högborg, Karin, Lindahl, Hulda A., kontorsbiträden (7).
Dessutom tre extra biträden samt tillfälliga biträden.

Övriga tjänstemän, som på grund av andra kommunala uppdrag åtnjuta tjänstledighet.

Malmros, N., bokhållare (12), (se lönenämnden och löneregreringskommittén); Lind, J. T., bokhållare (12), (se hamnstyrelsen); Ruus, R. A., bokhållare (12), (se uppbördsverket); Georgii, N. H., bokhållare (12), (se uppbördsverket); Wallenberg, K. A., amanuens (se

DN.

DN.

uppbördsverket); Öberg, S. A., amanuens, (se uppbördsverket); Stråberg, Elvira K., kontorsbiträde (5), (se lönenämnden).

Förste vaktmästare (6)

(nuv. innehavaren kvarstår å övergångsstat).

Winberg, K. A.

Vaktmästare (4).

Petterson, A. R.; Öberg, C. N.; Kjellmodin, B. O.; Andersson, I.; Guilotte, G. V. R. (tillika å ombudsmansexpeditionen).

Dessutom tretton vaktmästarbiträden samt två port- och nattvakter.

Stockholms stads revisionskontor.

Stora Nygatan 2 B, 3 tr., St.; rt. 218 20; st. 11 99, 12 99; expeditionstid: 10—2,30.

Redan i mitten av 1700-talet fanns å Stockholms stads stat anställd en stadens revisor, vilket framgår av bland annat k. brev från åren 1743 och 1754 angående avlöningsförmåner för denne tjänsteman. Honom ålåg att granska stadens auktionsverks räkenskaper och därav uppgöra årligt bokslut och att revidera stadens övriga uppbördsmänns och för emottagna medel redovisningsskyldiga tjänstemäns räkningar, åvensom dem, vilka inkommo över stadens rekviderade och upphandlade behov av alla slag. Med ökningen i göromålen erhöill denne revisor sedermera till sitt biträde en kontorsskrivare. Dessa tvenne tjänstemän utgjorde stadens reviderande organ vid tiden för den nya kommunalrepresentationens början. Göromålen voro fortfarande i huvudsak inskränkta till att omfatta räkenskaperna för den förvaltning, som vid förenämnda tid handhades av drätselnämndens 1:a avdelning. Håri skedde dock genom stadsfullmäktiges beslut den 14 februari 1865 den åndring, att samtliga nämnders och dem underlydande inrättningars räkenskaper skulle å stadens revisionskontor undergå siffergranskning, innan de överlämnades till utsedda revisorer. Med uttalande av att stadsrevisorn hådanefter skulle verkställa granskning av samtliga nämnders räkenskaper samt utöva kontroll å kommunalförvaltningen i alla dess delar, varigenom hans verksamhetsområde bleve i väsentlig mån utvidgat, hemställde drätselnämnden år 1869 i skrivelse till stadsfullmäktige om fastställande av en instruktion för stadsrevisorn. En sådan blev och genom drätselnämndens försorg utarbetad och antogs av stadsfullmäktige den 1 augusti 1870. I dess första paragraf hette det: »Stadsrevisorn, vilken tillsättes av stadsfullmäktige efter drätselnämndens hõrande, åligger att granska räkenskaperna, som röra kommunalförvaltningen i Stockholm, samt tillse, att, evad därav beror,

stadens rätt och bästa behõrigen iakttages.» Sedan emellertid revisionen av stadens räkenskaper vunnit den omfattning, att det icke längre var möjligt för en enda person att följa och ansvara för varje detalj av granskningsarbetet, blev detta arbete uppdraget å revisionskontoret i dess helhet genom den nya instruktion för Stockholms stads revisionskontor, som av stadsfullmäktige antogs den 16 maj 1893 och av överståthållaråmbetet fastställdes den 1 juni s. å. Enligt denna instruktion, som alltjämt gæller, skall revisionskontoret verkställa granskning av samtliga räkenskaper rörande kommunalförvaltningen i Stockholm, i avseende å vilka ej ånorrledes år förordnat, och skall vid granskningen tillses, att, i vad därav beror, stadens rätt och bästa behõrigen iakttages. Stadsrevisorn åger att från vederbõrande myndigheter infordra de handlingar och uppgifter, som för arbetets verkställande ånnas nödiga. Granskningen skall vara icke blott å fullständigt veriferade, samt att bestämmelserna i gällande författningar, taxor, upprättade kontrakt, av vederbõrande myndigheter fattade beslut eller i õvrigt givna fõreskrifter åro iakttagna.

Allt efter som arbetena å revisionskontoret vuxit, hava och antalet tjänstemån ökat; från och med år 1919 skola å kontoret finnas anställda: en stadsrevisor, som år chef för kontoret, en förste revisor, som skall vara fõreståndare för den första revisionslotten, och i vars åliggande dårjämte ingår att vara stadsrevisorns vikarie och vid behov stållfõretrådere, en revisor, som skall vara fõreståndare för den andra revisionslotten, sex revisorer, fõreståndare för var sin revisionslott, sju kontorsskrivare, sju kontorsbitråden samt erforderligt antal amanuenser och extra tjänstemån. Stadsrevisorn, fõrste revisorn, revisorerna, kontorsskrivarna och kontorsbitrådena tillsätas och entledigas av drätselnämnden, som jåmvål på stadsrevisorns fõrslag antager och avskedar õvriga bitråden å revisionskontoret.

Den uppdelning av revisionskontorets arbeten å avdelningar eller lotter, varom ovan nåmnts, tog sin början redan år 1910, men har fõrst från och med år 1918 vunnit stadga. Från och med år 1919 år arbetet uppdelat i sju revisionslotter, vilkas omfattning framgår hår nedan.

Instruktion. Stadsfullmäktiges instruktion för Stockholms stads revisionskontor den 16 maj 1893.

Åvlõning. Utom de ordinarie åvlõningsfõrmånerna (se nedan) åtnjuter stadsrevisor ånmårkningsårvede av 15 eller 25 % samt fõrste revisor, revisor, kontorsskrivare och kontorsbiträde ånmårkningsårvede av 10 %.

Stadsrevisor (16).

Hesselgren, A. V.; personligen st. 11 99; mottagningstid: 10—12.

1:a revisionslotten.

(Granskningen av drätselnämndens räkenskaper med Stockholms stads och drätselnämndens bokslut.)

Förste revisor (14).

Barkman, E. V.; personligen st. 11 99.

Revisor (12).

Anderzon, A. O. W.

Kontorsskrivare (10).

Lindberg, C. S.

Kontorsbiträde (7).

Ljungdahl, Tyra G. I.

Förutv. tjänsteinnehavare i Bromma
(exspektanslön 3,000 kr.).

Larsson, L. H., f. d. kommunalkamrerare.

2:a revisionslotten.

(Granskningen av gas- och elektricitetsverkens räkenskaper med bokslut.)

Revisor (13).

Mathson, M. C. R. G.; personligen st. 14 40 och 90 03.

Kontorsskrivare (10).

Persson, M. B.

Kontorsbiträde (7).

Sellman, B. E. R., tjl. (se nedan), *tjf.* Bergström, Wilma J. E. (se nedan).

3:e revisionslotten.

(Granskningen av fastighetsnämndens, hamnstyrelsens, frihamnsnämndens och stadshusnämndens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (12).

Sylvan, C. O.; personligen st. 12 99.

Kontorsskrivare (10).

Alvarsten, S. F. N. A:son.

Kontorsbiträde (5).

Ericson, Inez E.

4:e revisionslotten.

(Granskningen av hälsovårdsnämndens, folkskolektionens med barnavårdsnämndens samt lärlings- och yrkesskolestyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (12).

Hedenstierna, C. A. O. H.; personligen st. 12 99.

Kontorsskrivare (10).

von Krusenstjerna, C. G. A.

Kontorsbiträde (5).

Karlström, Olga M.

5:e revisionslotten.

(Granskningen av arbetsförmedlingens, fattigvårdsnämndens, kyrkogårdsnämndens och nykterhetsnämndens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (12).

Erdmann, F. D.; personligen rt. 13 24; st. »byggnadskontoret» 35.

Kontorsskrivare (10).

Lilliehöök, H. A.

Kontorsbiträde (5).

Bergström, Wilma J. E., tjl. (se ovan), *tjf.* Ljunggren, Astrid M. (se nedan).

6:e revisionslotten.

(Under år 1921: granskning av drätselnämndens m. fl. nämnders och styrelsens utgifter för 1921.)

Revisor (12).

Lindberg, A. E.; personligen st. 11 99.

Kontorsskrivare (10).

Haglund, I. E., tjl. (se fastighetsnämnden), *tjf.* Hanström, R. (se nedan).

Kontorsbiträde (7).

Anderberg, f. Carlsson, Gerda M.

7:e revisionslotten.

(Granskningen av gatunämndens samt slaktbus- och saluhallsstyrelsens räkenskaper och bokslut; slutgranskning av livsmedelsnämndens räkenskaper för 1919.)

Revisor (12).

Andersson, E. V.; personligen st. 12 99.

Kontorsskrivare (10).

Ericson, G. E. H.

Kontorsbiträde (7).

Svinhufvud, f. Schauman, Elsa M.

Amanuenser

(1,800—2,200 kr.; ej å stat).

Sellman, B. E. R. (se ovan); Hanström, R., tjl. (se ovan); Thufvesson, S. E., tjl. (se kammarkontoret); Ljungdahl, L. O., tjl. (se fastighetsnämnden); Halberstadt, B. F. J.; Kjellgren, G. F.; Romare, J. P.; Sundmark, O. F., tjl. (se hamnstyrelsen); Skålberg, N. S.; Enström, G. F. A.; Strömberg, R. I.; Norén, K. V. N.; Berndt, C. E.; Billström, E. D.; Severin, N. O. G.

E. o. tjänstemän

(1,200—1,500 kr.; ej å stat).

Ljunggren, Astrid M. (se ovan); Svalling, Dagny; Alinder, E. G.; Dahlén, S. M.; Wahlstedt, E. G. E.; Jäderlund, C. G. T:son; Frost, S. E.

DN.

Vaktmästare (4).

Hofberg, K. L. E.

Dessutom ett vaktmästarbiträde.

Stockholms stads arkiv och bibliotek.

Norra Riddarholmshamnen 7 (ingång även från Birgerjarlstorg 12), St.; rt. 53 99; tillgängligt för forskning vardagar 10—3.

Stockholms stads arkiv började år 1885 inrymmas i en del av den forna pantlåneinrättningens lokaler å Riddarholmen (Birgerjarlstorg 12), vilka förenas av ett stort, runt torn, en kvarleva av Riddarholmens forna befästningar. I arkivet, som fr. o. m. 1897 blev tillgängligt för allmänheten, förvaras bl. a. Stockholms stads räkenskaper med verifikationer alltifrån 1573 (i oavbruten årsföljd från 1641), skottböcker från 1500- och 1600-talen, saköreslängder (1534—1637, spridda år), utskeppnings- och vågböcker (1572—1666, spridda år), handlingar angående auktionsverket, inkvarteringsverket, brandvaktsinstitutionen, börs-, bro- och hamnbyggnadsfonden, skräväsendet, tomtöreshandlingar (alltifrån 1610), diverse planer och ritningar, tjänstemannamatriklar m. m. Ävenså förvaras där kronoräkenskaper och taxeringslängder för Stockholms stad (fr. o. m. 1699), mantalslängder (fr. o. m. 1600-talet; i början spridda år; fr. o. m. 1835 med mantalsuppgifter) samt handlingar rörande poliskammaren (fr. o. m. 1776). Likaledes inrymmas där bemedlingskommissionens och borgerskapets femtio äldstes arkiv.

Biblioteket är ett specialbibliotek för stadens historia och topografi, upprättat år 1900. Med detsamma införlivades 1915 den till staden år 1900 donerade Wernerska samlingen.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads arkiv och bibliotek, fastställd av drätsel-nämnden den 25 jan. 1916.

Stat år 1921. Utgifter: 37,440 kr.

Föreståndare

(4,200 kr.; ej å stat).

Bolin, E. G.

Amanuens

(3,000 kr.; ej å stat).

Kolmodin, O. T.

E. o. amanuens.

Hellström, E. G.

E. o. tjänsteman

(för registreringsarbete; arvode 2,400 kr.).

von Konow, S.

Skrivbiträde

(1,200 kr.; ej å stat).

Vakant.

Vaktmästare (4).

Jerling, K. J. A.

Stockholms stads auktionsverk.*Birgerjarlstorg 12, St.*

Direktörsexpeditionen: rt. 113 11; st. 23 83; expeditionstid: 9,30—3, lördagar 9,30—2,30 och helgdagsaftnar 9,30—2.

Kassakontoret: rt. 113 06; st. 25 23; expeditionstid: 9,30—3, lördagar 9,30—2,30 och helgdagsaftnar 9,30—2.

Expeditionen för inlämning av auktions-gods: rt. 113 46; st. 28 10.

Avgifter. Säljaren betalar till auktions-verket:

I. För *lösegendom* i allmänhet 6 % av inrops-summan, vare sig försäljningen sker å eller utom auktionsverket;

för *handelsvaror*, som säljas i så stora lotter, att inropssumman för varje lott uppgår till minst 100 kr., nedsättes auktions-avgiften vid börsauktioner till 1 %, vid andra auktioner till 2 % av inropssumman;

för *aktier, obligationer och andra värdepapper*, när sammanlagda inropssumman å en försäljningsräkning ej överstiger 100 kr., 2 % av densamma; å vad härutöver belöper till och med 1,000 kr. 1½ %; å vad häröver belöper till och med 10,000 kr. 1 %; å vad häröver belöper till och med 100,000 kr. ½ % samt vad häröver belöper ¼ %;

för *fastighets-, fartygs-, uthyrnings- eller arrende- samt entreprenad-auktioner* gälla särskilda bestämmelser (se auktionsreglementet § 13, I. a), d), h));

för *återrop* av lösegendom betalas samma avgift som för försäljning; för handels-
varor å börsauktion dock endast hälften därav.

II. För varje med klubbslag fästet anbud er-lägges därjämte i *slagavgift* 15 öre.

III. För varje lott, som *innumrerats men återtagits* före försäljningen, erlägges en avgift av 5 öre.

Säljaren betalar dessutom *annonskostna-derna*.

För inrop å auktion åger auktionsvaktmästare av uppdragsgivaren erhålla 50 öre för varje uppdrag samt ytterligare 50 öre, om inropssum-man överstiger 50 kr.

Redan i mitten av 1600-talet fanns i Stock-holm ett av enskilda personer inrättat privile-gierat auktionsverk. Det nuvarande auktions-verket räknar sitt ursprung från den år 1674 av trenne rådmän inrättade auktions- och adre-se-kammaren i Stockholm, för vilken instruktion utfärdades den 27 februari 1674, upp-rättad av överståthållaren samt borgmästare och råd, under vars inspektion verket ställdes; direk-

tionen av detsamma lämnades till de tre ovan-nämnda rådmännen. År 1694 lades auktions-
verket under magistratens direktion och förvalt-
ning, men då stadens inkomst av detsamma blev
ytterst ringa, lämnades detsamma åter till en-
skild person. Genom kungl. breven den 6 februari
och 23 oktober 1733 kom auktionsverket åter un-
der magistratens direktion; den närmaste till-
synen utövades av tvenne rådmän med titel
direktörer. Det före 1907 gällande reglementet
utfärdades den 13 april 1858. Genom kungl.
brev den 4 mars 1864 överflyttades de ållig-
ganden, som tillhört auktionsdirektörerna, till
stadens ombudsman.

Sedan beredningsutskottet efter av stadsfull-
mäktige erhållit bemyndigande den 3 mars 1898
tillsatt en kommitté med uppdrag att utarbета
förslag till omorganisation av stadens auktions-
verk, och denna kommitté den 8 februari 1904
avgivit betänkande i ärendet, beslöt stadsfull-
mäktige den 27 november 1907 antaga nytt
reglemente samt ny tjänste- och avlöningsstat
för Stockholms stads auktionsverk. Verket, som,
där ej annorlunda finnes stadgat, äger uteslu-
tande rätt att inom staden besörja försäljning
genom offentligt utrop av all slags enskild egen-
dom, sorterar enligt dessa bestämmelser under
drätselnämnden, som utfärdar instruktioner för
verkets tjänstemän; den närmaste tillsynen och
kontrollen utövas dock av dess chef, auktions-
direktören.

Reglemente m. m. Reglemente för Stock-
holms stads auktionsverk, fastställt av över-
ståthållarämbetet den 12 dec. 1907, med ändring
den 20 sept. 1909 och 29 juni 1910. Av drätsel-
nämndens första avdelning fastställd instruktion
för tjänstemännen den 12 maj 1908 med till-
lägg och ändringar den 2 april 1912, 7 mars
1916 och 2 jan. 1919.

Stat år 1921. Utgifter: 186,060 kr.; in-
komster: 367,000 kr.

Direktör (16)

(nuv. innehavaren kvarstår å övergångsstat).

Tengroth, B. M.; rt. 11311; st. 23 83; mottag-
ningstid: 1—2.

Kamrerare (14).

Strauss, G. B.

Kommissarier (13)

(samtliga nuv. innehavare kvarstår å övergångs-
stat).

Alexisson, F. P.; Lundholm, O. A.; Bauman, S. G.

Kassör (13).

Fridholm, T.

Registrator, tillika aktuarie (12).

Thalén, U. E.

Notarier (9).

Alfheim, B. R.; Ruus, E. H.; Westberg, E. T.;
Britton, S. A. H. P:son; Holmin, S. E. N.

Kassakontrollant (9).

Rosell, N. E.

E. o. notarier.

(Anslag 3,000 kr.)

Danielson, D. A.; Christensen, A. Chr.; Palm-
gren, G. E.; Johanson, K. F.

Förste vaktmästare (6)

(därjämte särskilt arvode 400 kr.).

Tiderman, P. A.; rt. 113 46; st. 28 10.

Utopare (6).

Bergwall, C. F.; Öfverstén, K. A. V.; Werner, C. O.

Vaktmästare (6).

Eriksson, C. E., tjl.; Eriksson, E. A.; Johansson, A.
A.; Lundin, S. O.; Andersson, A.; Björnqvist,
E. M.; Söderlund, K. E.; Lindberg, E.; Lund-
gren, O. Th.; Lindström, A. W.; Winborg,
C. A.; Ahlberg, G. L.; Westholm, C. J. A.;
Klasson, S. A.; Fält, C. O.; Gyllenberg, N. F.;
Carlsson, O. N.; Eriksson, F. R.

Kontorsvaktmästare (4).

Rudbäck, G. T.

Dessutom extra vaktmästare.

Bokauktionskammaren.

*Myntgatan 4, 1 tr., St.; rt. 115 13; ex-
peditionstider: visning och lösning: tis-
dagar och fredagar 11—3; auktioner: ons-
dagar och lördagar från kl. 9,30 f. m.
(lunchrast 12,30—1,30) samt, när så krä-
ves, tisdagar och fredagar fr. kl. 5 e. m.*

Avgifter. Säljaren betalar till bokauktions-
kammaren:

För böcker, kartor, musikalier och auto-
grafer 12 % av inropssumman.

För mynt 7 % av inropssumman.

Säljaren betalar dessutom annonskostna-
derna samt bekostar katalogens upp-
rättande och event. tryckning.

Den första kända bokauktionen i Stockholm
förrättades 1668. Varken då eller under hela
senare delen av 1600-talet fanns dock någon sär-
skild bokauktionskammare utan böcker såldes
genom »auktions- och adresse-kammaren» (jfr
sid. 64). År 1702 klagade detta verk hos kansli-
kollegium över Richard von der Hardts intrång
»med sin upprättade bookaution». Från den
14 februari 1703, då en förening ingicks emel-
lan auktionskammaren och von der Hardt och
ett kontrakt dem emellan upprättades, kan bok-
auktionskammaren räkna sin tillvaro. Denna
förening fastställdes den 22 september samma år
av kanslikollegium. Von der Hardt erhöi den
6 november 1705 k. fullmakt att vara bok-

DN. auktionator i Stockholm (och Uppsala), »aldeles afskilt och befriat ifrån Stadsens Auction». Efter hans död lämnades alla bokauktioner enligt k. brev daterat Bender den 26 juli 1712 under deras förvaltning, som förde direktionen på »stadens auctions- och adresse-kammare». Bokauktionskammaren var sedan ända till 1816 en särskild avdelning av auktionsverket med egen kommissarie och notarie. I följd av drätselkommissionens och utsedda kommitterades sistnämnda år gjorda förslag har bokauktionsverket från och med år 1817 varit ställt på entreprenad och dess första reglemente är utfärdat den 30 oktober 1817. Sedermera utfärdade reglementen äro av den 21 november 1821 och den 9 februari 1831. Vid auktionsverkets omorganisation 1907 beslöt stadsfullmäktige, att bokauktionsverket fortfarande skulle lämnas på entreprenad.

Enligt det med drätselnämnden upprättade kontraktet är entreprenören skyldig att förhyra den av avdelningen för auktionernas förärrande bestämda lokalen, vars inredning och möblering dock bekostas av avdelningen. Entreprenören har att bestrida alla med rörelsens förenade utgifter, med undantag av avlöning till notarie, som betalas av staden, varemot han ensam äger uppbära auktionsprovisionen. När bruttointkomsten för år överstiger ett visst för varje år fixerat minimibelopp, skall staden erhålla viss andel av överskottet. Under sommarmånaderna (juni—augusti) liksom under tiden omkring jul och nyår hållas inga auktioner.

Reglemente m. m. Reglemente för bokauktionskammaren den 9 februari 1831 med ändringar den 14 jan. 1847 och 30 juni 1920. Kontrakt emellan drätselnämnden och entreprenören den 1 juli 1920.

Entreprenör.

Alfheim, C. R.; rt. 115 13; mottagningstid: måndagar, tisdagar, torsdagar, fredagar 2—4 (under sommarmånaderna å särskilda tider enligt anslag).

Notarie vid bokauktionskammaren

(avlönad av staden med 2,500 kr.; ej å stat).

Kjellborg, G. R. O.

Dessutom en *mäklare*, två *vaktmästare* och två *kvinnliga biträden* (alla avlönade av entreprenören).

Friluftsmusik.

I anledning av väckt motion beslöt stadsfullmäktige den 17 maj 1906 dels att i värdera av parkerna Vanadislund, Kronoberget, Vita berget och Tantolunden uppföra musik-

paviljonger, dels att ställa ett belopp till drätsel-nämndens första avdelnings förfogande till anordnande av friluftsmusik i nämnda parker. Den 18 december 1911 beslöt fullmäktige, att musik skulle utföras även i Vasaparken; en paviljong är numera därstädes uppförd. Samtidigt ökades anslaget med 1,600 kr. för utvidgning av konserterna under söndagarna med musik av fullständig militärörkester. Söndagskonserterna hava emellertid numera indragits. Friluftsmusiken utföres genom av drätselnämnden engagerade militärmusikkårer under månaderna juni—augusti i var och en av ovannämnda parker samt vid Benskede, varest under år 1917 uppförts en musikpaviljong. Vissa konserter hava jämväl förlagts till Bromma församling, varjämte fr. o. m. år 1921 ett antal konserter anordnas även i Hjorthagen. Musikprogrammen granskas av kammarkontoret.

Paviljongernas skötsel ombesörjes av byggnadskontoret.

Sedan under sommaren 1912 av Stockholms arbetarsångförening försök för utrönande av allmänhetens intresse gjorts med utförande av sångstycken av manskör i samband med instrumentalkonserterna, hava stadsfullmäktige, då sångkonserterna livligt uppskattats, sedermera beviljat anslag även för anordnande av sångkonserter.

Anslag för år 1921: 49,000 kr.

Stockholms stads hundstall.

Cedersdal, Sveavägen 142, Va.; rt. *Vasa 3 03; st. 208 48; expeditionstid: 9,30—3,30.*

I samband med kontrollen över hundskattens erläggande har ett hundstall upprättats för vilsekomna, av polisen infångade hundars upptagande och vårdande. Skötseln av detta hundstall har drätselnämndens första avdelning genom kontrakt den 3 november 1908 uppdragit åt svenska hundskyddsföreningen, som anställer och avlönar en av drätselnämnden och polismyndigheten godkänd vårdare samt uppbär ersättning av ägaren till i stallet intagen hund med en krona per dygn eller del av dygn jämte ersättning för annonskostnader. För hund, vilken icke av ägare avhämtas inom fem dagar, erlägger staden en krona per dygn för högst fem dygn, efter vilken tid djuret avlivas smärftfritt under kontroll av veterinär eller vid Johanna Häggs anstalt eller utlämnas till pålitlig djurvän enligt vissa av drätselnämnden fastställda villkor.

Stat år 1921. Utgifter för hundstallet jämte stämpling av skattemärken m. m.: 4,650 kr. Hundskatteuppbörden beräknas för år 1921 (skatten utgår efter 15 kr. per hund) till 65,000 kr.

Vårdare

(1,800 kr.; fri bostad).

Erikson, L. E.

Stockholms stads fastighetsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Fastighetsnämnden.

Myntgatan 4, St.; rt. 14 39, 14 46; st. 12 44, 25 65; expeditionstid: 10—2,30, lördagar och dag före helgdag 10—2.

Förvaltningen av stadens fasta egendom ålåg tidigare i huvudsak drätselnämndens första avdelning (jfr nedan). År 1908 beslöto emellertid stadsfullmäktige att tillsätta en särskild nämnd, lantegendomsnämnden, för handhavande av förvaltningen av stadens utanför dess dåvarande jurisdiktion belägna egendomar, där ej någon del av dem ställts under förvaltning av annan myndighet. Lantegendomsnämnden hade även att ombede erforderliga åtgärder för dessa områdens tillgodogörande för olika ändamål, deras förseende med kommunikationer samt avlopps-, vatten- och andra ledningar, för så vitt dessa åtgärder icke uppdragits åt annan myndighet, ävensom upplåtelse eller försäljning av mark samt beviljande av lån för byggnadsändamål.

I det förslag till omorganisation av den kommunala förvaltningen, som bankdirektör P. R. Rabe efter uppdrag av stadsfullmäktige framlade år 1914 (se sid. 53), ingick även upprättandet av en särskild fastighetsstyrelse, som skulle övertaga stadens samlade fastighetsförvaltning. Med hänsyn till de skiftande meningar, som gjorde sig gällande rörande vissa delar av detta förslag i dess helhet, uppkom emellertid tanken på att till en början söka omorganisera endast vissa grenar av förvaltningen. Sedan i detta syfte motion väckts hos stadsfullmäktige om inrättande av en verklig finansstyrelse och en särskild fastighetsstyrelse och frågan underkastats ytterligare utredning, beslöto stadsfullmäktige den 18 nov. 1918 inrätta *Stockholms stads fastighetsnämnd*. Nämnden, som bemyndigades att sammanträda redan under år 1918 för vidtagande av en del förberedande åtgärder, började i övrigt sin verksamhet den 1 jan. 1919, varvid den övertog dels lantegendomsnämndens förutvarande verksamhet, varjämte det överflyttades de under drätselnämnden förut hörande organen för stadens fastighetsförvaltning, dels ock den av dåv. bostadskommittén utövade verksamheten till bostadsbristens lindrande samt vissa befogenheter i avseende på hyresnämnderna och dessas verksamhet (se avd. 4). Fr. o. m. den 1 april 1920 överfördes ytterligare till fastighetsnämnden byggnadskontorets arkitekturavdelning i samband med att nämndens uppgift vidgades till att omfatta även husbyggnader för stadens räkning.

Fastighetsnämnden har till uppgift att handhåva förvaltningen av alla Stockholms stad tillhöriga fasta egendomar, vilka icke enligt stadsfullmäktiges beslut eller eljest gällande bestämmelser stå under förvaltning av annan kommunal myndighet, att handlägga frågor rörande förvärf av fastigheter och rörande husbyggnader för stadens räkning samt att omhändervar stadens verksamhet i bostadsärenden. Med avseende å förvaltningen av stadens fastigheter tillkommer det nämnden särskilt att tillhandahålla övriga kommunala myndigheter erforderliga lokaler och fastigheter, att, i överensstämmelse med stadsfullmäktiges beslut, avyttra eller på viss tid upplåta fast egendom ävensom eljest uppgöra förslag till försäljning eller upplåtelse och underställa desamma stadsfullmäktige, att efter erforderlig utredning uppgöra förslag till fastigheters användning samt därvid tillse, att tillgång på mark beredes såväl för stadens eget behov som för industri- och bostadsändamål, ävensom att åtgärder i god tid vidtagas för stadsplanens utvidgning och kommunikationernas utveckling med hänsyn härtill, att tillse, att odlingsbar mark med hänsyn tagen till det ändamål, för vilket marken är avsedd, väl utnyttjas, samt att nödiga åtgärder vidtagas till naturens skyddande, att handlägga frågor rörande friköp av å fri och å stadens grund belägen fastighet samt att debitera, uppbära och i föreskriven ordning redovisa de inkomster, vilka inflyta av de under nämndens förvaltning stående fastigheterna. I fråga om förvärf av fastigheter för stadens räkning har nämnden till åliggande att med uppmärksamhet följa stadens behov av jord för kommunala ändamål samt till inköp föreslå, vad i sådant avseende finnes gagneligt, att, när fastighet hem bjudes åt staden, företaga den utredning, som kan finnas påkallad, samt att upprätta och stadsfullmäktiges prövning underställa förberedande avtal om förvärf av fastighet för stadens räkning, så ock att, efter stadsfullmäktiges medgivande, avsluta sådant avtal. I fråga om stadens husbyggnader ankommer å nämnden att utarbeta och framlägga förslag till sådana nybyggnader, som erfordras för fullgörande av nämndens övriga uppgifter, att verkställa stadsfullmäktiges i sådant avseende fattade beslut, så framt icke verkställighet därav uppdragits åt annan stadsmyndighet, samt att lämna stadens övriga myndigheter det biträde i hithörande frågor, varom nämnden av dem anmodas. Vid omhändervandandet av stadens verksamhet i bo-

FSN. stadsärenden tillkommer det nämnden att hava sin uppmärksamhet riktad på att från kommunens sida vidtagas alla de åtgärder för beredande av erforderlig tillgång på sunda och billiga bostäder, vilka kunna anses falla inom kommunens befohgenhetsområde, och för stadsfullmäktige eller andra vederbörliqa myndigheter framlägga de förslag och i övrigt vidtaga de åtgärder, som i sådant avseende kunna anses av omständigheterna påkallade, att verkställa stadsfullmäktiges i sådant avseende fattade beslut, så framt verkställighet därav icke uppdragits åt annan stadsmyndighet, att på stadgade villkor bevilja lån för byggnadsändamål av medel, som må hava härför anvisats av stadsfullmäktige, ävensom utöva föreskriven kontroll över användningen av utlånade belopp, samt att, där stadsfullmäktige ej annorledes bestämma, själv eller genom utsedda ombud hava den befattning med bostadsärenden, som enligt allmän lag kan ålitta kommunal myndighet.

Nämnden består av, förutom ordförande och vice ordförande, som utses av stadskollegiet, fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige. Ordförande skall vara ett av borgarråden och vice ordförande en av stadskollegiets övriga ledamöter. När överslåthållaren är tillstådes, föres ordet av honom.

Nämndens verkställande organ utgöres av fastighetskontoret, vars chef är fastighetsdirektören. I förekommande fall äger nämnden anlita biträde av stadens ombudsman och annan vederbörande stadsmyndighet. Vid nämndens sammanträden äger fastighetsdirektören närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet.

För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer med två suppleanter.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads fastighetsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1921. Utgifter: 19,207,318: 10 kr. (därav att täckas med lånemedel 4,551,518: 10 kr.); inkomster: 11,021,000 kr.

Fastighetsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Meurling, C. H. F., borgarråd: rt. 14 39, 14 46; st. 12 44, 25 65; mottagningstid: 11—12.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Björklund, C. G., journalist, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Ahlbin,** G. H. G., journalist, stadsfullm.

***Lamm,** H. F., grosshandlare, stadsfullm.

***Lindhagen,** C. A., borgmästare, stadsfullm.

Wahl, G. A., montör, stadsfullm.

Åkerlinth, J. G., direktör, stadsfullm.

Suppleanter.

***Ljungberg,** K., ekonomichef.

Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm.

***Stahl von Holstein,** Ch. Mathilda, jur. kand., advokat, stadsfullm.

***Tengelin,** K. A. H., maskinarbetare, stadsfullm.

Thorberg, J. A. J., landsorganisationens ordf., stadsfullm.

Fastighetsdirektör.

Meurling, C. H. F., tjl. (se ovan). Nämnden har, så länge särskild tf. fastighetsdirektör icke tillsatts, t. v. uppdragit åt vederbörande avdelningschefer inom fastighetskontoret att inför nämnden eller dess delegerade föredraga å respektive avdelningar förekommande ärenden, med rätt för avdelningschef att närvara vid nämndens sammanträden och deltaga i överläggningarna rörande honom vidkommande ärenden.

Sekreterare.

Björkman, C. A. J. (se nedan).

Fastighetsnämndens delegerade.

Nämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av sina ledamöter eller åt fastighetsdirektören att handhava särskilda förvaltningsärenden. Beslut, som på grund av sådant uppdrag fattas, skall anmålans vid nämndens nästa sammanträde. I enlighet härmed har nämnden beslutat tillsätta nedanstående särskilda delegationer ävensom uppdraga åt ordföranden att vara medlem av samtliga av nämnden nu eller framdeles tillsatta delegationer. I vissa delegationer hava som medlemmar adjungerats även personer utom fastighetsnämnden.

Hyresdelegerade

(för handläggning av hyresärenden).

Meurling, C. H. F., borgarråd (självskr.); **Björklund,** C. G., journalist, stadsfullm.; **Wahl,** G. A., montör, stadsfullm.; **Tengelin,** K. A. H., maskinarbetare, stadsfullm. (suppl.).

Husbyggnadsdelegerade

(för handläggning av husbyggnadsärenden, med skyldighet dock för delegerade att i frågor av principiell betydelse inhämta nämndens beslut).

Meurling, C. H. F., borgarråd (självskr.); **Ahlbin,** G. H. G., journalist, stadsfullm.; **Thorberg,** J. A. J., landsorganisationens ordf., stadsfullm.; **Magnusson,** A. E., byggmästare, stadsfullm.;

Åkerlindh, J. G., direktör, stadsfullm. (suppl. för Ahlbin); **Stael von Holstein, Ch. Mathilda**, advokat, stadsfullm. (suppl. för Thorberg).

Delegerade för omhänderhavande av vissa försök till byggnadskostnadernas nedbringande

(enligt stadsfullmäktiges beslut den 16 febr. 1920).

Meurling, C. H. F., borgarråd (självskr.); **Améen, K. G.**, arkitekt, **Norén, A. J. N.**, byggnadsingenjör, **Westholm, J. S.**, stadsarkitekt (utsedda av fastighetsnämnden); **Lindahl, P. A. L.**, överstelöjtnant (utsedd av ingenjörsvetenskapsakademien).

Delegerade för stadshusets möblering.

Meurling, C. H. F. (självskr.); **Ljungberg, K.**, ekonomichef (utsedd av fastighetsnämnden); **Tengdahl, K. A.**, ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.; s. l. e. vice ordf. (utsedd av stads-husnämnden).

Fastighetsnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1920 års räkenskaper och förvaltning).

Kämpe, K. A., byggnadssnickare, stadsfullm.
Skålander, O. A., bryggeriarbetare, stadsfullm.
Wikström, E. E., överkrigsfiskal, stadsfullm.
Suppleanter:
Hasselgren, C. L. L., f. d. auditör, advokat.
Törnberg, A. O. O:son, signalreparatör, stadsfullm.

Fastighetskontoret.

Adresser och telefoner se nedan; expeditionstid: 10—2.30, lördagar och dag före helgdag 10—2.

Fastighetskontoret är fastighetsnämndens verkställande organ; såsom sådant har kontoret till åliggande att närmast under nämnden handhåva den stadens fastighetsförvaltning m. m., som tillkommer nämnden, ävensom efter anmodan lämna annan stadsmyndighet nödigt biträde i alla till kontorets arbetsområde hörande frågor.

Fastighetskontorets chef är fastighetsdirektören, vilken bl. a. åligger att bereda och för fastighetsnämnden föredraga de ärenden, som tillhöra dess avgörande. Kontorets verksamhet är fördelad på sex avdelningar: kansliet, kamerala avdelningen, hyres-, gatureglerings-, stadsplane- och husbyggnadsavdelningarna (jfr nedan).

Instruktioner. Ännu ej fastställda.

Stat år 1921. Utgifter: 435,595 kr.

Fastighetsdirektör (0).

FSN.

Meurling, C. H. F., tjl. (se ovan). Fastighetsnämnden har för närvarande icke ansett erforderligt att under den tid, fastighetsdirektören åtnjuter tjänstledighet på grund av uppdrag såsom borgarråd, förordna någon särskild person att såsom tf. fastighetsdirektör ensam fullgöra fastighetsdirektörens åligganden utan beslut, att desamma t. v. skola fördelas mellan avdelningscheferna inom fastighetskontoret.

Kansliet.

Myntgatan 4, St.; rt. 14 39, 14 46; st. 12 44, 25 65.

Kansliet, vars chef är sekreteraren, skall ombesörja protokolls- och diarieföring, registrering, uppsättande och expediering av utlåtanden, skrivelser, föredragningslistor m. m., upphandling av erforderliga kontorsförnödenheter samt biträda direktören vid allmänna utredningsarbeten.

Sekreterare (15).

Björkman, C. A. J.

Sekreterarens biträde

(3,000 kr.; ej å stat).

Sellberg, M., amanuens (se nedan, gaturegleringsavdelningen).

Registrator

(3,000 kr.; ej å stat).

Ericsson, K. W.

Stenograf

(2,400 kr.; ej å stat).

Buschendorff, E. N. (Wiran).

Kontorsbiträde (5).

Vakant.

Extra kontorsbiträden

(1,200 kr.; ej å stat).

Hallberg, Alice M.; Fors, R. Ebba T.; Holmquist, Maria.

Kamerala avdelningen.

Myntgatan 4, St.; rt. 14 39, 14 46; st. 12 44, 25 65.

Kamerala avdelningen, vars chef är kamreraren, skall handhåva kontorets penningförvaltning och bokföring, förvara kontrakt (med undantag av nyttjanderättskontrakt) jämte tillhörande handlingar, värdepapper och säkerhetshandlingar, tillse att dessa vederbörligen vidmakthållas, förnyas eller erforderliga uppsägningar företagas, ävensom handhåva brandförsäkrings-, taxerings- och skatteärenden.

Kamrerare (13)

(dessutom provisoriskt lönetillägg 1,600 kr.).
Rendahl, J. Fr.; mottagningstid: 10—12.

Kontorsskrivare (9)

(dessutom provisoriska tilläggsarvoden av växlande storlek).

Nilsson, K. M.; Marcks von Würtemberg, C. A. H., frih.; Lindqvist, F. P.

FSN.

Extra kontorsskrivare

(2,400—3,000 kr.; ej å stat).

Israelsson, L. A.; Ljungdahl, L. O.; Fredriksson, H. F.

Kontorsbiträden.

Wetterwik, Brita I. M. (7); Olsson, Elna M., Hallin, Märta M. (5).

Extra kontorsbiträden

(1,200 kr.; ej å stat).

Fornander, Ellen M. J.; Johansson, M. P. (Greta); Stevens, Lily H.

Hyesavdelningen.

Stora Nygatan 2 A, 1 tr., St.; rt. 50 66; st. 10 60.

Närmaste värden om stadens fastigheter var sedan 1892 anförtrord åt hyreskontrollanten, som förestod en avdelning av kammarkontoret, vanligen benämnd hyreskontoret. Förvaltningen av stadens saluhallar övertogs dock 1907 av slakthus- och saluhallsstyrelsen. Fr. o. m. 1919 ställdes hyreskontrollanten och hyreskontoret under fastighetsnämnden och införlivades där med fastighetskontoret såsom dess hyresavdelning.

Hyesavdelningen, vars chef är hyresintendenten, har till uppgift att handhåva samtliga hyres- och arrendeupplåtelse ävensom debitering och indrivning av hyror, arrenden och avgälder samt att öva tillsyn över samtliga under fastighetsnämnden stående fastigheter. Hyresintendenten åligger bl. a. att upprätta förslag till uthyrning eller annan användning av nämnda fastigheter, att låta föra särskilda förteckningar (hyreslängder) över stadens fastigheter, lägenheter och hyresgäster, att hava närmaste värden om samtliga hyres-, arrende- och tomrättskontrakt med därtill hörande handlingar, att övervaka uppbörden av hyres- och arrendavgifter samt utöva närmaste förmanskapet över tillsyningsmännen (vice värdarna), att deltaga i de årliga besiktningarna å stadens fastigheter, att i samråd med husbyggnadsavdelningen upprätta förslag till reparationer o. d., att vid fråga om inköp av fastighet verkställa besiktning å densamma och avgiva yttrande över hyresbelopp o. d. samt att tjänstgöra som nämndens ombud vid laga syn å lantegendomarna. Tillsyningsmännen (vice värdarna) åligger att utöva tillsyn över resp. fastigheter samt för detta ändamål ofta besöka dem, att indriva förfallna hyres- och arrendavgifter samt i allmänhet minst en gång i veckan till stadens kassa inleverera sålunda uppburna medel ävensom i övrigt tillse, att hyresgästerna fullgöra sina skyldigheter, att till hyresintendenten avgiva förslag till uthyrning av lediga lägenheter och tomtar samt till behöfliga reparationsåtgärder; då bristfalligheter uppstå, vilka kräva skyndsamt åtgärd, äger tillsynsman att direkt påkalla hjälp av husbyggnadsavdelningen eller vederbörlig entreprenör. Agronomen åligger att utöva tillsyn

över de under nämndens förvaltning stående jordbruks- och skogsegendomarna, efterse dessas rationella skötsel samt vidtaga lämpliga åtgärder för erforderligt naturskydd, att övervaka arrendatorernas fullgörande av sina skyldigheter, att utöva tillsyn och kontroll över koloniträdgårdsupplåtelsen, att till hyresintendenten framställa förslag till åtgärder för ett rationellt utnyttjande av egendomarna, därvid särskilt tillses, att all odlingsbar mark utnyttjas, samt att biträda vid besiktningar och syner å egendomarna.

Avlöningar m. m. Sjutton tillsyningsmän: 150—1,200 kr., dessutom $\frac{1}{2}$ % prov. å influtna hyror; en: arvode 2,280 kr., dessutom 2 % prov. å influtna hyror; en: arvode 200 kr., 3 % prov. å influtna hyror, dessutom fri bostad; en: $1\frac{1}{2}$ å 3 % prov. å influtna hyror, dessutom fri bostad; två: 2 % prov. å influtna hyror, dessutom fri bostad; tre: 1 % prov. å influtna hyror, dessutom fri bostad; tre: $\frac{1}{3}$ % prov. å influtna hyror, dessutom fri bostad; en: $\frac{1}{3}$ % prov. å influtna hyror, dessutom fri bostad; tillsyningsmannen i börshuset åtnjuter i egenkapet av börsvaktmästare å stat lön 1,000 kr. jämte 2 ålderstillägg å 100 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för bostadshuset Dalagatan 35 åtnjuter arvode 2,000 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för bostadshuset Västeråsgatan 3 arvode 2,000 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för bostadshuset Bondegatan 74 arvode 1,200 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för bostadshuset Klippgatan 24 arvode 1,380 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för fastigheten Högbergsgatan 43 arvode 7,200 kr.

Hyresintendent (14)

(dessutom provisoriskt lönstillägg 2,200 kr.).

Starck, P. O.; rt. 50 66; st. 10 60; träffas säkrast 10—12.

Bokhållare (12).

Brobeck, E. U.

E. o. bokhållare

(3,600 kr.; ej å stat).

Haglund, I. E.

Kontorsskrivare (9).

Westerlund, Ebba M. Z.

Amanuens

(1,800 kr.; ej å stat).

Kollberg, A. O.

Kontorsbiträden.

En vakant (7); Olbers, Karin, en vakant (5).

*Tillsyningsmän och vice värdar.**Storkyrkoförsamlingen.*

Elmqvist, H. S. O.; mottagning: Övre Munkbron 1 A (ingång från Riddarhustorget) n. b., St., tisdagar, torsdagar, lördagar 8,30—9 f. m.; st. Söder 245.

Klara församling.

Jäderlund, E. R. G.; mottagning: G:la Brogatan 53, *C.*, tisdagar och fredagar 8—8,30 f. m.; rt. Vasa 9 73; st. 205 99.

Kungsholms församling, området öster om

Igeldams-, Mariebergs- och Lindhagensgatorna. Berg, L. H.; mottagning G:la Brogatan 53, 1 tr., *C.*, måndagar, onsdagar och lördagar 8—8,30 f. m.; rt. 152 57.

Kungsholms församling, området väster om

Igeldams-, Mariebergs- och Lindhagensgatorna. Hansson, H. O.; mottagning: huset 7 A i Stads-
hagen, *C.*, måndagar, onsdagar och fredagar 6—7 e. m.; st. Kungsh. 42 37.

Adolf Fredriks församling.

Halén, S. O.; Vallingatan 36, 2 tr., *C.*; mottagningstid: tisdagar och lördagar 10—11 f. m.; st. Brunkeb. 38 78.

Gustav Vasa och Matteus församlingar.

Mathson, M. C. R. G.; mottagning: Övre Observatorieplan 1, n. b., *Va.*, tisdagar, torsdagar och lördagar 8,15—8,45 f. m.; st. Vasa 54 63.

Egendomen Dalagatan 35, bostads-

hus för yngre, arbetande kvinnor. Peterson, Emmy M., fröken, Dalagatan 35, 1 tr., ingång D., *Va.*; mottagningstid: vardagar 10—11 f. m.; st. 210 56.

Egendomen Dalagatan 86.

Wessberg, A. W.; Dalagatan 86 E, 2 tr., *Va.*; mottagningstid: tisdagar och fredagar 6—7 e. m.; st. Vasa 110 15.

Egendomen Västerås-gatan 3, bostads-

hus för yngre, arbetande kvinnor. Ljungfelt, Ida S., fröken, Västerås-gatan 3, *Va.*; mottagningstid: vardagar 10—11 f. m.; st. 164 22.

Jakobs och Johannes församlingar.

Gellerstedt, E. H. A.; mottagning: David bagares gata 15, n. b. p. g., *C.*, tisdagar, torsdagar och lördagar 8—8,30 f. m.; st. Söder 18 53.

Provisoriska bostadshusen i Vanadis-

lunden. Axelson, Lilly M.; mottagning: huset nr 1 A i Vanadislunden, *Va.*, måndagar, onsdagar, torsdagar och lördagar kl. 9—9,30 f. m.; st. Vasa 110 40.

Engelbrekts och Hedvig Eleonora för-

samlingar. Westerlund, D.; mottagning: Linnégatan 58, n. b., ing. fr. hörnet, *Ö.Dj.*, tisdagar och lördagar 8—8,30 f. m.; st. Östern. 40 86.

Hjorthagen.

Brobeck, E. U.; mottagning: Andra gatan 19, Hjorthagen, Värtan, tisdagar, torsdagar och lördagar kl. 7,30—8 f. m.; t. Värtan 80.

Oscars församling och Djurgården.

Georgii, N. H.; mottagning: Linnégatan 58, n. b., *Ö.Dj.*, tisdagar och lördagar 8—8,30 f. m.; st. 211 93.

Katarina församling, området väster om

Götgatan.

Haglund, I. E.; mottagning: Västra Kvarn-
gränd 3, 5 & 7, *Sö.*, tisdagar, torsdagar och lördagar 8—8,30 f. m.; st. Kungsh. 18.

Katarina och Sofia församlingar, områ-

det mellan Götgatan i väster samt Södermannagatan, Katarina kyrkobacke och Stads-
gården i öster. Arvidson, H. A.; mottagning: Mosebacke trap-
por 1 B, *Sö.*, tisdagar, torsdagar och fredagar 8—8,30 f. m.; rt. Söder 4 15.

Katarina församling, området mellan Söder-

mannagatan, Katarina kyrkobacke i väster samt Renstjärnagatan och Bondegatan i öster. Billing, J. M. A.; mottagning: Högbergsgatan 10, n. b. t. h., *Sö.*, tisdagar, torsdagar och lördagar 8,15—8,45 f. m.; rt. 213 40; st. Söder 6 19.

Sofia församling, området öster om Renstjär-

nasgatan och norr om Bondegatan. Palm, G. E.; mottagning: Folkungagatan 26, n. b., *Sö.*, tisdagar, torsdagar och lördagar 8—8,30 f. m.; st. Söder 28 75.

Egendomarna Erstagatan 11 A, B & C, Åsö-

gatan 135 A & B, 137 A & B, Sägaregatan 6, 8 & 10. Andersson, A. O.; Åsö-gatan 137 B, 2 tr., *Sö.*; mottagning: tisdagar och fredagar 6—8 e. m.; st. Söder 17 67.

Egendomarna Skånegatan 94, Ny-

torget 35, Värmdögatan 47, 51 A, 55, 59 & 61. Andreason, A.; Värmdögatan 55, *Sö.*; mottagningstid: söndagar 10—11 f. m. och onsdagar 6—7 e. m.; st. Söder 22 04.

Egendomarna Stora Glasbruksgatan

40, Lilla Glasbruksgatan 16, Katarina kyrkobacke 7. Karlsson, O. A. F.; Lilla Glasbruksgatan 16, *Sö.*; mottagningstid: söndagar 10—11 f. m., onsdagar 6—7 e. m.; st. Söder 15 27.

Egendomen Skånegatan 3.

Lundén, K. Hj.; Skånegatan 3 (huset 3), *Sö.*; mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 6—7 e. m.; st. Söder 67 15.

Egendomen Bondegatan 74, bostads-

hus för arbetande kvinnor. Löfgren, f. Swanberg, Anna, fru; Bondegatan 74, *Sö.*; mottagningstid: måndagar 7—8 e. m., övriga vardagar 10—11 f. m.; st. 319 67.

Egendomarna Bondegatan 68, Klipp-

gatan 24, Skånegatan 101. Loström, f. Frykman, E. Signe Ch., fru; mottagning: Klippgatan 24, *Sö.*, vardagar 9,30—11 f. m.; st. 318 99.

Maria församling, sydöstra delen (området

öster om Timmermansgatan och söder om Mariagatan — Ragvaldsgatan — Hornsgatan). Anderzon, A. O. W.; mottagning: Peder Myn-
des backe 6, n. b., *Sö.*, tisdagar och lördagar 8—8,30 f. m.; st. Söder 23 76.

FsN.

FsN. Maria församling, nordöstra delen (området öster om Timmermansgatan och norr om Mariagatan — Ragvaldsgatan — Hornsgatan). Holmer, C. O.; mottagning: slusskontoret vid Karl Johans torg, *Sö.*, tisdagar och fredagar 4—5 e. m.; rt. 230 31.

Maria församling, området mellan Timmermansgatan och Ringvägen.

Ekebohm, N. K. K.; mottagning: Prästgårdsgatan 39, *Sö.*, tisdagar, torsdagar och lördagar 8—8,45 f. m.; st. Söder 15 79.

Maria församling, området väster om Ringvägen.

Lind, J. T.; mottagning: Brännkyrkagatan 102, *Sö.*, tisdagar, torsdagar och lördagar 7,45—8,30 f. m.; st. 319 28.

Egendomen Skånegatan 2—16, provisoriska bostadshusen i Årstalunden. Hjelmberg, A.; mottagning: kontorshuset i Årstalunden, *Sö.*, måndagar, onsdagar och fredagar 9—10 f. m.; st. Söder 113 92.

Egendomen Högbergsgatan 43 & 45, Fatbursgatan 10 & 12.

Peterson, O. B.; mottagning: Högbergsgatan 43, *Sö.*, alla dagar 10—12 f. m.; rt. 217 42; st. 305 44.

Brännkyrka församling, egendomar utanför Enskede stadsplaneområde.

Björkman, C. O.; Handelsvägen 56, Enskede; mottagning: söckendagar 1—3 e. m.; t. Enskede 11 30.

Enskede stadsplaneområde.

Karlsson, K. H., Magnebergsvägen 31; mottagning: tisdagar, torsdagar och lördagar 8—9 f. m.; t. Enskede 10 70.

Bromma stadsplaneområde.

Ekström, A. J.; Brommavägen 175, Äppelviken; mottagning: tisdagar och fredagar 6—8 e. m.; t. Äppelviken 1 43.

Provisoriska bostadshusen (vid Alvik) i Bromma.

Nilsson, K. M.; mottagning: Brommavägen 175, Äppelviken, tisdagar, torsdagar och lördagar 8—8,30 f. m.; t. Äppelviken 3 05.

Börshuset.

Wendborg, J., vaktmästare. Träffas i börshuset, *St.*; st. Brunkeb. 30 49.

Agronom

(4,200 kr.; ej å stat).

Nisbeth, C. W. C:son; st. 28 41; träffas säkrast 10—12.

Trädgårdskonsulent

(3,000 kr.; ej å stat).

Gustafsson, Märta.

Jägmästare

(1,200 kr.; ej å stat).

Öhrström, C. A.

Skogvaktare (8).

Lönnbom, K. J. T.

Koloniträdgårdsexpeditionen.

Myntgatan 4, n. b., C.; rt. 235 05; st. 27 17; expeditionstid: 10—3, dessutom tisdagar, onsdagar och fredagar 6—7.

Sedan föreningen Koloniträdgårdar genom av stadsfullmäktige den 21 februari 1921 godkänt avtal å fastighetsnämnden överlåtit den av föreningen bedrivna koloniträdgårdssammansattheten och fastighetskontoret sålunda kommit att handhava alla direkta upplättelser för koloniträdgårdsändamål, har för den närmaste handläggningen av koloniträdgårdsärenden upprättats en under hyresavdelningen sorterande *koloniträdgårds-expedition*. (Jfr även sid. 74.)

Assistent

(3,000 kr.; ej å stat).

Åbergsson, Anna M. A.

Kontorsbiträde

(1,200 kr.; ej å stat).

Ljungman, Jenny E.

Gaturegleringsavdelningen.

Stora Nygatan 2 A, St.; rt. 164 71; st. 25 85.

Från stadsingenjörskontoret överfördes vid fastighetsnämndens inrättande den avdelning av kontoret, som haft till uppgift att avgiva infordrade yttranden i frågor om ändring av eller tilllägg till stadsplanen, friköp och lösen av ofria tomter, köp och försäljning av mark för stadens räkning. Inom fastighetskontoret har denna avdelning, gaturegleringsavdelningen, till uppgift att handhava ärenden angående genomförande av fastställd stadsplan och lämplig tomtindelning inom fastställda kvarter, inköp och friköp av för dylika regleringar eller eljest för stadsplans lämpliga genomförande erforderliga fastigheter, försäljningar av stadens egna statsplanereglerade tomter, ekonomiska underhandlingar och uppgörande av avtal angående stadsplans fastställande och genomförande å enskilda markområden samt mätningar, utstakningar och arealberäkningar för övriga avdelningars behov. Avdelningens chef är förste ingenjören, vilken förutom handläggningen av ovannämnda ärenden åligger att uppgöra förberedande förslag till stadsplaneändringar för stadens fastigheter i syfte att därigenom åstadkomma ett mera ekonomiskt eller lämpligare utnyttjande av desamma samt att förteckna och bevaka stadens servitutsrättigheter.

Förste ingenjör (15)

(dessutom provisoriskt lönetillägg 2,200 kr.).

Eggert, G. E.; mottagningstid 10—12.

Övriga tjänstemän

(1,800—4,800 kr.; ej å stat).

Virgin, C. Å. A., ingenjör; Harding, C. H., ingenjör; Sellberg, M., amanuens (se ovan, kansliet); Wallenberg, H. V.

Ritbiträden (5).

Andersson, Hulda M.; Lindqvist, Ester H. S. C.; Elfving, f. Nylén, Ingrid G.; Noréus, Ebba C.

Stadsplaneavdelningen.

Hantverkaregatan 1, C.; rt. 209 37.

Stadsplaneavdelningen, vars chef är stadsplaneingenjören, har till uppgift att utarbeta förberedande planer för icke stadsplanlagda markområdens utnyttjande för olika ändamål samt förslag till dessa områdens förseende med nödiga kommunikationer ävensom till utvidgning av exploateringsområdena, att handhåva ärenden angående tomtträtsupplåtelser för bostadsändamål samt att uppgöra arrendekartor och utföra mätningar, utstakningar och arealberäkningar för kontorets eller andra myndigheters behov.

Stadsplaneingenjör (14)

(dessutom provisoriskt lönetillägg 2,200 kr.).

Dahlberg, L. A.; mottagningstid: 10—12.

Biträdande ingenjörer

(4,200 kr.; ej å stat).

Söderbom, J.; Lundvall, Chr.

Ritbiträden (5).

Bentzer, Carin E. Ch.; Bjuggren, Gunhild M. E.; Larsson, Karin M.

Skrivbiträde

(1,200 kr.; ej å stat).

Larsson, Astrid O.

Husbyggnadsavdelningen.

Övre Munkbron 1 A, St.; rt. 13 24, 69 65, 86 28, 86 32, 102 00, 116 23, 130 55; st. »byggnadskontoret»; se ock nedan byggnadsbyrå.

Husbyggnadsavdelningen, vilken förut utgjorde byggnadskontorets arkitekturavdelning, överflyttades vid den kommunala omorganisationen 1920 från den 1 april d. å. till fastighetsnämnden. Avdelningen uppgör förslag till husbyggnader, verkställer desamma uppförande, utför underhåll av hus och statyer samt lämnar arkitektbiträde vid bro-, gatu- och parkanläggningar m. m.

Arkitekt och chef (0).

Améen, K. G. (förordnad t. o. m. 1925); rt. 104 50; st. »byggnadskontoret»; mottagningstid: 1—3.

Ingenjör (13).

Öhman, G. A., byråingenjör.

Ritbyrå.

Adress och telefoner: se ovan.

Föreståndare.

Chefen (se ovan).

Arkitekter (13).

Hjertén, P. G.; Nygren, W.; Perno, K. F.

Ingenjörer (13).

Wikert, E., konstruktör för byggnadskonstruktioner; Mortensson, E. T., konstruktör för gas-, vatten- och avloppsledningar; Smith, A. O., konstruktör för elektriska installationer (gamla rådhuset).

Ingenjör (12).

Julin, H., avdelningschefens assistent, tillika registrator.

Egnahemsarkitekt

(6,000 kr.; ej å stat).

Pettersson, G. E.

Arkitekter, ingenjörer och ritare

(1,250—5,815 kr.; ej å stat).

Johanson, W.; Sundström, K. V.; Wetterberg, A. E.; Andersson, F. O. G.; Hartwig, M.; Engström, P. E.; Tholff, C. L.; Ericson, B. V.; Arlon, E.; Sahlin, E.; Ekeman, C. L.; Rahmqvist, C. F.; Hedberg, S. Hj. V.

Kontorsbiträde (5).

Dahlberg, Vega E. B.

Dessutom ett ritbiträde.

Byggnadsbyrå.

Gamla rådhuset, Riddarhustorget 8, 2 tr., St.; rt. till expeditionen 116 24, till övriga tjänsterum se ovan; st. »byggnadskontoret».

Stadsbyggmästare (16).

Linders, A.; rt. 116 24; st. »byggnadskontoret»; mottagningstid: 1—3.

Ingenjör (14).

Westerlund, D., byråingenjör.

Kontrollanter (12)

(för byggnadsarbeten).

Mottagningstid 2,30—3,30, lördagar och helgdagsaftnar 1—2.

Norgren, O.; Scheja, J., kostnadsberäknare; Persson, J., tull- och varuhuskontrollant; Lund, P. A.

Kontrollanter

(3,600—4,750 kr.; ej å stat)

(för byggnadsarbeten; mottagningstid som föregående).

Westin, A. A. V.; Wale, C. J.; Blom, G. N.

Byggmästare

(5,000 kr.; ej å stat).

Olsson, O.

Kontrollanter (11).

Wessberg, A. W. (för rörledningsarbeten); Börjesson, B. O. (för målningsarbeten).

FsN.

Kontrollanter

(2,495—3,760 kr.; ej å stat).

Johánnsen, K. A. S. (för elektriska installationer); Westerlund, J.; Blom, F. F. P:son; Hedqvist, A. S.

Kontrollant (10).

Carlsson, C. L. (för plåtslageriarbeten).

Biträdande kontrollanter och mätare

(2,650—3,600 kr.; ej å stat).

Andreasson, A.; Bergström, E. J.; Lundén, K. H.; Eriksson, O. F.; Lundvik, L. J.; Lindbom, K. A.

Bokhållare

(3,600 kr.; ej å stat).

Magnuson, J. A.

Kontorsbiträde (5).

Nilsson, I. Kristina V.

Extra kontorsbiträden

(1,200 kr.; ej å stat).

Olsson, Anna S. Th.; Pettersson, Svea T.; Altheim, Irma J.

Vaktmästare

(1,200 kr.; ej å stat).

Lundström, A. A.

Dessutom två verkmästare (9), fem verk-
mästare (8), sju biträdande verkmästare
och ett vaktmästarbiträde (ej å stat).

*Tjänstemän vid fastighetskontoret utan
placering å särskild avdelning.*

Byråingenjör

(6,000 kr.; ej å stat).

Berg, J. G.

Affärsarkitekt

(6,000 kr.; ej å stat).

Laurelius, G. E.

Bostadsförmedlingskontoret.

Under fastighetsnämnden sorterar numera även
det i sammanhang med hyresnämndernas verk-
samhet upprättade bostadsförmedlingskontoret.
Som emellertid detta kontor beträffande sin per-
sonal ännu är nära anslutet till hyresnämndernas
centralkansli, har det i kalendern upptagits till-
sammans med detta (se under avd. 4).

Inkvarteringar.

*Sivertska kasernen, Tjärhovsgatan 11, Sö;
rt. 130 73, st. 16 34.*

Staden har skyldighet att inkvartera trupper,
som av en eller annan anledning, t. ex. för att
befordras till lägerplats eller för att vara till

hands vid befarat upplopp, tillfälligtvis uppe-
hålla sig i staden. Härför är reserverad en del
av den byggnad, Tjärhovsgatan 11 (den s. k.
Sivertska kasernen), i vilken Katarina brandsta-
tion är inrymd. För övrigt fullgör staden
större delen av sin inkvarteringskyldighet genom
avtal med garnisonsregementena, till vilka utgå
inkvarteringsersättningar.

Förutom för militära inkvarteringar användes
Sivertska kasernen även för inkvarteringar av
andra slag, såsom vid kongresser, skyttmöten,
skolresor och dylikt, för vilka inkvarteringar
ersättning i regel erlägges av de inkvarterade.

Ärenden rörande inkvarteringar, vilka förut
omhändertagits av drätselnämnden, handläggas
numera, enligt stadskollegiets beslut den 10
april 1920, av fastighetsnämnden.

Stat år 1921. Utgifter: 203,700 kr.; in-
komster: 31,450 kr. (därav 21,450 kr. statsan-
slag).

Avlöning. Kasernmästare: Innehavaren
av vice brandchefsbefattningen har att utan sär-
skild ersättning bestrida göromålen som kasern-
mästare.

Kasernmästare.

Borgenstierna, C. G. O. S., vice brandchef.

Bad- och siminrättningen i Norrström.

Stadsfullmäktige beslöt den 13 december
1882, att en kallbad- och siminrättning skulle för
stadens räkning anläggas i Norrström väster om
Strömsborg. Inrättningen är f. n. utarrenderad
till svenska livräddningssällskapet mot en årlig
arrendesumma av 7,750 kr. Staden bekostar
allt underhåll. Sällskapet är skyldigt kostnads-
fritt lämna bad och, där så kommer i fråga,
simundervisning åt vissa kärer (polispersonalen,
brandkårens manskap, vissa vaktmästare m. fl.)
samt lärjungar vid skolor och uppfostrings-
anstalter; för övriga bad får sällskapet uppbära
betalning enligt taxa, intagen i kontraktet med
staden av den 8 mars 1918.

Föreståndare.

Hanson, P.

Stockholms stads koloniträdgårdsråd.

Med den stora omfattning, som koloniträd-
gårdssammansattheten numera tagit och ytterligare
kan förväntas komma att taga, har det visat sig
önskvärt att giva densamma en enhetlig behand-
ling från stadens sida. (Jfr sid. 72.) I detta
syfte beslöt dåvarande lantegendomsnämnden den
16 januari 1918 att upprätta ett »Stockholms
stads koloniträdgårdsråd».

Rådet åligger att i frågor rörande koloni-
trädgårdssammansattheten tillhandagå fastighets-
nämnden och stadens övriga myndigheter med
sakkunnig hjälp. Det åligger rådet i sådant av-
seende bl. a. att yttra sig angående upplåtande

av nya koloniträdgårdsområden och i samband därmed föreslagna upplåtelsevillkor, att granska planer och ifrågasätta åtgärder för områdenas ordningsställande, att uppmärksamt följa byggnadsverksamhet och ordningsförhållanden inom koloniträdgårdsområdena och att härvid särskilt handhava den av staden utövade kontrollen, att tillhandahålla billiga typritningar för kolonistugor och övriga erforderliga byggnader samt att i övrigt med uppmärksamhet följa koloniträdgårdsrörelsen inom staden och dess närmaste omgivningar samt göra framställningar och vidtaga åtgärder, som kunna anses gagneliga för rörelsens utveckling.

Rådet, som består av sju av fastighetsnämnden utsedda ledamöter jämte lika många ersättare, står under överinseende av fastighetsnämnden, till vilken det före den 1 februari varje år skall avlämna berättelse över föregående års verksamhet.

För sitt arbete äger det att anlita fastighetskontoret enligt närmare anvisning av fastighetsnämnden eller fastighetsdirektören.

Instruktion. Instruktion antagen av lant- **FsN.**
egendomsnämnden den 16 januari 1918.

Ledamöter.

Dahlberg, L. A., stadsplaneingenjör; **Eriksson, B.**, korrekturläsare; **Lindhagen, Anna J. J.**, barnavårdsinspektör, stadsfullm., vice ordf.; **Meurling, C. H. F.**, borgarråd, ordf.; **Schön, A. F.**, assistent; **Starck, P. O.**, hyresintendent; **Westholm, J. S.**, stadsarkitekt.

*Ersättare*¹⁾: event. tf. stadsplaneingenjör; **Larsson, J. L.**, förman; **Hård af Segerstad, Sigrid E. J.**, fröken; **Ahlbin, G. H. G.**, journalist, stadsfullm.; **Ljungberg, P. G. L.**, handelsarbetare; **Nisbeth, C. W. C:son**, agronom; **Rudskog, J. E.**, arkitekt.

Sekreterare.

Åbergsson, Anna M. A. (se ovan).

¹⁾ Här upptagna i samma ordning som de ledamöter, vilkas resp. ersättare de äro.

BN.

Stockholms stads byggnadsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Byggnadsnämnden.

Slottsbacken 6 (ingång från Bollhusgränd), St.; rt. 55 95, 82 25, 82 45, 82 49 och 92 72; st. 21 16, 23 91, 25 64, 25 68, 28 46 och 45 21; sessionstid varje onsdag; expeditionstid: 11—3.

Byggnadsordningarna av 1725, 1736 och 1763 med flera år hava blivit avlösta med nya författningar i enlighet med utvecklings krav. Huvudstadens nuvarande privata byggnadsverksamhet regleras genom byggnadsstadgan för rikets städer av den 8 maj 1874 (en kungl. kommitté har utarbetat ett förslag till ny byggnadsstadga för riket, över vilket förslag stadsfullmäktige den 7 febr. 1910 avgivit yttrande). Stockholms stads byggnadsordning av den 13 dec. 1890 (ang. denna se stadens byggnadsordningskommitté) samt lagen om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917. Dessa författningar avse dels genomförandet av den fastställda stadsplanen, dels tillgodoseende av det allmännas och den enskilde byggherrens rätt samt invånarnas säkerhet i sanitärt avseende m. m.

Närmaste inseendet över Stockholms stads bebyggande utövas numera av byggnadsnämnden, vars verksamhet började år 1875 och som avgör alla ärenden, vilka skola enligt byggnadsstadgan, fastighetsbildningslagen och byggnadsordningen bedömas och ej tillhöra annan myndighets prövning. Nämnden äger att genom föreliggande av vite göra sig hörsammad. Den består av fem ledamöter, valda för fyra år, två av magistraten och tre av stadsfullmäktige, med lika många suppleanter, jämväl utsedda för fyra år. Stadsfullmäktiges senaste val skedde den 2 december 1918 för perioden 1919—1922. För ett år i sänder väljer nämnden sin ordförande.

Byggnadsnämnden bör ägna synnerlig uppmärksamhet åt, att i avseende å stadsplanen vidtagas alla de förbättringar, som kunna åstadkommas (jfr även stadsplanenämnden, sid. 80), att i byggnadsordningen införas sådana bestämmelser, som kunna leda till stadens ändamålsenliga bebyggande m. m. I alla till byggnadsnämndens omvårdnad hörande frågor av sådan beskaffenhet, att de skola av stadsfullmäktige prövas, äger nämnden att hos fullmäktige väcka förslag och göra andra framställningar. Nämnden äger ock, där den finner omständigheterna därtill föranleda, göra framställningar hos överståthållarämbetet. Innan stadsfullmäktige avgöra förslag till stadsplan eller ändring därom, till stadgande i byggnadsordningen eller till tåmgregering, där sådan bör av stads-

fullmäktige prövas, skall, såvida ej byggnadsnämnden själv väckt förslaget, dess yttrande inhämtas. Nämnden har till sitt biträde en stadsarkitekt och en stadsingenjör samt i övrigt åtskilliga tjänstemän (se nedan), vilka samtliga befattningshavare tillsättas och entledigas av byggnadsnämnden.

Stadsarkitekten skall vara tillstådes vid nämndens sammanträden med rättighet att deltaga i överläggningarna men ej i besluten och att få sin mening antecknad till protokollet, därest han det äskar. Detsamma gäller om stadsingenjören i avseende å de frågor, som höra till hans befattning.

För att å nämndens vägnar verkställa inspektion av under nämndens prövning hörande byggnadsföretag tillsätter nämnden tre byggnadsinspektörer. Från och med år 1920 är dessutom hos byggnadsnämnden anställd en planteringsinspektör med uppgift att biträda nämnden vid frågor rörande förgårdars och innergårdars anordnande och plantering samt å nämndens vägnar öva tillsyn över deras skötsel.

Till biträde vid behandlingen av ärenden rörande hissar äger nämnden jämväl anlita av överståthållarämbetet förordnade hissinspektörer (se sid. 27).

Författningar m. m. K. byggnadsstadgan för rikets städer den 8 maj 1874 med ändringar den 30 dec. 1876, 18 april 1884, 30 nov. 1888, 20 juni 1890, 12 maj 1917, 24 maj 1918 och 26 nov. 1920. Lag om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917 med ändring den 27 maj 1919. Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890, med ändringar den 18 febr. 1892, 18 febr. 1893, 30 maj och 24 aug. 1896, 7 jan., 7 april och 29 dec. 1898, 4 jan. 1900, 19 mars 1906, 21 mars och 21 sept. 1910, 13 juni 1912, 2 jan., 14 febr., 20 maj, 16 juli och 29 okt. 1914, 7 april, 10 och 16 juli 1915, 21 dec. 1916, 25 maj 1917, 25 febr., 4 mars, 3 april, 4 juni och 24 nov. 1919 samt 31 mars 1920. Särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom vissa icke stadsplanlagda delar av Brännkyrka och Brömma, fastställda av kungl. maj:t den 8 okt 1920. Instruktion för de hos byggnadsnämnden anställda byggnadsinspektörer den 19 jan. 1910. Taxa å avgifter för hos byggnadsnämnden begärda byggnadslov, besiktningar m. m., fastställd av kungl. maj:t den 25 okt. 1918. Taxa å avgifter för erhållande av hos byggnadsnämnden rekvirerade kopior av ritningar, fastställd av kungl. maj:t den 21 maj 1920. Taxa för konsulentverksamhet beträffande gårdars anordnande

och planterande, fastställt av överståthållarämbetet den 29 okt. 1919.

Stat år 1921. Utgifter: 125,900 kr.; inkomster: 50,000 kr.

Byggnadsnämndens ledamöter.

Ordförande

(arvode 2,500 kr.).

Klintberg, C. T., rådman (som led. vald av magistraten).

Ledamöter

(arvode 2,000 kr.).

Hafström, T. A. E., rådman (vald av magistraten).

Lallerstedt, E. J., arkitekt, professor (vald av stadsfullm.).

Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s l:e vice ordf. (vald av stadsfullm.).

Suppleanter.

Friedholm, J. A., rådman (vald av magistraten).

Johansson, A. W., rådman (vald av magistraten).

Kinberg, A. G. H., överstelöjtnant, stadens byggnadschef (vald av stadsfullm.).

Kreüger, H., civilingenjör, professor (vald av stadsfullm.).

Tengbom, I. J., arkitekt, professor (vald av stadsfullm.).

Sekreterare (14).

Hellsten, E. H.; rt. 82 25; st. 25 64; mottagningstid: 11—2 (utom onsdagar).

Delegerade för inspektion av stadsingenjörskontoret.

Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm.; Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s l:e vice ordf.

Byggnadsnämndens namnberedning.

Byggnadsnämnden har år 1921 fattat beslut om inrättande av en särskild beredning med uppgift att uppgöra och till nämnden avgiva förslag till namn å nya gator, allmänna platser och kvarter. Förutom de av byggnadsnämnden utsedda ledamöterna ingår i namnberedningen även en representant för skönhetsrådet.

Ledamöter

Ljungström, O., arkivarie; Pålman, A. E., stadsingenjör; Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s l:e vice ordf., ordf.; Westholm, J. S., stadsarkitekt; Laurin, C. G. J., skriftställare (utsedd av skönhetsrådet).

Stadsarkitekt (0).

Westholm, J. S.; rt. 92 72; st. 25 68; mottagningstid: 1—3 (utom onsdagar och fredagar).

Stadsingenjör (0).

Pålman, A. E.; träffas å stadsingenjörskontoret (se nedan).

Vice stadsarkitekt (17).

Hallman, P. O., tjl. (se stadsplanekontoret, tjl. Bagger, J. A. (se nedan); rt. 82 49; st. 21 16; mottagningstid: 1—3 (utom onsdagar och torsdagar).

Extra arkitekter

(till en av dessa utgår arvode, beräknat efter en årsavlönning av 4,200 kr.; ej å stat).

Bagger, J. A. (se ovan); Anchert, J.; Gahn, W. B.; Norborg, J.; Nordenskjöld, K.; Lindström, C. R.; Johansson, L. C.; Ryberg, K. T.; Wallander, S. A.; Åkerblad, C. I. E.; Wetterling, G. M. W.

Ingenjör

(8,000 kr.; ej å stat).

Chatillon-Winbergh, G.; rt. 82 45; mottagningstid: 1—3 (utom fredagar).

Extra ingenjör

(ej å stat).

Mossberg, K. W. R.

Byggnadsinspektörer

(5,500 kr.; ej å stat).

Landewall, G. E. (Normalm och Östermalm); Sjösteen, B. F. O. (Kungsholmen, Staden inom broarna, Södermalm och Bromma); Boeck, P. E. (Brännkyrka); st. 45 21.

Planteringsinspektör

(3,600 kr., dessutom särskild ersättning enligt taxa; ej å stat).

Nilsson, K. L.

Amanuens

(2,400 kr.; ej å stat).

Seth, J. K. J.

Biträdande tjänsteman å kansliet

(1,800 kr.; ej å stat).

von Krusenstjerna, C. G. A.

Kontorsbiträden (7).

Uddquist, Elin M.; Björk, Anna M. E.

Skrivbiträde (4).

Engström, Ida M.

Extra biträden

för rit- och expeditionsgöröml

(1,500—1,200 kr.; ej å stat).

Dahlgren, A. Maria W.; Pettersson, Anna E.; Gillgren, K. T. (Karin).

Förste vaktmästare (6).

Kelén, N. J. V.

Vaktmästare (4).

Bauer, C. A.; Andersson, A. G.

BN.

Stadsingenjörskontoret.

Stora Nygatan 2 A, 2 tr., St.; rt. 164 70; st. 25 60; expeditionstid: 10—2.

Å magistratens stat fanns tidigare uppförd en stadsingenjör, som efter byggnadsstadgans tillkomst år 1874 överfördes på drätselnämndens första avdelnings stat. Denne övervakade såsom en statens ämbetsman enskildas tomt- och byggnadsärenden, men var på samma gång drätsel förvaltningens tjänsteman. I sin förra egenskap uppbar han ersättning enligt taxa. År 1898 uppfördes emellertid kontoret på stadens stat mot del att dessa sporter indrogos till stadskassan.

Stadsingenjörskontoret åligger att i enlighet med fastställd instruktion verkställa uppmätning av tomter och utfärda tomtkartor, att utarbета styckningar och sammanläggningar av tomter, att verkställa utstakning och kontrollutstakning av nybyggnader samt behövliga gatuutstakningar, att å en i lämplig skala upprättad översiktskarta över Stockholm införa alla de förändringar, som äga rum i avseende å stadsplanen, tomters styckning samt tomt- och adressnumrering, att lämna kopior av i kontoret befintliga kartor samt avskrifter av därstädes förvarade handlingar, att till stadskollegiet och fastighetsnämnden avgiva infordrade yttranden i frågor om ändring av eller tillägg till stadsplanen, friköp och lösen av ofria tomter, köp och försäljning av mark för stadens räkning samt av byggnadsnämnden meddelade beslut om tomters styckning och sammanläggning, att tillhandagå stadskollegiet, fastighetsnämnden, drätselnämnden, gatunämnden, stadsplanenämnden, stadens byggnadschef och stadens ombudsman med utfärdande av kopior av kartor, meddelande av upplysningar med mera dylikt, att jämväl i övrigt till byggnadsnämnden, drätselnämnden, gatunämnden, fastighetsnämnden och stadsplanenämnden göra framställningar och avgiva infordrade yttranden i de till kontorets tjänsteområde hörande ärenden, att till överståthållarämbetet avgiva yttranden i till kontoret hänskjutna frågor angående adressnummer vid gator och övriga ärenden, som till kontorets arbetsområde höra, samt att meddela rotemännen uppgift å de förändringar, som inträffat i avseende å tomters areal, nummer, styckning eller utläggning till torg, gata eller annan allmän plats eller farväg m. m. Kontoret har vidare att genom åtta av sina tjänstemän utföra de arbeten, som enligt stadganden i 2:a, 5:e och 6:e kapitlet av lagen om fastighetsbildning i stad ankommer på mättningsman i stad.

Kontorets personal tillsättes från och med år 1919 av byggnadsnämnden ensam; nuvarande innehavarna av stadsingenjör-, vice stadsingenjör- och arkivariebefattningarna hava dock tillsatts av en valnämnd, bestående av byggnadsnämndens ledamöter och fem ledamöter från drätselnämnden. Med anledning av Brännkyrka sockens inkorporering har inom kontoret inrättats en särskild avdelning för behandling av ärenden

från Brännkyrka församling. Extra ingenjörer antagas på stadsingenjörens förslag av byggnadsnämnden samt entledigas i samma ordning. Stadsingenjören, vice stadsingenjören, de sju ingenjörerna och arkivarien skola hava avlagt antingen lantmåteriexamen eller fullständig avgångsexamen från tekniska högskolans fackskola för väg- och vattenbyggnadskonst samt dessutom äga tillfredsställande vitord om praktisk skicklighet i geodetisk mätning.

Instruktion m. m. Stadsfullmäktiges instruktion för stadsingenjörskontoret den 1 dec. 1898 med däri den 14 febr. 1903 och den 18 nov. 1918 gjorda tillägg. Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890 med senare ändringar (se ovan under byggnadsnämnden). Taxa för stadsingenjörskontoret i Stockholm, fastställd av kungl. maj:t den 24 juli 1919.

Stat år 1921. Utgifter: 330,718: 49 kr.; inkomster: 62,033 kr.

Stadsingenjör (0).

Påhlman, A. E.; (förordnad t. o. m. 1923); rt. 164 70; st. 84 16; mottagningstid: 10—12.

Vice stadsingenjör (16)

(dessutom personligt lönetillägg 3,000 kr., utan rätt att härå uppbära dyrtidshjälp).

Myrberg, O.

Uttakningsingenjör (14).

Kinnman, C. E. T., tjf. Löfgren, A. (avlöning som mättningsingenjör — se nedan — samt dessutom 600 kr.).

Kontrollingenjörer (13).

Söderborg, B. E.; Dahlöf, K. A.

Mättningsingenjör (13).

Löfgren, A. (se ovan).

Planmättningsingenjörer (13).

Hanson, N.; Bergström, S. H. E.

Arkivarie (12).

Ljungström, O.

Kanslist (11)

(nuv. innehavaren åtnjuter dessutom personligt lönetillägg å 1,000 kr.).

Wissler, A. F.

E. o. tjänstemän

(3,600—4,600 kr.).

Carlquist, A. Th. (se nedan); *Ekeley, A. Th.; Bryzell, O. H.; Wilow, J. A. V.; Nilsson, I.*

Kontorsbiträde (5).

Holmstedt, I. W. (Mimi).

Ritbiträden (5).

Widberg, Gerda H. E.; Ljungström, f. Drakenberg, Sigrid E.; Lindahl, Signe I.; Malmqvist, Dagmar M.; Brandel, Maria J.; Jacobson, Elvan V. A. K.; en vakant.

Vaktmästare (4).

Borg, Ph. L.; Ericsson, C.

Dessutom *tillfälliga biträden och hantlangare.*

Avdelningskontor för Brännkyrka.

Storkyrkobrinken 16, St., rt. 12899; st. 5178.

Föreståndare

(avlönning som utstakningsingenjör samt tilläggsarvode 1,200 kr.).

Kinnman, C. E. T. (se ovan).

Biträdande ingenjör

(5,000 kr.; ej å stat).

Carlquist, A. Th. (se ovan).

Expeditionsbiträden

(2,100, resp. 1,800 kr.; ej å stat).

Berlin, Elna (se nedan); **Berglund, Inga S.**

Ritbiträden (5).

Barkman, Anna Ch.; Berlin, Elna, tjl. (se ovan),
tjff. Hammarbäck, Hulda S.

Dessutom *tillfälliga biträden och hantlangare.*

Fastighetsregistret.

Enligt lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad skall för varje stad finnas ett fastighetsregister. Överinseendet över detta utövas av fastighetsregisterkommissionen och den närmare tillsynen av överståthållarämbetet. Registret föres och vårdas av en på stadsfullmäktiges förslag av överståthållarämbetet förordnad fastighetsregisterförare, vilken är inför ämbetet ansvarig och i sin tjänstefunktion närmast att hänföra till statsförvaltningen.

Se vidare sid. 30, där en utförligare redogörelse för registret ansetts böra inflyta.

BN.

Stockholms stads stadsplanenämnd.

Stadsplanenämnden.

Bollhusgränd 1, St.; rt. 140 45; st. 141 45.

I anledning av därom väckt motion beslöt stadsfullmäktige vid sammanträde den 29 mars 1909 uppdraga åt drätselnämndens första avdelning och byggnadsnämnden att efter utredning genom en kommitté (stadsplanekommissionen), bestående av två ledamöter av vardera av bemälda myndigheter samt stadens byggnadschef, stadsingenjören, stadsarkitekten och en av kommittén med sig adjungerad, i stadsplanefrågor särskilt sakkunnig person, förstärkt med tre av stadsfullmäktige utsedda personer, gemensamt uppgöra och till stadsfullmäktige inkomma med förslag dels till revision av stadsplanerna för det dåvarande stadsområdet, särskilt i syfte att befrämja utnyttjandet av stadens gaturegleringsfastigheter, dels till användning av dessa senare på lämpligt sätt för olika ändamål. Den sistnämnda delen av detta uppdrag har numera övertagits av fastighetsnämnden.

År 1912 uppdrog stadsfullmäktige åt stadsplanekommissionen att uppgöra och inkomma med förslag till stadsplaner för tätt bebyggda samhällen inom Brännkyrka socken, ävensom plan till huvudtrafikleder från stadens dåvarande gräns och förbindelseleder mellan tätt bebyggda områden inom samma socken. Samtidigt förstärktes kommissionen med ett ombud för dåv. lantegendomsnämnden, som från den 4 dec. 1916 deltog i alla ärendens behandling. I samband med inrättandet av fastighetsnämnden (fr. o. m. år 1919) och i anledning av den kommunala omorganisationen år 1920 ägde ytterligare förändringar rum i kommissionens sammansättning, så att denna efter den 1 april 1920 bestod av det borgarråd, som var ordförande i fastighetsnämnden (ordförande), byggnadschefen, fastighetsdirektören, stadsingenjören och stadsarkitekten samt sju andra ledamöter, av vilka tre utsågos av stadsfullmäktige, två av byggnadsnämnden, en av drätselnämnden och den sjunde utgjordes av en av kommissionens övriga ledamöter utsedd, i stadsplanefrågor särskilt sakkunnig, avlönad ledamot.

Stadsplanekommissionens arbete förblev emellertid ej inskränkt till vad som ursprungligen var dess uppgift, nämligen exploaterandet av stadens gaturegleringsfastigheter, utan utsträcktes så småningom till att avse stadsområdets planering överhuvud. Kommissionen erhöll härigenom en självständig och bestående uppgift

inom förvaltningen, en uppgift, som genom den moderna stadsplanekonstens utveckling och stadsplanearbetets nära anknytning till den kommunala fastighetspolitiken alltmera växt i betydelse. Stadsplanekommissionens organisation såsom en delegation av vissa förvaltningsmyndigheter med blott ofullständigt angivet uppdrag kunde under sådana förhållanden ej i längden anses motsvara dess ställning och dess uppgifter, sådana dessa med tiden utvecklats sig. Med anledning härav beslöt stadsfullmäktige den 6 dec. 1920 ett fr. o. m. 1921 ersätta stadsplanekommissionen med en självständig förvaltningsnämnd, *stadsplanenämnden*, för vilken instruktion fastställdes av kungl. maj:t den 31 dec. 1920.

Stadsplanenämnden har till uppgift att, efter uppdrag av byggnadsnämnden eller då sådant eljest med hänsyn till byggnadsverksamhetens utveckling och bostadsbehovet visar sig erforderligt, uppgöra förslag till nya eller ändrade stadsplaner och planer för andra trafikleder än gator.

Nämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, byggnadschefen, fastighetsdirektören och stadsarkitekten samt fem andra ledamöter, vilka, jämte fem suppleanter för de valda ledamöterna, utses av stadsfullmäktige för två år. Vid nämndens sammanträden, som äga rum minst en gång i månaden, är stadsingenjören berättigad att närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet. Enahanda befogenhet tillkommer, var för sitt förvaltningsområde, cheferna för de avdelningar av stadens fastighetskontor, å vilka handläggas ärenden rörande stadsplanens genomförande samt ärenden rörande exploatering av stadens ytterområden.

För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer jämte två suppleanter.

Författningar m. m. Lag om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917 med ändring den 27 maj 1919. Instruktion för Stockholms stads stadsplanenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 31 dec. 1920.

Stat år 1921. Utgifter: 98,550 kr.

Stadsplanenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Meurling, C. H. F., borgarråd.

Vice ordförande.

Lallerstedt, E. J., arkitekt, professor (som led. utsedd av stadsfullmäktige).

Övriga ledamöter.

Kinberg, A. G. H., byggnadschef; **Eggert**, G. E., förste ingenjör (förordnad som fastighetsdirektörens ställföreträdare); **Westholm**, J. S., stadsarkitekt; **Berglund**, J. E., kassör, stadsfullm.; **Lamm**, H. F., grosshandlare, stadsfullm.; ***Lindhagen**, Anna J. J., barnavårdsinspektör, stadsfullm.; ***Vinberg**, S. W., överingenjör, stadsfullm. (utsedda av stadsfullmäktige).

Suppleanter

(utsedda av stadsfullmäktige).

Tengbom, I. J., professor; ***Tengdahl**, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s 1:e vice ordf.; ***Ahlin**, G. H. G., journalist, stadsfullm.; **Magnusson**, G. G., direktör; **Gellerstedt**, N. O., civilingenjör.

Sekreterare

(1,200 kr.; ej å stat).

Björkman, C. A. J.

Stadsplanenämndens revisorer.

Då nämndens verksamhet tog sin början först fr. o. m. år 1921, kommer granskning av dess förvaltning icke i fråga förrän år 1922. Revisorer hava därför ännu ej blivit utsedda.

Stadsplanekontoret.

Bollhusgränd 1, St.; rt. 140 45; st. 141 45; expeditionstid: 10—2,30, lördagar och helgdagsaftnar 10—2.

Stadsplanekontoret är stadsplanenämndens verkställande organ. Kontorets närmare orga-

nisation har ännu ej hunnit fastställas, utan tillsvidare fungerar provisoriskt den förut av stadsplanekommissionen inrättade tjänsteorganisationen.

SpN.

Chef

(15,000 kr.¹⁾, ej å stat).

Hallman, P. O.; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 10—12.

Byråarkitekt

(7,000 kr.; ej å stat).

Berven, Hj. G. M.

Biträdande arkitekter

(5,800, resp. 5,400 kr.; ej å stat).

Holmberg, O. F. W.; **Sehlstedt**, O.

Byråingenjör

(7,000 kr.; ej å stat).

Nordgård, K.

Biträdande ingenjör

(5,000 kr.; ej å stat).

Carlstedt, R. B.

Övriga biträden

(2,000 kr.; ej å stat).

Alland, H. Swea A.; **Arnander**, Ingeborg; **Pravitz**, J. Maria E.; **Willén**, Adèle Ch.

Vaktmästare

(800 kr.; ej å stat).

Keiön, N. J. V.

¹⁾ Innehavaren av befattningen får ej utöva enskild arkitektverksamhet inom Stockholm samt ej heller utom Stockholm utan nämndens medgivande.

GN.

Stockholms stads gatunämnd

och i samband därmed stående institutioner.

Gatunämnden.

*Stora Nygatan 2 B, 1 tr., St.; rt. 164 74;
st. 29 00. Sessionstid vanligen varannan
onsdag kl. 3,30 e. m.*

I samband med drätselnämndens ombildning till stadens centrala finansmyndighet (jfr ovan under drätselnämnden) överflyttades flertalet av de icke direkt angelägenheter, vilka förut handhåfts av drätselnämnden, till en nyinrättad nämnd, gatunämnden, vilken trädde i verksamhet den 10 april 1920. Den nya nämnden utgör sålunda väsentligen en fortsättning av den förutvarande drätselnämndens andra afdelning (jfr sid. 58 och nedan); dock med den skillnaden att till gatunämnden överförts jämvel brandväsendet, vilket förut sorterades under drätselnämndens första afdelning, samt vidare att byggnadskontorets arkitektur- och hamnavdelningar samt vattenledningsverket överflyttats till resp. fastighetsnämnden, hamnstyrelsen och industriverksstyrelsen.

Gatunämnden handhaver förvaltningen av stadens gator, torg och andra allmänna platser med därtill hörande anläggningar, såsom viadukter, trappor, hissar, avlopp, bekvämlighetsinrättningar, planteringar m. m., samt av stadens förråd ävensom av stadens renhållningsväsen och brandväsen. Nämnden handlägger vidare gatuväsendet rörande frågor om broar över vattendrag, om gatutrafiken, gatuläddningar, den allmänna belysningen (utom å hamnområdena) samt de övriga angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas.

Nämnden består av, förutom ordförande och vice ordförande, som utses av stadskollegiet, fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter väljas av stadsfullmäktige. Ordförande skall vara ett av borgarråden och vice ordförande en av stadskollegiets övriga ledamöter. När översätthållaren är tillstädes, föres ordet av honom.

Under gatunämnden lyda byggnadskontoret, vars chef är byggnadschefen, renhållningsverket, vars chef är renhållningsdirektören, och brandväsendet, vars chef är brandchefen. Vid nämndens sammanträden äga de nämnda cheferna närvara och var för sitt förvaltningsområde deltaga i överläggningarna, med rätt att därvid framställa förslag och få sina meningar antecknade till protokollet.

Nämndens årliga räkenskaper och förvaltning granskas av revisorerna, vilka till ett antal av tre, jämte två suppleanter, utses av stadsfullmäktige.

Instruktion. K. instruktion för Stockholms stads gatunämnd den 19 mars 1920.

Stat år 1921. Utgifter: 16,714,200 kr.; inkomster: 2,819,700 kr.

Gatunämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Kinmanson, H. S., byrådirektör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Hultman, G. H., civilingenjör, stadsfullm.

***Johanson, K. E.**, landsorganisationens sekreterare.

***Lange, E.**, kassör, stadsfullm.

Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm.

***Pehrsson, J. P.**, förtroendeman, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

***Hallgren, L. G.**, järnkramhandlare.

***Forsberg, E. V.**, direktör.

Nordgren, F. L., förtroendeman.

***Lindqvist, E. V.**, ingenjör.

Persson, P. G., faktor, stadsfullm.

Sekreterare.

Se nedan ang. kansli och expedition.

Gatunämndens delegerade.

Gatunämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av sina ledamöter, såsom särskilda delegerade, eller åt under nämnden lydande förvaltningschefer, var för sitt område, att handhåva vissa förvaltningsärenden.

Den 14 april 1920 beslöt nämnden, att för närvarande icke skulle utses särskilda delegerade för frågor rörande byggnadskontorets gatu- och parkavdelningar, brandväsendet och gatubelysningen.

Renhållningsdelegerade.

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm. (självskr.); **Hultman, G. H.**, civilingenjör, stadsfullm.; **Johanson, K. E.**, landsorganisationens sekreterare.

¹⁾ Suppleanterna äro upptagna i samma ordningsföljd som de ledamöter, vilkas resp. ersättare de, enligt nämndens beslut, i första hand skola vara.

Delegerade för frågor rörande understöd.

Lange, E., kassör, stadsfullm.; **Lindqvist, E. V.**, ingenjör.

Gatunämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av räkenskaper och förvaltning under tiden $\frac{10}{4}$ — $\frac{31}{12}$ 1920).

Carlsson, O., ledamot av försäkringsrådet.

Nilsson, J. P., direktör, stadsfullm.

Wretling, E. P., civilingenjör.

Suppleanter:

Bengtsson, A., kassör.

Sjöholm, G. E., grosshandlare.

Gatunämndens kansli och expedition.

Drätselnämndens kansli och expedition tjänstgör tillsvidare som kansli och expedition även för gatunämnden. Se vidare sid. 60.

Stockholms stads byggnadskontor.

Övre Munkbron 1 A, St.; rt. 13 24, 6965, 86 28, 86 32, 102 00, 116 23, 130 55; st. »byggnadskontoret»; expeditionstid: 10—2,30, lördagar och helgdagsaftnar 10—2. (Se för övrigt nedan under de olika avdelningarna.)

Nödvändigheten av att på ett håll koncentrera handläggningen av byggnadsfrågor, tidigare splittrad på olika håll, medförde 1874 tillsättande av en byggnadschef och utarbetande av en plan för ett byggnadskontor.

Byggnadskontoret, som förut sorterat under drätselnämndens andra avdelning, lyder fr. o. m. april 1920 under gatunämnden, som tillsätter och avskedar dess ordinarie personal. Byggnadskontoret, som tidigare bestått av sex avdelningar, omfattar numera, sedan under år 1920 en utbrytning av arkitekturavdelningen, hamnavdelningen och vattenledningsverket ägt rum, fyra avdelningar: gatu-, avlopps-, park- och förrädsavdelningarna.

Byggnadschefen åligger att hava inseeende över alla byggnadskontorets arbeten; att hos vederbörande nämnd göra framställningar och väcka förslag i ämnen, som ligga inom hans verksamhetsområde; att med biträde av honom underlydande verkställa alla förberedande åtgärder för ifrågakommande arbeten, såsom uppgörandet av ritningar, kostnadsförslag och profiler m. m.; att på lämpligaste sätt ordna arbetena och själv över dem ägna tillsyn, så att de bliva väl och billigt utförda; samt att hålla hand däröver, att vederbörande arbetschefer och andra honom underlydande var i sin befattning fullgöra sina åligganden och de särskilda föreskrifter, som dem av byggnadschefen meddelas. Byggnads-

nadschefen antager och avskedar de tillsyningsmän och arbetsbiträden, som icke av nämnden antagas, samt bestämmer deras avlöning; allt detta dock med de inskränkningar, som kunna förädlas av stadsfullmäktiges eller stadens löneavtalsnämnds beslut i fråga om drifts- och arbetspersonals arbets- och lönevillkor. Vid gatunämndens sammanträden äger byggnadschefen närvara med rätt att deltaga i överläggningarna rörande alla de ärenden, som ligga inom området för hans verksamhet. Byggnadschefen är skyldig att vid påfordran tillhandagå stadens nämnder och styrelser i allt, vad till hans verksamhet hör. Över byggnadskontorets samtliga arbeten åligger det honom att för varje år uppgöra en fullständig berättelse. Byggnadschefen har att av stadens alla under kommunalstyrelsen lydande tjänstemän erhålla de upplysningar, varav han för fullgörelsen av sina åligganden kan vara i behov.

Instruktioner. Instruktion för Stockholms stads byggnadschef den 14 nov. 1874 med ändring den 27 juni 1918. Instruktion för byggnadskontoret, fastställd av drätselnämndens andra avdelning den 7 april 1909. (Ny instruktion för byggnadskontoret har antagits av gatunämnden den 3 nov. 1920, men har densamma ännu ej trätt i kraft.)

Avlöningar. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 3 mars 1919 utgår tillsvidare till på stat anställda verkmästare, trädgårdsmästare och maskinister vid byggnadskontoret ett konjunkturtillägg, som för år räknat uppgår till 700 kr. för de i 8:e lönegruppen upptagna, 600 kr. för de i 9:e gruppen upptagna och 500 kr. för de i 10:e gruppen upptagna.

Stat år 1921. Utgifter: 9,246,960 kr.; inkomster: 112,075 kr.

Byggnadschef (0).

Kinberg, A. G. H.; rt. se ovan; st. »byggnadskontoret»; mottagningsstid: 11—12.

Byggnadskontorets expedition.

Övre Munkbron 1 A, St.; rt. se ovan; st. »byggnadskontoret»; expeditionstid: se ovan.

Stat år 1921. Utgifter: 200,600 kr.

Registrator (12).

Olbers, G. E.

Kontorsbiträden (5).

Fröman, Hedvig Ch.; **Nordenstrahl, Maj S. C. V.**

Skrivbiträden (4).

Piehl, f. Carlström, Hilma M. C. T., tjf., tjf.
Svensson, Linnea V. I.; **Carlson, M. E.** (Greta).

Förste vaktmästare (6).

Dahlberg, K. J.

GN.

Vaktmästare (4).

Svensson, J. S.

Räkenskapsbyrå.

Övre Munkbron 1 A, St.; rt. se ovan;
st. »byggnadskontoret»; expeditionstid:
se ovan.

Kamrerare (14).

Jäderlund, E. R. G.

Bokhållare (12).

Elmquist, H. S. O.; Lind, A. E., tjf., tjf. von
Krusenstjerna, C. G. A.; Runqvist, H. F.,
tjl., tjf. Björkman, A. B. (se nedan).

Kontorsskrivare (10).

Björkman, A. B., tjf. (se ovan), tjf. Ihrman, L.

Kontorsbiträden (7).

Schöldström, H. M. (Greta); Tunell, Signe E. M.

Kontorsbiträde (5).

Lundqvist, Karin J. M.

Extra kontorsbiträden

(1,200 kr.; ej å stat).

Henneberg, Karin; Jonsson, Elsa K.; Tenger,
Laila E.; Johansson, Helga E.

Vaktmästare (4).

Karlsson, A. K.

Gatuavdelningen.

Gamla rådhuset, Riddarhustorget 8, St.;
telefoner och expeditionstid: se sid. 83
(byggnadskontoret).

Avdelningen uppgör förslag till, bygger och underhåller stadens gator och vägar, torg och andra allmänna platser (med undantag av hamnområden, parker och planteringar) jämte därtill hörande beläggningar, viadukter, trappor, hissar, stängsel m. m. Avdelningen handlägger vidare frågor om broar över vattendrag, gatutrafiken, den allmänna belysningen (utom å hamnområden och i parkerna), uppställande av konstverk, vattenanordningar å gatorna, upplåtande av gatumark till enskilda m. m.

Stat år 1921. Utgifter: 5,592,300 kr.; inkomster: 72,225 kr.

Chef.

Hedström, E., förste ingenjör (16); mottagnings-
tid: 2—3.

Byråingenjör (14).

Bjurelius, W. E.

Distriktsingenjörer (14).

Bergman, C. G., norra distriktet (Norrmalm, Östermalm, Kungsholmen, Bromma); Lindahl, J. O. E., södra distriktet (Staden inom broarna, Södermalm, Brännkyrka).

Ingenjörer (13).

Adler, K. K.; Wibeck, N. G.

Ingenjörer (12).

Lundvik, K. Fr.; Lidvall, N. A. F.; Brolin, S.
J. F.

Ritare (10).

Eriksson, C. E.; Stenberg, G. V.

Ritare

(2,850, resp. 2,450 kr.; ej å stat).

Wallenberg, G. O.; Jansson, A.

Kontorsbiträde (5).

Josephson, Ella C.

Vaktmästare

(2,050 kr.; ej å stat).

Jonsson, F. V.

Dessutom tre verkmästare (9) och tio
verkmästare (8).

Kartbyrå.

Föreståndare (11).

Bergström, A. A.

Ritbiträden (5).

Hjorth, Elsa; Bjurelius, Nanny M.; Folin, Hilde-
gard S.; Lundqvist, Jenny. Ch. M.; Myrberg,
Johanna Ch.

Ritbiträde

(1,200 kr.; ej å stat).

Burström, Elsa J.

Avloppsavdelningen.

Gamla rådhuset, Riddarhustorget 8, St.;
telefoner och expeditionstid: se sid. 83
(byggnadskontoret).

Avdelningen uppgör förslag till, bygger och underhåller stadens avloppsledningar, lednings-
tunnlar, bekvämlighetsinrättningar m. m. samt handlägger vidare alla frågor om ledningar och andra anläggningar under gatutytan ävensom luftledningar.

Stat år 1921. Utgifter: 2,670,650 kr.;
inkomster: 25,100 kr.

Chef.

Hallberg, C. O., förste ingenjör (16); mottag-
ningstid: 2—3.

Ingenjör (14).

af Klercker, K. A.; mottagnings-
tid: 2—3.

Ingenjörer (13).

Pehrson, K. C. P.; Andersson, C. J.

Ingenjör (12).

Ingvall, A. T.

Konstruktör (11).

Vakant.

Ritare (10).

Stenhardt, J. O.

Ritare

(2,250—2,450 kr.; ej å stat).

André, C. F.; Strömberg, S.; Brücker, J. V.

Dessutom en verkställare (9) och sex verkställare (8).

Parkavdelningen.

Kontor: Götgatan 92 & 94, Sö.; rt. 164 19; st. 18 15; expeditionstid: se ovan. Växthus och trädskolor: Götgatan 109 A. Växthusen tillgängliga för allmänheten vardagar 9—1, sön- och helgdagar 11—4.

Avdelningen uppgör förslag till parker, planteringar m. m. samt verkställer anläggning och underhåll av desamma.

Stat år 1921. Utgifter: 744,685 kr.; inkomster: 14,750 kr.

Stadsträdgårdsmästare (15).

Hammarberg, L. M. F.; rt. 164 19; st. 18 15; mottagningstid: 9—10.

Trädgårdstekniker (13).

Johansson, A.

Förste trädgårdsmästare (10).

Johansson, G. F.

Kontorsbiträde (5).

Forsslund, Anna-Lisa.

Dessutom tre trädgårdsmästare (9) och tre trädgårdsmästare (8).

Förrådsavdelningen.

Gamla Brogatan 53, C.; rt. 14 36, 96 01; st. 14 39, 14 74, 43 47, 54 92, 64 92; expeditionstid: 9—4, lördagar och helgdagsaftnar 9—3.

Avdelningen handhar byggnadskontorets gemensamma upphandlingsväsende, förråd, verkstäder, skogsavverkningar, transportmedel, stenhuggerier, grustag m. m., anskaffar och distribuerar kol, ved, oljor och diverse materialier till stadens övriga verk och inrättningar samt utövar kontroll över bränsleförbrukningen och värmeekonomien vid stadens ångpanneanläggningar.

Stat år 1921. Förrådsavdelningens inkomster, 2,575 kr., och utgifter, 571,525 kr., föras i staten huvudsakligen inom linjen, enär sådana utgifter, som avse anskaffnings- och föräntningskostnader för inventarier m. m., skola bestridas med av drätselnämnden tillhandahållna förslagsmedel och övriga utgifter fördelas på vederbörliga arbets- m. fl. anslag.

Förrådsintendent och chef (17).

Låftman, K. J. T.; telefoner: se ovan; mottagningstid: 2—4.

Förrådsintendentens expedition.

Gamla Brogatan 53, C.; telefoner och expeditionstid: se ovan.

Assistent för inköpsärenden

(4,150 kr.; ej å stat).

Gillberg, E. A.

Bokhållare (12).

Johansson, A. E., huvudbokförare, tjl., tlf. Hedman, T. E. (se nedan).

Bokhållare (10).

Curth, K. E. Eson, tjl. (se nedan), tlf. tillfällig vikarie.

Förrådsskrivare (9).

Jonsson, Märta, korrespondent.

Kontorsbiträden

(1,850 kr.; ej å stat).

Silfversparre, C. G. C:son; Malm, C. G. S.

Värmekontrollant.¹⁾

Selldin, C., ingenjör; rt. 23 74, 29 98, 211 18; st. 8 41, 98 51; mottagningsstid: 9—10.

Eldareinstruktör.¹⁾

Blomqvist, A., övermaskinist; rt. 29 98; st. 8 41.

Underhållsbyrån.

Gamla Brogatan 53, C.; telefoner och expeditionstid: se ovan.

Ingenjör och föreståndare

(4,450 kr.; ej å stat).

Sundberg, T. E. M.; mottagningstid: 1—3.

Verkmästare

(en: grupp 8; en: 2,250 kr.; ej å stat).

Hansson, C. O. (smidesverkstaden, st. 64 92); Fjellström, J. N. (snickareverkstaden, st. 64 92).

Förråden.

Huvudförrådet: Gamla Brogatan 53, C.; telefoner: se ovan. Södra förrådet: Timmermansgatan 49, Sö.; st. 36 38. Brädgårdarna: kvarter Röda Berget, st. 218 81; Inedal, st. 69 07; Timmermansgatan 54, st. 36 38.

Materialförvaltare (13).

Warnecke, F. W. F.; mottagningstid: 1—3.

¹⁾ Då dessa äro anställda och avlönade av mellersta och norra Sveriges ångpanneförening enligt kontrakt med byggnadskontoret och således i berörda egenskap äro ångpanneföreningens men icke stadens tjänstemän, hava de icke upptagits i kalenderns personalavdelning.

GN.

Bokhållare (12).

Ljungström, G. I. N., bitr. materialförvaltare;
Seilitz, G. E. (inventarieförrådet).

Bokhållare (10).

Hedman, T. E., tjl. (se ovan), *tjff.* Curth, K.
E. Eson (se ovan); Zetterlund, C. E.

Förrådsskrivare (9).

Vakant, *tjff.* Lilienberg, K. A. V. (se nedan).

Kontorsbiträden

(2,050 kr.; ej å stat).

Lilienberg, K. A. V., tjl. (se ovan); Eriksson, J.

Kontorsbiträde (7).

Lundqvist, A. K. (Karin).

Kontorsbiträde (5).

Cederberg, Ebba M.

Skrivbiträde (4).

Östlund, Hildegard.

Skrivbiträde

(1,200 kr.; ej å stat).

Wahlberg, Daga.

Förrådsmästare (10).

Karlsson, A. W., huvudförrådet; före och efter
ordinarie kontorstid: st. 43 47.

Dessutom en *förrådsmästare* och fem
brådgårdsförmän (ej å stat).

Bränsle- och transportbyrån.

*Gamla Brogatan 53, C.; rt. se ovan samt
direkt 164 43; st. se ovan; sjötransporterna:*
Peder Myndes Backe 6, Sö.; rt. 148 69,
164 96; st. 18 39, 32 95.

Bokhållare (10).

Nylén, A. G., tjl., *tjff.* Nyström, K. G. (se nedan).

Kontorsbiträden

(1,200—1,550 kr.; ej å stat).

Nyström, K. G., tjl. (se ovan); Staf, A. M. E. (Greta).

Dessutom två *verkmästare*, en *skogvak-*
tare, åtta *förmän*, två *transportmästare*,
en *ångbåtsbefälhavare* och en *maskinist* (ej
å stat).

Stenhuggerierna.

*Stockholm: Peder Myndes Backe 6, Sö.;
rt. 148 69, 164 96; st. 18 39, 32 95; Sten-*
hamra: rt. Svartsjö 27; st. Skå 50; Vätö-
berg: rt. Vätö 2.

Ingenjör och föreståndare (11)

(dessutom provision å tillverkad gatsten).

Ohlsson, J. E. B., tjl., *tjff.* Wintzell, S. O. V.;
mottagningstid: 2—4; rt. 164 96; st. 32 95;
träffas i regel vid Stenhamra första och vid
Vätöberg tredje veckan i varje månad.

Bokhållare (10).

Hydbom, T. H., tjl., *tjff.* Möller, K. A.

Kontorsbiträde (5).

Johansson, K. A. (Malla).

Dessutom tre *stenhuggeriverkmästare* (8),
en *bergverkmästare* (8) och en *maskinist*
(8) samt två *stenhuggeriverkmästare*, en *ma-*
skinist, fem *bergförmän* och tre *mätare-*
förmän (ej å stat).

Förteckning över läkare för bygg-
nadskontorets arbetare.¹⁾

(Då dessa läkare, med vilka staden uppgjort
visst ackord, icke i nedanstående egenskap äro
att betrakta såsom stadens tjänstemän, hava deras
namn icke heller i berörda egenskap upptagits
i personalavdelningen.)

Enligt avtal skola stadens arbetare erhålla
kostnadsfri sjukvård samt medicin, som av sta-
dens läkare föreskrives.

Följande läkare hava tillsvidare antagits för
byggnadskontorets arbetare.

Olson, E.; Götgatan 69, Sö.; rt. 114 30; st.
308 00; mottagningstid: vardagar 9—10, 2—3,
sön- och helgdagar 9—10.

Widstrand, C. A.; Bellmansgatan 6, Sö.; rt. 71 54;
st. 133 38; mottagningstid: vardagar 9,30—
10,30, 3,30—4, sön- och helgdagar 10—11.

Ljungström, V.; Hantverkaregatan 26, C.; rt.
85 80; st. 202 96; mottagningstid: sept.—
maj: alla dagar 9—10; juni—aug. vardagar
9,30—10,30, sön- och helgdagar 9—10.

Sundberg, L. G. T.; Nybrogatan 11 A, Ö.; rt.
29 85; st. 60 18; mottagningstid: vardagar
9—10, sön- och helgdagar 9,30—10,30.

Almroth, F. A.; villa Älvhem, Älvsjö; t. Älvsjö
104; mottagningstid: vardagar 9—10, 3—4,
sön- och helgdagar 10—11.

Vid stenhuggerierna.

Berglund, F. E.; Svartsjö; t. Svartsjö 3 och
Tappström 66; mottagningstid: 9,30—10 f. m.
(för arbetarna vid Stenhamra).

Stadens personhiss i Stadsgården.

Vid Söderbergs trappor; st. Söder 23 75;
hissen trafikeras söckendagar 6,30—10,
12—3 och 4,15—6,15 e. m.

Hissen byggdes enligt stadsfullmäktiges be-
slut den 31 dec. 1905 och öppnades för trafik
den 22 dec. 1907. Avgiften utgör enligt drät-
selnämndens första avdelnings beslut den 18 juni
1907 4 öre för uppfärd och 2 öre för nedfärd.

Reglemente är fastställt av överståthållar-
ämbetet den 18 dec. 1907.

Stat år 1921. Utgifter: 5,000 kr.; in-
komster: 2,000 kr.

Tillsyningsman

(600 kr.; ej å stat).

Blom, P. J. B.

¹⁾ Dessa läkare anlitas t. v. även av arbe-
tare vid fastighetsnämndens husbyggnadsavdel-
ning.

Stockholms stads renhållningsverk.

Avdelningen i Stockholm: Brännkyrkagatan 2 A, Sö.; rt. 27 73, 127 73; st. 34 38, 38 66, 39 44; kontorstid: 9—4; expeditionstid: 10—2.30.

Avdelningen vid Lövsta, se nedan.

Renhållningen var i äldsta tider en fastighetsägarnas privatsak. Redan i medeltida författningar återfinnas emellertid straffbestämmelser för försummad renhållning och under Gustaf I:s regering utfärdades detaljerade bestämmelser, som sedan upprepades och skärptes av efterföljande regenter. Dessa föreskrifter synas dock mest hava avsett gaturenhållning, medan ringa uppmärksamhet ägnades gårds- och avträdesrenhållning. Det första steget till stadens övertagande av gaturenhållningen togs år 1661, då staden mot avgift började tillhandahålla hästar, kärror och prämar för bortförande av gatuorenlighet. År 1774 anställdes en entreprenör för all slags renhållning i den inre staden; betalningen utkrävdes av husägarna. Denna »tvångs-entreprenad» upphörde emellertid åter 1798 och ersattes efter hand av ett flertal olika entreprenörer utom beträffande avträdesrenhållningen, för vilken år 1792 utfärdades ett reglemente, som bland annat föreskrev inrättande av trenne »anvisningskontor», å vilka allmänheten hade att aumäla ombyte av avträdeskärl.

Systemet med entreprenörer visade sig emellertid mindre fördelaktigt, och renhållningsförhållandena i huvudstaden lämnade mycket övrigt att önska, vilket ledde tanken på kommunens övertagande av renhållningen, och skedde detta genom drätselkommissionens beslut om upprättande av ett renhållningsverk, som började sin verksamhet den 1 maj 1859.

Renhållningsverket övertog nu avträdesrenhållningen, varemot gatu- och gårdsrenhållningen fortfarande utfördes genom entreprenörer. Till upplags- och omlastningsplats för såväl latrinerna som de vid lastningsstationerna av entreprenörerna avlämnade soporna användes till en början Fjäderholmarna, tills staden för ett ändamålsenligare utnyttjande av renhållningsprodukterna år 1885 inköpte Riddersvik och Lövsta i Järfälla socken (se vidare nedan sid. 89). För avträdesrenhållningen gälla föreskrifter, utfärdade den 31 mars 1892; för verkets hithörande skyldigheter är renhållningsverkets direktör ansvarig. Beträffande lokaler för mottagande av budning, deras antal och adress, tiden då de hållas öppna för allmänheten samt andra därmed sammanhängande anordningar utfärdar överståthållarämbetet på gatunämndens framställning särskilda kungörelser. Hämtning betalas enligt av stadsfullmäktige beslutad, av överståthållarämbetet fastställt taxa (se nedan).

Efter långvariga förhandlingar beslöt stadsfullmäktige i november 1895, att staden skulle övertaga även renhållningen av gator och allmänna

platser, däri inbegripet även bortförande av snö och is m. m. Fastighetsägarna skulle befrias från detta bestyr på så sätt, att för varje fastighet årligen erlades en till beloppet en gång för alla bestämd avgift, därav 85 % användes till bestridande av årskostnaden för gaturenhållningen och 15 % avsattes till en fond för avlösning av husägarnas omförmälda gaturenhållningsskyldighet, tills denna fond uppgått till sådant belopp, att räntan motsvarade det belopp, som beräknats som stadens årskostnad för renhållningen, vid den tid, staden övertog densamma, dock att inbetalning ej skulle ske längre än 50 år. Detta stadsfullmäktiges beslut fastställdes den 22 januari 1898 av kungl. maj:t, som därvid föreskrev vissa villkor och förbehåll för sagda övertagande av renhållningen. Gaturenhållningsavgiften bestämdes av uppskattningsnämnder, en för varje territoriell församling. Allteftersom nya gator utläggs och öppnas för trafik, äger uppskattning av renhållningsavgift för vid dem belägna fastigheter rum. Den sålunda övertagna gaturenhållningen ombesörjdes till en början dels av renhållningsverket självt, dels av utav verket antagna entreprenörer. Renhållningsverket utför emellertid nu självt från den 1 oktober 1910 helt den från fastighetsägarna övertagna renhållningsskyldigheten. Genom avtal med kronan av den 4 oktober 1901 övertog staden även dess renhållningsskyldighet med undantag för gatorna vid kungl. slottet, Skepps- och Kastellholmarna samt vissa regementens kaserner. Kommunen ombesörjer, där fastighetsägare så önskar, även gårdsrenhållning efter särskild taxa (se nedan), men besörjes gårdsrenhållningen huvudsakligen av entreprenörer och av fastighetsägarna själva.

Tvenne viktiga förbättringar i huvudstadens renhållningsväsen hava genomförts under de senare åren genom stadsfullmäktiges beslut angående tillåtelse att med vissa undantag använda vattenledningsvatten för spolning av vattenklosetter (enligt beslutet år 1904 för vattenklosetter med septic tank, enligt beslutet 1909 även för sådana utan septic tank) samt genom fullmäktiges beslut den 19 november 1906 angående tvådelning av hussoporna i gödselsopor och skräpsopor (angående den tredelning av hussoporna, som kommit till stånd genom de från och med år 1919 för hela staden gällande bestämmelserna om särskild uppsamling av köksavfallet se sid. 158), varigenom blivit sört för att afvallet på ett naturligt sätt kan undanröjas dels genom försäljning till gödsel och dels genom förbränning. Den del, som kan användas som gödningsämne, försäljes genom huvudkontoret; angående fördelningen av skräpsoporna, se nedan under avdelningen vid Lövsta.

Renhållningsverket sorterade förut under drätselnämndens andra avdelning men fr. o. m. april 1920 under gatunämnden. I spetsen för verket står en direktör, som chef för de båda avdelningarna, den i Stockholm och den vid

GN.

GN. Lövsta. Under direktören står en kamrerare för ekonomin och räkenskapsväsendet samt såsom arbetsledare en inspektör för avdelningen i Stockholm och en föreståndare för avdelningen vid Lövsta.

Kungörelser m. m. Ordningsstadgan för rikets städer, fastställd av kungl. maj:t den 24 mars 1868, med senare ändringar. Särskilda ordningsföreskrifter för Stockholm utöver vad ordningsstadgan för rikets städer innehåller, överståthållarämbetets kung. den 11 jan. 1869, med senare ändringar. Hälsovårdsstadgan för riket, fastställd av kungl. maj:t den 19 juni 1919, med ändring den 19 mars 1920. Överståthållarämbetets kungörelse ang. särskilda föreskrifter om renhållningen inom egendomarna i huvudstaden den 31 mars 1892 (»renhållningsstadgan»), med senare ändringar. Kungl. brev ang. kommunens övertagande av fastighetsägarnas bestyr med gaturenhållningen den 22 jan. 1898 med ändring den 24 juli 1919. Kungl. brev ang. kommunens övertagande av kronans gaturenhållningsskyldighet för sina fastigheter den 4 okt. 1901. Överståthållarämbetets kungörelse den 22 april 1904, med ändrade bestämmelser i anledning av kommunens övertagande av gaturenhållningen. Överståthållarämbetets kungörelse angående sopstationerna den 20 juni 1904, angående transport av avträdesorenlighet den 5 april 1905 och angående fördelningen av soporna den 15 jan. 1907, 15 juli 1912, 23 dec. 1916, 21 apr. och 22 dec. 1917 samt 3 juli och 27 dec. 1918. Taxa å avgift för hämtning av latrin, fastställd av överståthållarämbetet den 18 juni 1892, med ändringar den 7 juni 1917, 30 maj 1918 samt 6 mars och 21 nov. 1919. Taxa för gårdsrenhållning, fastställd av drätsel-nämndens andra avdelning den 1 maj 1918. Överståthållarämbetets kungörelse den 17 maj 1919 ang. förbud mot lumpinsamling ur hus-sopor. Överståthållarämbetets kungörelse den 3 mars 1921 ang. huvudstadens indelning i bud-ningsdistrikt. (Jfr karta i kalenderns statistiska avdelning.)

Instruktion. Någon särskild instruktion finnes ej.

Avlöningar. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 3 mars 1919 utgår tillsvidare till på stat anställda tillsyningsmän vid renhållningsverket ett konjunktur tillägg, som för år räknat uppgår till 800 kr. för de i 7:e löne-gruppen upptagna och till 700 kr. för de i 8:e lönegruppen upptagna.

Stat år 1921. Utgifter: 5,532,561:63 kr.; därav avträdesrenhållning: 452,061:63 kr.; gatu- och gårdsrenhållning: 3,619,700 kr.; av-fallets emottagande och vidare behandling: 1,460,800 kr. *Inkomster:* 2,633,025 kr.; avträdesrenhållning: 432,000 kr.; gatu- och gårdsrenhållning: 1,800,000 kr.; avfallets för-säljning m. m. 401,025 kr.

Renhållningsverkets avdelning i Stockholm.

Adress m. m., se ovan.

Direktör (0).

Tingsten, K. A. (förordnad t. o. m. 1925); rt. 27 73; st. 34 38; mottagningstid: 11—1.

Kamrerare (15).

Nordwall, B. I. S., tjf. (se under stadskansliet), *tjf. Odhner*, G. V. (se nedan); rt. 127 73; st. 34 38; mottagningstid: 10—12.

Inspektör (15).

Hellgren, S. A.; rt. 27 73; st. 39 44; mottagningstid: 12—1.

Bokhållare (12).

Odhner, G. V., tjf. (se ovan), *tjf. tillfällig vi-karie.*

Kontorsskrivare (9).

Reusznér, J. A. H.

Kontorsskrivare och kassör (9).

Medin, Anna M.

Kontorsbiträden.

Lindvall, E. L., tjf. (7), *tjf. Johanson*, Th. R.; Berglund, f. Blomquist, Sigrd A., Nilsson, Gerda N., Berglund, Judit M. L. (5).

Skrivbiträden (4).

Lundgren, Helga S. T. (se nedan, 4:e budn.-distr.); två vakanta.

Renhållningsstationen för Östermalm och Djurgården.

Valhallavägen (i närheten av östra järnvägsstationen), *Va.*; rt. 128 23; st. 67 99, 86 76; kontorstid: 9—4.

Distriktsföreståndare (11).

Björckebaum, O. W.

Kontorsskrivare (9).

Boström, C. E. V.

Tillsyningsmän (8).

Nilsson, E.; Hellberg, K. P.; Jönsson, H. E.; Lindahl, K. K.; Thunberg, A. W.

Tillsyningsman (7).

Andersson, E.

Renhållningsstationen för Norrmalm och Kungsholmen.

Norrbackagatan 17, Va.; rt. 128 22; st. 82 01; kontorstid: 9—4.

Distriktsföreståndare (11).

Sandberg, A. M. J:son.

Kontorsskrivare (9).

Jansson, K. G.

Tillsyningsmän (8).

Rydberg, K. J.; Hallqvist, J.; Lindblad, E. G.;
Enström, N. E.; Lundell, W. E.

Tillsyningsman (7).

Hammarstedt, J. T.

Renhållningsstationen för Södermalm
och Staden inom broarna.

Åsögatan 2, Sö.; rt. 128 24; st. 15 43 och
38 19; kontorstid: 9—4.

Distriktsföreståndare (11).

Nilsson, J. O.

Kontorsskrivare (9).

Wetterholm, E. J.

Tillsyningsmän (8).

Dahlin, F. J.; en vakant.

Dessutom fyra extra tillsyningsmän.

1:a distriktets budningskontor

(för Östermalm, Djurgårdsstaden och östra delen
av nedre Norrmalm jämte Skepps- och Kastell-
holmarna, begränsat i norr och väster av Råd-
mansgatan, Karlavägen, Kungstensgatan, Döbelns-
gatan och Malmkillnadsgatan samt Malmtors-
gatan fortsatt till Norrström).

Lästmakaregatan 20, C.; st. 9 33; 9—3.

Bokhållare (4).

Eckerström, Bertha M.

2:a distriktets budningskontor

(för nedre Norrmalm jämte Helgeandsholmen
och östra delen av Kungsholmen, begränsat i
öster av 1:a distriktet, i norr av Kungstensgatan,
Dalagatan, Tegnérsgratan fortsatt till Klaraviken
samt i väster av Polhemsgatan).

Klara norra kyrkogata 36, C.; st. 9 08;
9—3.

Bokhållare (4).

Lindvall, Signhild A. M.

3:e distriktets budningskontor

(för östra Norrmalm norr om 1:a och 2:a di-
strikten samt begränsat i väster av Västmannagatan
norrut till Vanadisvägen, denna väg till
Upplandsgatan, Upplandsgatan och Dannemora-
gatan fortsatt till Norrtull).

Surbrunnsgatan 27, Va.; st. 9 32; 9—3.

Bokhållare (4).

Widman, f. Thalén, Sigrid T.

4:e distriktets budningskontor

(för övre Norrmalm och västra Kungsholmen
väster om 3:e och 2:a distriktet).

Hälsingegatan 1, Va.; st. 86 92; 9—3.

Bokhållare (4).

Vakant, *tj. f.* Lundgren, Helga S. T. (se ovan).

5:e distriktets budningskontor

(staden inom broarna samt den del av Söder-
malm, som norrifrån räknat begränsas av Bell-
mansgatan, St Paulsgatan, Björngårdsgatan fort-
satt till Folkungagatan, Folkungagatan och Ren-
stjärnasgatan fortsatt norrut).

Västra Slussgatan 18, Sö.; st. 32 21; 9—3.

Bokhållare (4).

Lundin, Agda A.

6:e distriktets budningskontor

(för den del av Södermalm, som norrifrån räknat
ligger väster om Bellmansgatan, St Paulsgatan,
Björngårdsgatan fortsatt till Folkungagatan och
Helgagatan fortsatt söderut).

St Paulsgatan 37, Sö.; st. 32 47; 9—3.

Bokhållare (4).

Hallongren, Elin A.

7:e distriktets budningskontor

(för den del av Södermalm, som norrifrån räknat
ligger öster och söder om Renstjärnasgatan,
Folkungagatan och Helgagatan fortsatt söderut).

Renstjärnasgatan 28, Sö.; st. 32 39; 9—3.

Bokhållare (4).

Reuszner, f. Grewell, Alma A. L.

Bokhållare (4)

(utan placering å visst budningskontor).

Olsson, Karin D; Bäckman, f. Andersson, Agda.

**Renhållningsverkets avdelning vid
Lövsta.**

Hässelby villastad; t. Hässelby 4 och 3 03;
kontorstid: 9—4.

För att möjliggöra sopors och latrins snabba
bortförande anlade staden under åren 1886—
89 dels inom staden tre järnvägsstationer, vilka
genom statens och Stockholm—Västerås—Bergs-
lagens järnvägar stå i direkt förbindelse med
Spånga station, dels ock en 7 kilometer lång
järnväg, som från sistnämnda station sträcker
sig till den vid Mälaren belägna egendomen
Lövsta, vilken samtidigt inköptes och på vil-
ken anordnades en station för emottagande och
utskeppning av avfallet samt för latrinkärlens
rengöring. Under årens lopp hava här utförts
betydande utvidgningar för att enligt moderna
metoder behandla och utnyttja de olika slagen
av avfall. Latrinet rensas först med maskin-
kraft, varefter det antingen försäljes såsom rå-
vara eller fabriksmässigt uppblandas med torv
till torvmullspudrett. Soporna uppdelas — från-
sett köksavfallet, som uppsamlas särskilt genom

GN. slakthus- och saluhallsstyrelsens försorg (se här-
om sid. 158) — fr. o. m. den 1 juli 1907 i sta-
den i gödselsopor och skräpsopor, och anlända
dessa i skilda vagnar. Gödselsoporna utskleppas
under seglationstiden samma dag de emottagits,
men läggas under vintern i upplag för att seder-
mera utskleppas under seglationstiden. Latrin,
torvmullspudrett och gödselsopor äro starkt efter-
frägade gödningsämnen och försärljas till lant-
brukare, huvudsakligen i Mälardalen och Stock-
holms skärgård. Ur skräpsoporna utplockas
säljbara beståndsdelar såsom papper, lump, järn-
skrot, glas m. m., och resten förbrännes i ugnar,
varvid värmets tillgodogöres för verkets olika
behov av drivkraft och elektriskt ljus. Antalet
ugnar är sex, av vilka två uppförts år 1909. På
detta sätt alstrad ånga och elektrisk kraft försäljes
även till slakthus- och saluhallsstyrelsens därstädes
belägna destruktionsanstalt (se sid. 156). Ren-
hållningsverket använder för utsklepning av la-
trin, pudrett och sopor två bogserbåtar samt 40
öppna och 7 däckade prämar om tillsammans
2,661 registerton. För prämaras reparation äger
renhållningsverket därstädes ett mindre varv.

Instruktion. Instruktion för föreståndaren
för renhållningsverkets station vid Lövsta, fast-
ställd av drätselnämndens första avdelning den
6 sept. 1892.

Föreståndare (14).

Forssman, E. Hj.

Kontorsskrivare.

Smedin, Hj. I. (11); Anderberg, A. H. A. (9).

Ångbåtsbefälhavare

(2,400 kr., dessutom kapplake å influtna bogse-
ringsavgifter; ej å stat).

Lindqvist, P. J.

Tillsyningsmän (verkmästare) (8).

Damberg, E. E.; Pettersson, J. G.

Förteckning över läkare för renhåll- ningsverkets arbetare.

(Då dessa läkare, med vilka staden uppgjort
visst akord, icke i nedanstående egenskap äro
att betrakta som stadens tjänstemän, hava deras
namn icke heller i berörda egenskap upptagits
i personalavdelningen.)

På grund av överenskomna bestämmelser
skola stadens arbetare erhålla kostnadsfri sjuk-
vård samt medicin, som av stadens läkare före-
skrives.

Till läkare för verkets arbetare hava t. v. an-
tagits följande.

För de norra stadsdelarna.

Sundberg, L. G. T., Nybrogatan 11 A, Ö.; rt.
29 85; st. 60 18; mottagningstid: vardagar 9
—10, sön- och helgdagar 9,30—10,30.

Lagergren, J. E., Upplandsgatan 33, Va.; rt.
21 05; st. 4 60; mottagningstid: 9—10.

Spangenberg, K. G. V., S:t Eriksgatan 25 B, C.;
rt. 87 16; st. 183 00; mottagningstid: 9—10.

För de södra stadsdelarna.

Olson, E., Götgatan 69, Sö.; rt. 114 30; st.
308 00; mottagningstid: vardagar 9—10, 2—
3, sön- och helgdagar 9—10.

För avdelningen vid Lövsta.

Karlén, O. A., posthuset, Sundbyberg; t. Sund-
byberg 68, 14 68; mottagningstid: vardagar
8,30—11, sön- och helgdagar 9—10.

Renhållningsverkets veterinär.

Dahlström, Hj., professor.

Stockholms stads brandväsen.

*Johannes brandstation: Malmstillnads-
gatan 64, C.; rt. och st.: brandkåren, växel
för anmälan om eldsvådor, sjukdoms- och olycks-
fall samt för tjänstemeddelen. Katarina
brandstation: Tjärhovsgatan 11, Sö.; Lilje-
holmens brandstation: Grönbrink nr 3,
Liljeholmen; Kungsholmens brandsta-
tion: Fleminggatan 24, C.; Östermalms
brandstation: Skepparegatan 34, Ö.Dj.;
Bromma brandstation: Ulvsundavägen
30, Kungsholms villastad; Djurgårdens
brandstation: Allmänna gränd, Ö.Dj.;
Värtans brandstation: Värtahamnen.*

Av ovanstående brandstationer äro förutom Jo-
hannes brandstation Katarina, Liljeholmens och
Bromma brandstationer i förbindelse med brand-
kårens telefonväxel, övriga brandstationer hava
endast brandkårens egna telefoner.

Redan de medeltida författningarna innehålla
stadganden rörande fastighetsägares skyldighet
att hålla viss brandredskap, förbud mot värds-
löst handskande med eld ävensom stadganden
angående skyldighet att biträda med eldsläck-
ning. Till följd av dessa föreskrifters primitiva
natur ävensom framför allt det eldfarliga bygg-
nadsmaterialet, trähus med näver- och torvtak,
härjades huvudstaden emellertid av många och
omfattande eldsvådor, som stundom lade hela
stadsdelar i aska. Enligt en den 10 maj 1661
utfärdad brandordning indelades staden inom
broarna i olika distrikt med var sin brand-
mästare; varje husvärd skulle hålla förutom
annan brandattiralj en spruta, varjämte hela
distriktet var skyldigt anskaffa en större spruta,
som underhölls av staden; stadens äkare voro
pliktiga köra vatten. Nya brandordningar ut-
färdades 1675 och 1728: den senare innehåller
uppgift om olika signaler (flaggor, skott, klämt-
slag etc.), varmed eldsvådor i de olika stads-
delarna signalerades. Den 1 oktober 1828 fick
Stockholm åter ett nytt brandreglemente. Staden
delades nu i sexton distrikt; överstyrelsen över
brandväsendet fördes av överståthållaren med
biträde av polismästaren, och en särskild brand-

adjutant, avlönad av Stockholms stads brandförsäkringskontor, ställdes till överståthållarens förfogande. Detta reglemente gällde med några ändringar, till dess staden fick en brandkår.

Organisationen av huvudstadens nuvarande brandväsen tog sin början på hösten 1875, efter att frågan härom stått på dagordningen alltsedan 1858. Den 13 okt. 1874 hade nämligen beredningsutskottet avgivit utlåtande angående brandväsendets ordnande, vari hemställdes, att stadsfullmäktige, dels under förutsättning av anslag från Stockholms stads brandförsäkringskontor och Stockholms stads brandstodsbolag till försäkring av lösegendom och dels med beräkning av garnisonens och flottans biträde såsom reserv, bland annat måtte besluta, att 7 brandstationer, därav två huvudstationer, skulle upprättas, att högsta befälet vid eldsvådor skulle föras av en brandchef, att för elds dämpande under vanliga förhållanden och räddningsarbetets verkställande skulle bildas en särskild, under eget befäl ställd och för ändamålet övad kår, bestående av minst 100 man utom befäl, att för utryckning skulle begagnas hästar och en brandteleggraf anordnas, så att klämtning endast komme att äga rum vid utomordentliga tillfällen. Vidare hemställdes, att under alla förhållanden medel skulle beviljas till inköp av en ångspruta och 4 handkraftsprutor. Denna framställning godkändes av stadsfullmäktige den 1 december s. å., dock med den ändring, att brandkåren skulle bestå av, förutom brandchef, 2 löjtnanter, 4 underofficerare och 150 man. Av de båda huvudstationerna bestämdes, att den norra skulle förläggas till stadens egendom nr 64 Malmskillnadsgatan och den södra till nr 11 Tjärhovsgatan. Ny brandordning för Stockholm utfärdades den 30 okt. 1875; denna ersattes den 14 jan. 1918 av den nu gällande.

Brandkårens personal utgjordes vid början av år 1921 av, förutom brandchefen, en vice brandchef, en förste brandkapten, två andre brandkapten, en överbrandmästare och verkstadsföreståndare, tillika maskinist, en överbrandmästare och telegrafsföreståndare, en överbrandmästare och redogörare, sju brandmästare, varav två tillika äro maskinister, 41 brandförmän samt 193 brandmän; tillsammans 5 officerare, 10 underofficerare och 234 tillhörande manskapsskassen.

Brandchefen tillsättes av gatunämnden; där ej stadsfullmäktige annorledes besluta, sker tillsättningen å viss tid, fem eller tio år, alltefter nämndens beprövande. Övrigt befäl vid brandkåren tillsättes av nämnden, efter brandchefens hörande, medelst förordnande tillsvidare. Underofficerare och manskap vid brandkåren antagas av brandchefen: de förra på förordnande tillsvidare, de senare medelst kontrakt.

Brandchefen är i första hand ansvarig därför, att stadens brandväsen är i överensstämmelse med brandordningen till alla delar ändamålsenligt ordnat. Han är därtill skyldig att iakttaga, vad brandstadgan för rikets

städer rörande hans befattning innehåller. Brandchefen är brandkårens befälhavare och såsom sådan berättigad till ovillkorlig lydnad från övriga befälets och manskapets sida.

Brandkåren hade vid början av år 1921 manskap fördelat på åtta stationer, nämligen Johannes, Katarina, Liljeholmen, Kungsholmen, Östermalm, Djurgården, Värtan och Bromma. Härill komma sjöängsprutorna S:t Erik och Phoenix.

I enlighet med bestämmelserna i det mellan staden och Brännkyrka socken träffade inkorporeringsavtalet har under år 1914 redskapsskjul uppförts i Örby och Södertörns villastad, varjämte en brandförmän förlagts i vardera samhället. Under år 1916 har ett redskapsskjul uppförts inom Fridhems villasamhälle och en brandförmän förlagts till detta samhälle.

I och för uppförande av en brandstation i Liljeholmen å tomten Grönbrink nr 3 ansgo stadsfullmäktige år 1914 en summa av 182,000 kr. samt år 1916 ytterligare 6,000 kr. Sedan densamma den 26 september 1916 tagits i bruk, indrogs den förut befintliga Maria brandstation.

I och för uppförande av en brand- och polistation inom Bromma i kvarteret 108 å stadsplanområdet nr 2 ansgo stadsfullmäktige år 1917 en summa av 241,300 kr., och kunde denna brandstation tagas i bruk den 15 april 1919. Å Stora Essingen finnes uppfört ett redskapsskjul.

Med Sundbybergs kommun har avtal träffats om biträde vid eldsvåda inom Mariehälls och Bällsta samhällen, varjämte en brandförmän förlagts och ett redskapsskjul uppförts därstädes.

Den av stadsfullmäktige den 21 sept. 1914 beslutade automobiliseringen av brandkårens redskap slutfördes under år 1916, varvid samtliga hästar uttrangerades.

För överbakande av att vad i byggnads- och brandordningarna eller eljest till förekommande av eldfara eller till lättnad för elds släckande finnes föreskrivet vederbörligen iakttagas ävensom att föreskriven brandredskap finnes och i gott skick underhålls, förrättas årligen inom varje församling brandsyn av vederbörande poliskommissarie med biträde dels av vederbörande sotare, dels av två sakkunniga män, av vilka den ene skall vara byggmästare eller en i husbyggnad eljest fullt kunnig person och den andre kakeugnsmakare eller en i kakeugnsmakeriarbete eljest fullt kunnig person. De sakkunniga tillsätts årligen i februari månad av gatunämnden och åtnjuta den ersättning nämnden bestämmer. Brandsynerna hållas i maj eller juni månad, och skola därvid anmälda bristfälligheter vara avhjälpta före av synemännen i september hälften efterbesiktning, vid risk att de annars avhjälpas genom polismyndighetens försorg på vederbörande husägares bekostnad.

Rörande sotning se ovan sid. 28.

Sjuk- och djurtransportväsendet utgör sedan i mars år 1902 en del av brandkårens verksamhet.

GN.

För verkställande av sjuktransporter finnas numera 6 sjuktransportautomobiler. För djurtransporter (sjuka och döda djur) finnas från och med år 1916 tvenne kombinerade djurtransport- och olycksfallsautomobiler, uppställda å Johannes och Katarina brandstationer, å vilka stationer jämväl i och för uthyrning (utan dragare) äro placerade de tvenne, år 1905 till brandkåren överlämnade, svenska allmänna djurskyddsföreningen tillhöriga vagnarna. (Se vidare under hälsovårdsnämnden sid. 150.)

Instruktioner m. m. K. brandstadgan för rikets städer den 8 maj 1874 med ändring den 19 nov. 1915. Brandordning för Stockholm den 14 jan. 1918 med ändringar den 9 april och 19 juni 1920. Kungl. brev den 12 dec. 1919 ang. tillämpning av brandstadgan för rikets städer å stadens icke planlagda område m. m. Överståthållarämbetets kungörelse den 9 febr. 1920 ang. brandordningens giltighet även för stadens icke planlagda område. Bestämmelser ang. pensionering av vid Stockholms brandkår anställda brandförmän och brandmän, antagna av stadsfullmäktige den 11 dec. 1913. Instruktion för manskapet vid Stockholms brandkår 1893. Bestämmelser för tillämpning av brandmanskapets avlöningsstat, fastställda av drätselnämnsens första avdelning den 27 jan. 1914 med ändringar den 17 dec. 1918 och den 3 nov. 1919. Bestämmelser ang. uniformspersedlar för brandkåren, fastställda av drätselnämnsens första avdelning den 7 dec. 1915, med ändringar den 8 juni 1916 och 2 jan. 1920. Överståthållarämbetets kungörelser ang. sotningen i huvudstaden den 26 maj 1914, 18 maj 1916 och 21 juni 1919 (indelning i skorstensfejartrakter), den 3 juli 1918, 4 juli 1919 och 25 febr. 1921 (taxa för sotning) samt den 9 febr. 1920 (sotningstaxans giltighet även för stadens icke planlagda område).

Avlöningar m. m. Rörande befälet se nedan. Brandman åtnjuter under de tre första åren en kontant avlöning av 1,200 kr. och är under denna tid skyldig bo i brandstationens logement, varest bostad, värme och lyse kostnadsfritt erhållas. Efter dessa tre år erhåller han fr. o. m. början av påföljande kalenderår en kontant avlöning av 1,500 kr. utan rätt till fri bostad, värme och lyse. Erhålles sådan bostad, avdrages härför å avlöningen 300 kr. för år. Här- till komma fem löneförhöjningar, var och en å 120 kr. efter resp. 3, 6, 9, 12 och 15 års tjänst. Brandman åtnjuter fri uniformsbeklädnad, dock ej underkläder, fri vård av brandkårens läkare, fria medikamenter och fri sjukhusvård å allmänt rum. Utgår kost, avdrages här- för 300 kr. för år.

Brandman, som förordnas till brandförmän, erhåller som sådan ett lönetillägg av 150 kr. för

år, som efter ett års tjänst, efter brandchefens beprövande, kan höjas till 300 kr. för år. Personalen å brandkårens verkstäder ävensom linjepersonalen må kunna tilläggas ett särskilt arvode av 150 kr. från och med första anställningen och ytterligare 150 kr. efter ett års tjänst. Automobilförare må vid anställning i denna egenskap kunna tilläggas särskilt arvode av 100 kr. för år, vilket arvode efter ett års tjänst kan höjas till 200 kr. för år.

Slutligen utgår till samtliga brandmästare och brandmanskapet ett extra lönetillägg, vilket av stadsfullmäktige den 28 april 1919, med ändring av ett föregående beslut, fastställdes till 400 kr. per år.

Stat år 1921. Utgifter: 1,143,915 kr.; inkomster: 74,600 kr.

Brandchef (0).

Svinhufvud, A. A. S. (förordnad t. o. m. ³⁰/₉ 1926); mottagningstid: 1—3 (utom onsdagar); rt. och st.: »brandkåren».

Vice brandchef (16).

Borgenstierna, C. G. O. S.

Förste brandkapten (14).

Gyllenhammar, C. A. M.

Andre brandkapten (13).

Sellén, H.; **Arve**, E. A. M.

Överbrandmästare och verkstads- föreståndare (12).

Johansson, E. S.

Överbrandmästare och telegrafföreståndare (12)

(nuv. innehavaren kvarstår å övergångsstat som verkställare och telegrafföreståndare).

Norell, C. G.

Överbrandmästare och redogörare (11).

Jonasson, A.

Brandmästare (9).

Magnusson, H. J. A., överbrandmästare; **Gedeborg**, E. W.; **Svenson**, A. L.; **Andersson**, J. A.; **Björk**, A.; **Bergedahl**, J. K.; **Hedström**, J. G.

Brandförmän

(avlöning se ovan).

Antal: 41.

Brandmän

(avlöning se ovan).

Antal: 193.

Stockholms stads stadshusnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Stadshusnämnden.

*Stadshuset, 3 tr., Hantverkaregatan, C.
Telefoner och expeditionstid: se nedan.*

Stadsfullmäktige beslöt den 18 juni 1906 att i kvarteret Eldkvarnen å Kungsholmen uppföra ett nytt rådhus. Med ändring härav beslöt emellertid fullmäktige den 4 maj 1908 att förlägga rådhuset till kvarteret Fruktkorgen, likaledes å Kungsholmen, och att i kvarteret Eldkvarnen uppföra ett stadshus. Rådhuset är nu färdigt och taget i bruk. För att utreda, vilka av stadsfullmäktiges delegationer och styrelser kunde, sedan nödiga lägenheter beretts för fullmäktiges samlingsrum, kommittélokaler ävensom kommunal festivitetsvåning, inrymmas i den nya byggnaden, ävensom låta uppgöra ritningar till densamma, tillsatte stadsfullmäktige den 18 maj 1908 en kommitté på sju personer. Den 13 maj 1909 överlämnade kommittén av dess arkitekt, R. Östberg, uppgjorda skissritningar till stadshus och »nämndhus» (det senare avsett för nämnder, som ej kunde inrymmas i stadshuset) jämte program och kostnadsberäkning. Efter samråd med delegerade från nämnder och styrelser avgav kommittén i september 1909 ett reviderat förslag, slutande på en kostnad av 7,465,000 kr., därav 6,437,000 kr. för stadshuset och 1,028,000 kr. för nämndhuset och i oktober månad ett kostnadsförslag å möbleringskostnaderna för båda husen, slutande på en summa av 405,235 kr. Stadsfullmäktige beslöt den 27 mars 1911 att uppföra stadshuset, varemot förslaget om nämndhus avsågs. Kostnaderna reducerades därigenom till 6,500,000 kr., vartill kommo cirka 500,000 kr. för möbleringen, eller inalles 7 milj. kr. Sedan bankdirektören, dåvarande stadsfullmäktigen K. A. Wallenberg som bidrag till kostnaden för stadshuset donerat 500,000 kr. och numera framlidne bankdirektören L. Frænckel till stadshusets möblering och inre utsmyckning donerat en lika stor summa, nedbringades således kostnaden till 6 milj. kr., varav hälften beslöts skola bestridas med lånade och den andra hälften med uttaxerade medel.¹⁾

¹⁾ På grund av den inträdda fördyringen å materialier och arbetskraft hava emellertid kostnaderna avsevärt stegrats, så att enligt en av stadshusnämnden i september 1920 verkställd beräkning totalkostnaden för stadshusbyggnaden (oberäknat kostnaden för möblering etc.) skulle uppgå till ungefär 14,520,000 kr. Till den 1 jan. 1921 hava från byggnadsanslagen utbetalats i runt tal 9,765,000 kr.

Att i överensstämmelse med av stadsfullmäktige för byggnaden fastställda ritningar och de närmare föreskrifter, som i ämnet av fullmäktige meddelas, ombesörja uppförandet av stadshuset utsågo fullmäktige den 15 maj 1911 en nämnd av fem för två år i sänder utsedda ledamöter och två suppleanter. Nämnden, som inom sig utser ordförande och sammanträder på dennes kallelse, när omständigheterna det fordra, äger antaga tjänstepersonal, sakkunniga biträden och arbetspersonal. Det borgarråd, under vars föredragningsskyldighet nämndens arbetsområde faller, äger närvara vid nämndens sammanträden samt deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen två revisorer med lika många suppleanter. Nämnden har den 26 sept. 1914 för skötsel av en del löpande ärenden inom sig utsett två ledamöter att utgöra ett arbetsutskott med närmare preciserad befogenhet. Nämndens sekreterare tjänstgör även hos arbetsutskottet. När de åt nämnden uppdragna arbetena avslutats, skall slutlig redogörelse för arbetena avgivas, varefter nämndens verksamhet, sedan revisionsberättelsen blivit slutligt prövad, skall anses hava upphört, varom hos kungl. maj:t skall göras anmälan.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads stadshusnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1921. Utgifter: 1,983,000 kr.

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

Wallenberg, K. A., bankdirektör.

Vice ordförande.

Lamm, H. F., grosshandlare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Kinander, C. E., direktör, riksgäldsfullm:s ordf.
Kinberg, A. G. H., överstelöjtnant, stadens byggnadschef.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s 1:e vice ordf.

Suppleanter.

Ekmán, V. R., direktör, stadsfullm.
Larsson, Y. G. R., fil. dr., kanslichef.

Sekreterare

(1,200 kr.; ej å stat).

Malmros, N.

SN.

Nämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1920 års förvaltning).

Sjöholm, G. E., grosshandlare.

En vakant.

Suppleanter:

Forsner, A. P., direktör.

Elméus, C. K. J., arkitekt, stadsfullm.

Nämndens byggnadskontor.

Stadshuset, 3 tr., Hantverkaregatan, C.; rt. 94 38, 218 18, 219 80; st. 41 18; expeditionstid: 9—5 (lördagar och helgdagsaftnar 9—3).

Arbölningar m. m. Befattningshavarnas löneförmåner äro ej fastställda av stadsfullmäktige (ej uppförda å stat) utan bestämda av nämnden. F. n. äro de: arkitekt och arbetsledare 18,600 kr., byggnadschef 6,000 kr., byggnadschefsassistent 6,000 kr., dagkontrollant 6,500 kr., biträdande dagkontrollant 4,800 kr., kontrollant för målningsarbeten 6,000 kr., kostnadsberäknare 3,900 kr., sex ritare: 3,900—4,800 kr., expeditionsföreståndare 3,900 kr., skrivbiträde 900 kr. och till vaktmästaregöromål 1,200 kr. Konstruktör, värmeledningstekniker samt konstruktör m. m. förde sanitetstekniska anläggningarna åtnjuta ersättning i mån av levererade ritningar. Maskinist: 3,000 kr.

Arkitekt och arbetsledare.

Östberg, R.

Byggnadschef.

Möller, C. O.

Byggnadschefsassistent.

Hermansson, P. F. G.

Dagkontrollant.

Karlsson, K. J.

Biträdande dagkontrollant.

Nordgren, A. G.

Kontrollant för målningsarbeten.

Månsson, J. F.

Kostnadsberäknare.

Dahlström, O. G. R.

Konstruktör.

Kreüger, H.

Värmeledningstekniker.

Dahlgren, W.

Konstruktör och kontrollant för de sanitetstekniska anläggningarna.

Svensson, A.

Ritare.

Wetterqvist, A. F.; Mattsson, P.; Dahl, D.; Hawerman, E. B. H.; Borgström, B. A. T.; Friberg, N. G.son.

Expeditionsföreståndare.

Schold, E. G.

Dessutom ett skrivbiträde och två kontorspojkar.

Maskinist vid stadshuset.

Lindberg, K. E. G.

Dessutom fyra eldare.

Möbel- och textilavdelningen.

Textilriterska

(3,600 kr.; ej å stat).

Sjöström, Maja.

Anm. Med hänsyn till inträffade eller väntade förändringar i de förutsättningar, som legat till grund för den tidigare uppgjorda fördelningen av utrymmena i det nya stadshuset, beslöt stadsfullmäktiges beredningsutskott den 10 april 1919 att tillsätta fem delegerade (utsedda den 16 i s. m.) med uppgift att tillse, i vilken mån programmet för användandet av utrymmet i stadshuset med hänsyn till dessa ändrade förutsättningar behövde revideras, samt att taga under övervägande, vilka övriga förändringar i rumsindelningen, som kunde vara påkallade, ävensom att förbereda inflyttningen i stadshuset av de myndigheter, för vilka lokaler därstädes kunde ifrågakomma.

Delegerade.

Cederborg, A., direktör, stadsfullm:s ordf.; **Juhlin Dannfelt, C. G.**, borgarråd, stadsfullm.; **Magnusson, G. G.**, direktör; **Norén, A. J. N.**, byggnadsingenjör; **Tengdahl, K. A.**, ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s l:e vice ordf.

För frågor rörande stadshusets möblering m. m. har av fastighetsnämnden tillsatts en särskild delegation, i vilken stadshusnämnden är representerad (se under fastighetsnämnden sid. 69).

Stockholms stads industriella verk.

Industriverksstyrelsen.

*Torsgatan 22, Va.; rt. 91 61; st. 90 03.
Sammanträde minst en gång varje
månad.*

Stockholms stads gasverk och elektricitetsverk samt vattenledningsverk förvaltas — sedan vid den år 1920 genomförda kommunala omorganisationen vattenledningsverket utbrutits ur det förut under drätselnämndens andra avdelning ställda byggnadskontoret och sammanförts med gas- och elektricitetsverken — fr. o. m. april 1920 av en gemensam styrelse, benämnd styrelsen över Stockholms stads industriella verk. Denna består av, förutom ordförande och vice ordförande, som utses av stadskollegiet, fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två kalenderår. Ordförande skall vara ett av borgarråden och vice ordförande en av stadskollegiets övriga ledamöter. Vid styrelsens sammanträden äga verkställande direktören för gas- och elektricitetsverken samt vattenledningschefen närvara och var för sitt förvaltningsområde deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag och få sina meningar antecknade till protokollet. Enhanda befogenhet tillkommer överingenjör vid gas- och elektricitetsverken med avseende å ärende, som av honom inför styrelsen föredrages.

Industriverksstyrelsen har till uppgift att handhåva förvaltningen av stadens gas-, elektricitets- och vattenledningsverk ävensom vattenfall, andra fastigheter och anläggningar, som av staden för dessa verk användas eller förvärfvas, jämte för hithörande ändamål utförda ledningar och andra anläggningar. Stadsfullmäktiges prövning underställas de styrelsens beslut, som angå taxa och reglemente för begagnande av gas, elektricitet och vatten från de kommunala verken, grunder för bestämmande av priset för den allmänna gatubelysningen, där ej överenskommelse härom kan komma till stånd med vederbörande nämnd, samt gasens värmevärde. I början av varje år skall styrelsen till gatunämnden avlämna uppgift å de arbeten i stadens gator, som skola under året utföras. I fråga om gatubelysningen har styrelsen att ställa sig till efterrättelse av gatunämnden meddelade beslut. Över verkens förvaltning och rörelse skola föras fullständiga räkenskaper, vilka, avslutade för kalenderår, skola tillika med de hos styrelsen förda protokoll samt en särskild redogörelse för förvaltningen av verkens angelägenheter senast den 1 därpå

följande april tillhandahållas revisorerna, vilka till ett antal av tre årligen utses av stadsfullmäktige. Revisionsförrättningen bör vara avslutad och berättelse däröver till styrelsen avlämnad före den 1 juli.

Delegerade av styrelsen, bestående av ordföranden, vice ordföranden, jämte suppleant för denne, samt för gas- och elektricitetsverkens förvaltningsområde en ledamot, jämte suppleant, och för frågor, avseende vattenledningsverket, en ledamot, jämte suppleant, äga att mellan styrelsens sammanträden tillsammans med direktören för gas- och elektricitetsverken, resp. vattenledningschefen, och under förutsättning att meningsskiljaktighet ej råder, fatta beslut i frågor av mindre räckvidd eller av särskilt brådskande natur, med skyldighet för delegerade att vid styrelsens närmast infallande sammanträde anmäla sålunda fattade beslut.

Instruktion m. m. Instruktion för styrelsen över Stockholms stads industriella verk, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920. Arbetsordning för styrelsen över Stockholms stads industriella verk jämte instruktion för direktören och överingenjörerna vid gas- och elektricitetsverken samt vattenledningschefen, antagen av industriverksstyrelsen den 10 maj 1920 med ändring den 17 dec. s. å.

Styrelsen över Stockholms stads industriella verk.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Åkerman, G. R. J., borgarråd.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Vinberg, S. W., överingenjör.

Övriga ledamöter.

*Björklund, C. G., journalist, stadsfullm.

*Hjorth, J. E., direktör.

*Lagerbjelke, J. G., greve, byråchef, stadsfullm.

Lange, E., kassör, stadsfullm.

En vakant.

Suppleanter.

*Almström, O. H., disponent, stadsfullm.

*Andersson, J. E., spårvagnskonduktör, stadsfullm.

Hasselgren, C. L. L., advokat.

*Liander, M. E., grosshandlare, stadsfullm.

Lindbergh, N. E., disponent.

Iv. Sekreterare och ombudsman

(3,100 kr.; ej å stat).

Boye, C. T. Hultman-; mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 2—3.

Delegerade av styrelsen.

Åkerman, G. R. J., ordf.; Vinberg, S. W., vice ordf.; Lagerbjelke, J. G. (suppl. för vice ordf.); Björklund, C. G., Hjorth, J. E. (suppl.) (för gas- och elektricitetsverken); Lange, E., Liander, M. E. (suppl.) (för vattenledningsverket).

Revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av styrelsens över gas- och elektricitetsverken räkenskaper och förvaltning för tiden 1 jan.—9 april 1920).

Hultman, G. H., civilingenjör, stadsfullm.

Johanson, K. E., landsorganisationens sekreterare.

Öhrström, K. O. A., kapten, stadsfullm.

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av industriverkstyrelsens räkenskaper och förvaltning för tiden 10 april—31 dec. 1920).

Hultman, G. H., civilingenjör, stadsfullm.

Johanson, K. E., landsorganisationens sekreterare.

Öhrström, K. O. A., kapten, stadsfullm.

Suppleanter:

de Wahl, A., civilingenjör.

Tinggren, G. A., maskinarbetare, stadsfullm.

Gas- och elektricitetsverken.

Adresser, telefoner m. m.: se nedan.

Reglementen m. m. Stadsfullmäktiges reglemente för begagnande av gas från Stockholms gasverk den 16 dec. 1912 och stadsfullmäktiges reglemente för begagnande av elektrisk ström från Stockholms elektricitetsverk den 16 dec. 1912. Taxa för gas, levererad från Stockholms gasverk, av stadsfullmäktige fastställd den 21 dec. 1911 med ändringar den 21 dec. 1917, den 30 sept. 1918 och den 19 maj 1919, enligt vilken senare ändring gaspriset tillsvidare utgår med ett förhöjt belopp av 35 öre per kbm. Taxa för elektrisk energi, levererad från Stockholms elektricitetsverk, av stadsfullmäktige fastställd den 21 dec. 1920; enligt denna utgår priset per kwt. för belysning 55 öre och för motorström 30 öre. Stadsfullmäktige hava fastställt bestämmelser rörande leverans av gas till Sundbyberg (d. 29 april 1912), till Råsunda (d. 16 juni 1913) och till Nya Hagalund (d. 29 juni 1914). För inkorporerade områden bestämmas taxorna i varje fall av stadsfullmäktige.

Avlöningar. Stadsfullmäktige antogo den 2 dec. 1918 en provisorisk tjänste- och löne-reglering för gas- och elektricitetsverken, varigenom dels ett antal nya tjänster uppfördes på stat och en omfattande förflyttning av befattningar till högre lönegrupper ägde rum, dels vissa befattningshavare tillerkändes särskilda arvoden eller konjunkturtillägg (se nedan).

Stat år 1921. Utgifter: 50,716,000 kr. (däruv att täckas med lånemedel 4,530,000 kr.); inkomster: 49,278,000 kr.

Direktörskontoret.

(Gemensamt för båda verken.)

Torsgatan 22, Va.; rt. 91 61, 91 62, 91 63, 91 64, 136 17; st. 14 40, 64 22, 65 86, 79 98, 90 03; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Direktör (0).

Dahlander, R.; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Kontorschef (16).

Kihlström, O.; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Bokföringsavdelningen.

Förste bokförare (13).

Winge, F. G. E.; Pettersson, G. E.

Bokhållare.

Hagberg, J. Th. F., Widfond, S. A., Tegnér, U. W. (12); Lindström, V. R. A., Alsén, J. A. H., Hultström, F. G. (10).

Kontorsskrivare

(1,800—2,400 kr.; ej å stat).

Andersson, K. A.; Eriksson, G. R. V.; Sabel, G. E.; Holmberg, F. N. G. R.

Kassakontoret.

Kassör (14).

Roggen, H. A.

Biträdande kassör (12).

Ankert, A. G.

Bokhållare.

Schalin, A. V. (11); Svensson, N. G. A., Harlén, C. G. (10).

Kontorsskrivare

(1,500—2,280 kr.; ej å stat).

Lundbäck, K. G. E.; Edwall, E. H. A.

*Korrespondent och föreståndare för
biproduktförsäljningen (15).*

Edberg, F. O.; träffas säkrast 2—3, lördagar
och helgdagsaftnar 1—1,30.

Direktörskontorets kansli.*Kanslist (11)*

(dessutom arvode 600 kr.).

Larsson, C. J.

Bokhållare

(3,000 kr.; ej å stat).

Schwartz, T. G.

Stenografer (7).

Frumerie, Ingrid S.; Rydström, Gerda A. T.;
Wallberg, Lissa K. Ch.

Kontorsbiträden

(stenografer och maskinskriverskor)

(1,680—1,800 kr.; ej å stat).

Ferlin, Ruth D. M.; Anderson, Irma Th.

Förrådsintendentens expedition.*Förrådsintendent (15).*

Pihlgren, O. V.; mottagningstid: 2—3, lördagar
och helgdagsaftnar 1—1,30.

Bokhållare

(3,600 kr.; ej å stat).

Carell, S. T.

Bokhållare (10).

Svartengren, C. A.

Kontorsskrivare

(2,280 kr.; ej å stat).

Schenström, G. F.

Förste vaktmästare (6).

Johansson, F. A. O.

Dessutom 9 expeditionsvakter.

Gasverket.

Adresser, telefoner m. m.: se nedan.

Först år 1846 enades de olika församlingarnas
husägare om lämpligheten av att göra gatubelys-
ningen till en för hela staden gemensam ange-
lägenhet. Något formligt beslut därom fattades lik-
väl icke förrän den 9 oktober 1850, då beslutande-
rätten hade övergått till sockenstämmonämnden.
Den 18 december 1853 tändes gasen första gången
i Stockholm. I januari året därpå var gasbelys-
ningen införd i Klara, Jakobs och Storkyrkans för-
samlingar. Belysningen hade staden på vissa

IV.
koncessionsvillkor tills vidare överlåtitt på ett
gasbelysningsbolag. Det dröjde till hösten 1860,
innan gasbelysningen utsträcktes till stadens
övriga församlingar. Tio år därefter hade en
utvidgning av gasverket blivit en nödvändighet.
Stockholms stad hade bland de nämnda konces-
sionsvillkoren förbehållit sig rätt att efter trettio
års förlopp inlösa gasverket, och stadsfullmäktige
beslöt nu att begagna denna rätt. Vid kon-
cessionstidens utgång den 1 juni 1884 övergick
till följd härav gasverket i stadens ägo, och gas-
tillverkningen började med sagda dag att drivas
för stadens räkning. Inlösningssumman för
Gaslysningsaktiebolagets verk med rörnät och
inventarier utgjorde 3,003,333 kr. Genom ut-
vidgningsarbeten, som i det närmaste voro färdiga
hösten 1885, ökades det inlösta gasverket,
Klaragasverket, till dubbla storleken. När
tidpunkten för gasverkets ytterligare utvidgning
var inne, beslöt att anlägga ett nytt gasverk.
Plats för det nya gasverket erhöles i dåvarande
Hjorthagen inom norra Djurgården med strand
vid Lilla Värtan, varjämte besittningsrätten till
lägenheterna Mariedal och Ropsten förvärfvades
för vinnande av ökat strandutrymme. Planen
till det nya verket, Värtagasverket, upp-
gjordes med hänsyn till såväl Klaragasverkets
framtida nedläggande som behovet av utvidgning
under de närmaste 20 å 25 åren. Byggnads-
arbetena togo sin början den 1 april 1890 och
fortgingo oavbrutet till hösten 1893, då anlägg-
ningen började tagas i användning och för första
gången tillförde staden gas. Verket har seder-
mera utvidgats med flera nybyggnader, bl. a. med
en större administrationsbyggnad vid Torsgatan,
som togs i bruk år 1906. På hösten 1919 in-
ställdes driften vid Klaragasverket; dock hålles
detsamma tills vidare i reserv för eventuella
framtida behov.

Stat år 1921. Utgifter: 31,554,500 kr.
(därav att täckas med länenedel 200,000 kr.);
inkomster: 32,315,200 kr.

Överingenjör (0).

Blomqvist, E. R.; rt. 91 61, 91 62, 91 63,
91 64, 136 17; st. 14 40, 64 22, 65 86, 79 98,
90 03; mottagningstid: 2—3, lördagar och
helgdagsaftnar 1—1,30.

Bokhållare

(3,600 kr.; ej å stat).

Bergstrand, K. H.

Gasverkets kansli.

Torsgatan 22, Va.; telefoner och expe-
ditionstid: se ovan direktörskontoret.

Iv.

Kanslist (11)

(dessutom arvode 600 kr.).

Almström, K. H.

Bokhållare

(3,000 kr.; ej å stat).

Forssell, K. G.

Kontorsskrivare (8).

Ågren, B. W.

Kontorsskrivare

(2,100—2,700 kr.; ej å stat).

Nord, I. C. W.; Flodenberg, S. H. H.

*Försäljningsexpeditionen.**Torsgatan 24, Va.; rt. 131, 136 21; st. 22 89, 68 11, 79 97; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.**Föreståndare (10)*

(dessutom arvode 600 kr.).

Vakant.

Bokhållare och kassör (10).

Morén, O. W.

Bokhållare (10).

Håkansson, G. H.

Kontorsskrivare

(1,800 kr.; ej å stat).

Jonsson, T. A.; Holm, C. E. A.

Kontorsbiträde

(1,740 kr.; ej å stat).

Schenström, Jeanette M.

Dessutom en *expeditionsvakt*.*Värtagasverket.**Värtan; rt. 729 51, 729 86, 711 82; st. 74 26, 82 48, 90 73; expeditionstid: 8,30—4,30, lördagar och helgdagsaftnar 8,30—1,30.**Förste ingenjör för driften (17)*

(dessutom konjunkturtillägg 2,000 kr.).

Morén, K. E.; rt. 729 51; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Ingenjörer (2:e) för driften (14)

(dessutom konjunkturtillägg 2,000 kr.).

Dahlin, O. B.; Florin, E.; Fredriksson, V. J. V.

Biträdande ingenjörer för driften

(3,480 kr.; ej å stat).

Hedberg, G. V.; Larsson, J.

Byråingenjör (15)

(dessutom konjunkturtillägg 1,500 kr.).

Molin, A. G.

Laboratorieföreståndare (14).

Qvarfort, S. G.

Kemister

(2,040—3,480 kr.; ej å stat).

Dahlgren, B. V.; Malmgren, O. C.; Lindström, B. G.; Ohlsson, E. O. B.; Blomquist, C. D.; Broberg, E. R.

Dessutom en *laboratorievakt*.*Ritare*

(1,320—4,020 kr.; ej å stat).

Barke, K. F.; Nilsson, C. A.; Svensson, S. A. E.; Mürdahl, G. L.; Lindström, G. H.; Funck, E. G. T.

Förste gasmästare

(3,360 kr., bostad, värme och lyse; ej å stat).

Ekman, O. G.

Gasmästare (12 a).

Johansson, J.; Larsson, J. W.; Ståhl, F. E.

Gasmästare

(3,300—3,480 kr.; ej å stat).

Gustafsson, A. T.; Carlsson, F. H.

Förste verkmästare (13 a).

Cronwall, J.; Sjölund, K. J.; Danielsson, S. E.

Andre verkmästare (12 a).

Andersson, E. D.; Ström, G. A.

*Tekniska bokföringsavdelningen.**Förste bokhållare*

(4,600 kr.; ej å stat).

Malmberg, E. K. G.

Bokhållare.

Gihl, C. I. E. (11); Idholm, K. G., Sköld, E. E. E., Törngren, B. T. O., Rehnberg, A. O., Jaensson, K. B. (10).

Kontorsskrivare (8).

Johansson, A. W. F.

Kontorsskrivare

(1,800—2,520 kr.; ej å stat).

Lundquist, N. A.; Eriksson, H. E.; Johansson, J. I. F.

Kontorsbiträden

(1,680—1,920 kr.; ej å stat).

Carlsson, L. M. Emy; Johansson, Helga T.

Dessutom två *expeditionsvakter*.*Förrådskontoret.**Förrådsförvaltare (13).*

Eklund, O. T.

Bokhållare (10).

Eklöf, E. A.; Enblom, K. J. E.; Strandberg, K. W.; Andersson, V. G.; Ericson, H. T. S.

Kontorsskrivare

(1,800—2,760 kr.; ej å stat).

Johnsson, J. A. G.; Ellnert, E. F.

Förrådsmästare

(3,000 kr.; ej å stat).

Wellander, C.

Dessutom 30 *arbetsförmän* och *maskinister*. Antalet *arbetare* för driften vid Värtagasverket utgjorde vid 1921 års början 303 man.

Klaragasverket.*Klara strand, C. (Verket f. n. nedlagt.)**Förste ingenjör för driften* (17)

(dessutom konjunkturtillägg 2,000 kr.).

Morén, K. E. (se ovan, Värtagasverket).

Andre verkmästare (10)

(nuv. innehavaren kvarstår å övergångsstat).

Johansson, A. P.¹⁾*Gasmästare* (10).Lindvall, J. V. A.¹⁾**Distributionen.**

Torsgatan 22, Va.; rt. 46 38, 46 87; st. 73 52, 74 34; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Förste ingenjör (17)

(dessutom konjunkturtillägg 2,000 kr.).

Lewin, R. Chr.; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Byrå för tekniska utredningar.

Byråingenjör (15)

(dessutom konjunkturtillägg 1,500 kr.).

Danielson, A.

Ingenjör

(5,100 kr.; ej å stat).

Wennerbärg, P. A.

Ritare

(2,700—3,000 kr.; ej å stat).

Hamberg, H. G.; Larsson, K.; Nilsson, G.

Kopist och ritare

(1,020 kr.; ej å stat).

Boström, J. S.

¹⁾ Under verkets stillastående sysselsatt med andra uppdrag.

Provköket.*Torsgatan 26, Va.**Hemkonsulent.*

Vakant.

Provköksbiträde

(1,440 kr.; ej å stat).

Andersson, Elina.

Bokföringsavdelningen.*Bokhållare.*

Haglund, J. B. (12); Ahnfelt, K. H. (10).

Rörnäts- och gatubelysningsavdelningen.*Ingenjör* (14)

(dessutom konjunkturtillägg 2,000 kr.).

Hybbinette, N. F.

Förste verkmästare (13 a).

Johansson, A. G.

Andre verkmästare (12 a).

Stenbäck, C. G.; Larsson, E. J.

Bokhållare (10).

Stenberg, N. G.

Installations- och verkstadsavdelningen.*Ingenjör* (14)

(dessutom konjunkturtillägg 2,000 kr.).

Cederström, E. B.

Förste verkmästare (13 a).

Karlsson, K. L.; Åkerberg, A. F.

Verkmästare

(3,900 kr.; ej å stat).

Södergård, E. E. E.

Bokhållare

(3,600 kr.; ej å stat).

Edholm, J. A.

Bokhållare (10).

Schönhult, S. I. M.; Carlsson, S. V.

Kontorsbiträde (5).

Enström, Asta E. T

Utställningen.*Kungsgatan 54, C.; rt. 28 93; st. 60 32.**Vakthavande*

(3,420 kr.; ej å stat).

Magnuson, C. O.

Iv. Mätare- och kontrollavdelningen.

Ingenjörer (13).

Larson, J. V. (dessutom konjunkturtillägg 1,000 kr.); Schylow, T. E.

Förste verkmästare (13 a).

Stenberg, C. F. L.

Andre verkmästare (12 a).

Edlund, E. K.

Bokhållare (10).

Fröding, V. C. H.; Nilsson, G. D.

Kontorsskrivare

(1,800 kr.; ej å stat).

Ceder, O. V.

Dessutom en *expeditionsvakt*.

Förrådskontoret.

Förrådsförvaltare (13).

Rossing, C. A. E.; rt. 91 62, 91 63; st. 64 22, 65 86.

Bokhållare (10).

Nyström, J. D.; Fredrikson, E. G.; Gillstedt, A. H.; Samuelson, K. A. W.

Förrådsmästare

(3,000 kr.; ej å stat).

Karlsson, D. E.

Kontorsskrivare

(1,620—2,400 kr.; ej å stat).

Cronwall, E. H. A.; Berg, I. J.

Dessutom en *expeditionsvakt*.

Avdelningen för avläsning och uppörd.

Uppbördschef (14).

Sirfeldt, C. A.; rt. 136 18; st. 8 63, 99 04.

Bokhållare (12).

Särling, A. A. (å expeditionen); Lindström, K. F. (å räkningsskontoret I); Jörne, T. (å räkningsskontoret II); Ekstrand, G. M. (för avläsning); Bergman, A. E. (för inkasseringsavd.).

Bokhållare (10).

Larsson, J. E.; Keyser, F. R.; Broman, I. R.; Bergschöld, F. E.; Johannisson, G. V.; Jönsson, E. W.; Videgren, E. M.

Kontorsskrivare (7).

Ellgar, Ellen M.

Kontorsskrivare

(1,800—3,600 kr.; ej å stat).

Anderson, E. V.; Fagerström, J. V.; Larsson, G. K. J.; Ekblad, S. L.; Halling, G. K.; An-

derson, A. G.; Johansson, O. D. E.; Lundin, B. O.

Kontorsbiträden (5).

Fogelström, J. Gabrielle; Jörne, f. Edlind, Maria L.; Carell, f. Jonsson, Anna E.; Andersson, Elin H.; Persson, Judith L.; Ahrfelt, f. Johansson, Ebba A. K.; Edén, Ester M.

Skrivbiträden (4).

Carlsson, Lilly S.; Johannisson, Tyra A. A.

Skrivbiträden

(1,200—1,740 kr.; ej å stat).

Carell, Ruth M.; Carlqvist, E. M. (Margit); Pramberg, Olga E.

Dessutom 1 *expeditionsvakt*, 2 *inspektionsavläsare*, 28 *mätareavläsare*, 3 *centralinkasserare*, 22 *inkasserare*, 12 *förmän* samt 268 *arbetare* vid 1921 års början.

Nybyggnadskontoret.

Värtan; rt. 62 73; st. 63 68.

Arbetschef

(17,820 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Hansson, G. A.

Posthavande ingenjör

(15,300 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Larsson, K. E.

Ritare

(3,180 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Hånell, T. B.

Bokhållare

(7,200 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Nylund, C. E.

Dessutom 50 *arbetare* vid 1921 års början.

Gasverkets läkare.

(Jfr sid. 86.)

Hultkvist, G. E., Rådhusgränd 3, St.; rt. 72 17; st. 307 13; mottagningstid: vardagar 9,30—10,30.

Elektricitetsverket.

Adresser, telefoner m. m.: se nedan.

På grund av motion, väckt 1887 inom stadsfullmäktige, inkom gasverksstyrelsen i oktober 1889 med förslag till anläggning av ett elektricitetsverk för större delen av Normalm, avsett till en början för endast 10,000 lampor, men för en framtida utvidgning till 30,000 lampor. Kostnadsförslaget slutade på 1,500,000 kr. Detta förslag antogs av stadsfullmäktige den 13 december 1889. Sedan tomten nr 6 i kvarteret Hästen med adress nr 38 vid Regeringsgatan blivit inköpt för

360,000 kr., antogo stadsfullmäktige i december 1890 ett förslag, som avsåg stationens utförande för 5,000 samtidigt brinnande lampor och ett ledningsnät för 10,000 lampor. Kostnaden för detta förslag beräknades till 1,604,000 kr. Den 1 september 1892 öppnades Brunkebergsvetket — såsom stationen kallades — officiellt, och då voro 1,024 glödlampor inkopplade. Verket utvidgades sedermera väsentligt i mån av behov. Under åren 1911—1912 borttogos ångmaskinerna, och ombyggdes verket till enbart understation.

Den 1 juni 1900 biföllo stadsfullmäktige gasverksstyrelsens hemställan att, på det att hela staden måtte kunna förses med elektrisk ström för lyse och kraft, låta utföra ett ångkraftverk i Hjorthagen — den blivande elektriska huvudstationen vid Värtan — med därtill hörande understationer och ledningsnät för en approximativt beräknad kostnad av 8,039,000 kr.

Det nya elektricitetsverket vid Värtan med dess understationer i staden blev i det närmaste fullbordat till sin första utbyggnad under år 1903 och började sin verksamhet den 30 september samma år, då ström för första gången utsläpptes från Tulestationen. Kronobergsstationen började sin verksamhet den 14 oktober s. å. och Katarinastationen den 3 november s. å. Till Brunkebergsvetket levererades ström från Värtaverket första gången den 28 november s. å. Djurgårdsstationen färdigbyggdes 1906, Enskedestationen 1911, Nybohovstationen och Lillsjöstationen 1914.

Under år 1905 inköptes från Söderfors aktiebolag ett flertal forsar i Dalälven till ett pris av c:a 1,150,000 kr. för en blivande vattenkraftstation, benämnd Untraverket. Arbetet med verkets utbyggande påbörjades 1912 och kunde, sedan byggnadsförslaget i oktober 1914 vunnit laga kraft, upptagas i full utsträckning. Den 23 december 1918 levererades för första gången energi från Untra till Stockholm. För energins överförande funnos vid denna tidpunkt endast den ena av de två projekterade linjerna samt endast en transformator vid vardera av linjens ändpunkter. Under år 1920 kunde den andra linjen och det tredje transformatorparet tagas i bruk, och det fjärde och sista transformatorparet väntas bliva färdigt i början av år 1921. Den beslutade utbyggnaden blir därigenom avslutad och härefter kan sålunda Untraverket med sina fyra turbiner å 10,000 hkr av Dalälvens vattenkraft uttaga 40,000 hkr för överförande till Stockholm. Kostnaden för anläggningen i dess helhet beräknades i november 1919 till 28,721,000 kr.

På grund av det under senare tid alltmer ökade behovet av elektrisk energi för olika ändamål har det emellertid visat sig, att Untraverket inom relativt få år ej längre torde kunna tillgodose Stockholms hela behov av vattenkraft. För att tillförsäkra staden möjlighet att fylla dess framtida behov i detta hänseende inköpte

staden 1920 den i Indalsälven belägna Svart-hälsforsen för en kostnad av omkring 1,350,000 kr. Fullt utbyggd och efter vissa sjöregleringar beräknas Svart-hälsforsen kunna lämna 60,000 hkr.

Stat år 1921. Utgifter: 19,161,500 kr. (däraf att täckas med lånemedel 4,330,000 kr.); inkomster: 16,963,000 kr.

Överingenjör (0).

Decker, A.; Tulegatan 13, Va.; rt. 85 54, 98 26, 230 64; st. 93 84, 98 55; mottagningstid: 2 —3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Byråingenjörer (15)

(dessutom konjunkturtillägg 1,500 kr.).

Widström, A. D.; en vakant, *tjff.* Eriksson, E.

Elektricitetsverkets kansli.

Tulegatan 13, Va., rt. 85 54, 98 26, 230 64; st. 93 84, 98 55; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Kanslist (11)

(dessutom arvode 600 kr.).

Lindqvist, C. E. O.

Bokhållare (10).

Gustafsson, K. F.

Kontorsskrivare

(1,500—2,700 kr.; ej å stat).

Alsén, E. D. J.; **Gilljam, E. V.;** **Magnusson, E. H.**

Stenografer (7).

Ahlberg, Lydia Ch.; **Nyquist, Karin J.**

Stenograf

(1,800 kr.; ej å stat).

Pettersson, H. M. (Maja).

Vaktmästare

(5,220 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Rydberg, F. O.

Dessutom växlande antal extra skrivbiträden och 4 expeditionsvakter.

Driften.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 54, 98 26, 230 64; st. 93 84, 98 55; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Förste ingenjör (17)

(dessutom konjunkturtillägg 2,000 kr.).

Richson, E. H.; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Iv.

Ingenjörer.

Andreason, E. M. (14, dessutom konjunkturtilllägg 2,000 kr.); **Dahl, A. M.** (13, dessutom konjunkturtilllägg 1,000 kr.).

Ritare

(5,940—9,660 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Ericson, E. G.; Wretling, J. A.; Ericson, N. B.

Förste verkmästare (13 a).

Nilsson, K. E.

Andre verkmästare (12 a).

Neveling, A. A. L. (ackumulatorbatt.); **Englund, N. E.**

Untraverket.

Postadress: Orrskog; rt. Tierp 57.

Driftschef (17).

Hollstein, J. A. G.

Förste verkmästare (13 a).

Hammarlund, K. A.

Övermaskinist (13 a).

Hedling, K. K.

Bokhållare (12).

Ericsson, K. E. M.

Bokhållare

(3,000 kr., bostad, värme och lyse; ej å stat).

Thunholm, D. N. V. (se nedan).

Värtaverket.

Värtan; kontoret: rt. 74 24; st. 51 84; maskinrummet: rt. 136 47; st. 64 14; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Maskiningenjör (16)

(dessutom konjunkturtilllägg 1,000 kr.).

Lindblad, B. E.

Elektroingenjör (14)

(dessutom konjunkturtilllägg 1,000 kr.).

Holmberg, K. R.

Övermaskinist (13 a).

Mattsson, F. L. L.

Förste verkmästare (13 a).

Råman, C. A.

Biträdande övermaskinister (12 a).

Helin, J. A.; Schjörling, Y. G.

Bokhållare.

Ström, N. D. (12); **Holmgren, K. A.** (10).

Kontorsskrivare

(2,700 kr.; ej å stat).

Lagerquist, K. H.

Kontorsbiträde

(2,000 kr.; ej å stat).

Gummesson, O.

Tulestationen.

Tulegatan 9 & 11, Va.; rt. 136 84; st. 197 57.

Stationsförmän

(6,972—8,268 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Sund, G. B.; Åkerström, K. O.; Karlsson, T. L.; Kling, N. J. E.

Brunkebergsstationen.

Regeringsgatan 38, C.; st. 207 18.

Stationsförmän

(7,800 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Ericson, J. V.; Elmers, F. J. E.

Kronobergsstationen.

Kungsholmsgatan 29, C.; st. 167 06.

Stationsförmän

(7,380—7,800 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Lindberg, C. A.; Nyberg, F. G.

Katarinastationen.

Kapellgränd, Sö.; st. 137 76.

Stationsförmän

(6,972—8,268 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Carlsson, B. M.; Danielsson, O. E.; Jacobsson, C. J. O.; Nilsson, G. E.

Djurgårdsstationen.

Djurgården, Ö.Dj.; st. 48 23.

Stationsförmän

(7,356 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Björkman, G. D.

Enskedestationen.

Enskede; st. 34 43.

Stationsförmän

(7,356 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Stéen, B. T.

Nybohovstationen (Brännkyrka).

Liljeholmen; st. 18 90.

Stationsförmän

(6,540—7,356 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Lindström, G. H.; Gällstedt, V. E.; Wallin, F. A.

Lillsjöstationen (Bromma).
Kungsholms villastad; st. 8 20.

Stationsförmän

(6,948—7,356 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).
Lindohf, I. H.; Carlsson, K. S. Hj.

Distributionen.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 53, 95 53; st. 77 12, 77 44; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Förste ingenjör (17)

(dessutom konjunkturtillägg 1,000 kr.).

Wallér, C. H.; rt. 85 53; st. 77 12; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Ingenjörer.

Klingberg, K. Hj. (13, dessutom konjunkturtillägg 1,500 kr.); Dalén, G. E. A. (13); en vakant, t.jf. Egnell, E. A. (13).

Förste verkmästare (13 a).

Bergqvist, S. E.

Andre verkmästare (12 a).

Björkman, J. E.

Förste bokhållare

(4,600 kr.; ej å stat).

Sundstrand, G. D. (se nedan).

Bokhållare (12).

Sundstrand, G. D., tjl. (se ovan), t.jf. Spång, P. E.

Bokhållare (10).

Grandell, J. G.; Thunholm, D. N. V., tjl. (se ovan), t.jf. Eriksson, N. G. J.; Wirén, K. G. L.; Kristoffersson, J.

Kontorsskrivare

(1,800—2,700 kr.; ej å stat).

Holmberg, O. G:son; Wisell, E. B.; Lanbert, C. G. L. A:son; Karlén, K. H. H.; Pettersson, E. H.; Danielson, G. L.; Lejdström, H. E. C. J.; Åkerlund, E. G. R.; Bellander, E. G.; Nilsson, E. G.

Dessutom 3 expeditionsvakter.

Ledningsnäten.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 54, 98 26, 230 64; st. 93 84, 98 55; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Förste ingenjör

(9,000 kr.; ej å stat).

Laurell, K. J.; rt. 85 54; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Ingenjör (13)

(dessutom konjunkturtillägg 1,500 kr.).

Ringström, R. G.

Ingenjör

(4,200 kr.; ej å stat).

Block, J. L.

Förste verkmästare (13 a).

Ohrling, A. W.

Andre verkmästare (12 a).

Anderson, S. G.

Bokhållare (10).

Ramberg, J. S.

Ritare

(4,740—11,520 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Södersten, Th. C. Hj.; Sandell, F. E. V.; Asplund, G. A.; Vesslund, H. G. H.

Verkstäderna.

Förste verkmästare (13 a).

Andersson, A. L.

Andre verkmästare (12 a).

Hjertqvist, J. F. E.; Mellström, K. F. A.

Ackvisitionsavdelningen.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 54, 98 26, 230 64.

Ingenjör

(för ackquisition och i samband därmed stående utredningar)

(högst 1,100 kr. pr. månad inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Rahm, C. O.

Utställningen.

Regeringsgatan 38, C.; rt. 66 27; st. 10 02.

Föreståndare

(3,600 kr.; ej å stat).

Nissar, J. W.

Uppbördsavdelningen.

Tulegatan 13, Va.; rt. 16 19; st. 9 80; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Uppbördschef (14).

Eckerström, L. A.; rt. 16 19; st. 9 80; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Kontraktsteckning.

Bokhållare (12).

Österman, G. H.

IV.

Kontorsskrivare

(2,400—2,700 kr.; ej å stat).

Millstein, O. F. M.; Ohlsson, J. A.

Dessutom en *inkasserare* för inkassering av depositioner.

Avläsning.

Bokhållare.

Ericsson, G. E. (12); Hodell, F. E. B. (10).

Dessutom 1 *inspektionsavläsare*, 5 *specialavläsare*, 34 *avläsare* samt växlande antal *extra skrivbiträden*.

Debitering och inkassering av strömvavgifter.

Bokhållare.

Östervall, C. J. (12); Mathson, A. W. L., Wetzdorff, K. E. B., Kjellqvist, F. J. H. (10).

Kontorsskrivare

(1,800—2,700 kr.; ej å stat).

Rydberg, W. O.; Biriell, E. P. V.; Möller, E. O. V.; Molin, G. P.; Westerlund, G. A. V.; Edberg, F. E. R.; O'Konor, C. E.; Oldmark, H. G.; Thörne, O. F.; Hülphers, S. F.; Wallin, B. E.; Mesterton, C. J.

Kontorsbiträden (5).

Johannisson, Elsa E.; Jansson, Nanna L.; Nordström, Anna M.; Nilsson, Ahlid J. G.; Wahlberg, f. Sundell, M. J. K. (Greta).

Kontorsbiträden

(1,200—1,600 kr.; ej å stat).

Alexisson, A. V. Helena; Berthel, Matilda G. K.; Peterson, L. Sonja E.; Johanson, Elsa D. W.; Geijer, Annie E.; Winge, Britta M. J.; Petersson, Frida M.; Cedergren, Märta.

Dessutom 4 *centralinkasserare*, 20 *distriktsinkasserare* samt växlande antal *extra skrivbiträden*.

Inbetalning av strömvavgifter och inkassögöromål utanför den vanliga inkasseringen.

Bokhållare (12).

Gustafsson, K. G. A.

Kontorsskrivare

(2,100 kr.; ej å stat).

Löfgren, K. R.

Dessutom 2 *centralinkasserare*, 1 *extra kontorsbiträde* och 2 *expeditionsvakter*.

Räkenskaps- och kassakontoret.

Tulegatan 13, Va.; rt. 97 64; st. 97 64, 11 83; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Kamrerare (14).

Ahlström, J. G.

Kassör (12).

Carlsson, A. T.

Bokhållare.

Bergwall, C. T. (12); Ullman, P. R. (11); Fa-gerell, J. V. W., Nyström, K. T. (10).

Kontorsskrivare

(2,700 kr.; ej å stat).

Guldbrand, S. G.; Helligren, H. M.

Dessutom en *expeditionsvakt*.

Förrädskontoret.

Tulegatan 13, Va.; rt. och st. 97 64; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Förrädsförvaltare (14).

Nylén, A. E.

Bokhållare (10).

Stenrot, J. A. T.; Trotz, G.; Söderlind, R. D.

Förrädsmästare

(3,000 kr.; ej å stat).

Jansson, J.

Kontorsskrivare

(1,800—2,700 kr.; ej å stat).

Söderberg, K. S.; Trotter, J. K.; Broström, T.; Blom, E. H.; Eriksson, E. H.; Palmberg, C. G. L.; Rånlund, G.; Åkerstedt, J. A. W.

Dessutom 2 *expeditionsvakter*.

Husbyggnadsavdelningen.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 54, 98 26, 230 64; st. 93 84, 98 55; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Byggnadschef.

(10,200 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Enblom, F.; mottagningsstid: 9—11.

Arkitekt

(högst 14,220 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).
de Frumerie, G.

Byggnadsingenjör

(10,260 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Andersson, G. N.

Byggmästare

(4,800 kr.; ej å stat).

Hultman, C. V.

Ritare

(6,240 kr. inkl. dyrtidshjälp; ej å stat).

Bruzelius, E. M.; Sundstrand, E. J.

Elektricitetsverkets läkare.

(Jfr sid. 86.)

Svensson, F. L., Drottninggatan 88 B, C.; rt. 29 40; st. 82 28; mottagningsstid: 8—9.

Palmqvist, N. L., Tierp; rt. Tierp 13 (för Un-traverket).

Belysning av gator och allmänna platser.

Gas- och elektricitetsverken ombesörja belysningen av gator och allmänna platser. Belysningen sker dels med gas, dels med elektricitet och dels med fotogen.

Lykttändarpersonalen ombesörjer gas- och oljebelysningen; den elektriska belysningen skötes av elektricitetsverkets montörer. Staden är indelad i åtta lykttändardistrikt, vart och ett med sin förman och 10 à 20 lykttändare (se nedan).

Längsta lystiden är den 25 december, då lyktorna tändas kl. 3,45 e. m. och släckas kl. 8,30 f. m.

Stat år 1921. Gasbelysningen: Utgifter (förutom gasförbrukning, ränta och amortering): 900,000 kr. Oljebelysningen: Utgifter (jfr ovan): 245,000 kr. Elektricitetsbelysningen: Utgifter (jfr ovan): 90,000 kr.

Avlöningar m. m. Förmän: 5,628—6,780 kr. Lykttändare: 4,884—5,184 kr.

Lykttändardistriktet.

1 distriktet.

Vaktrum: Västmannagatan 49, *Va.*

Personal: 1 förman och 14 lykttändare.

2 distriktet.

Vaktrum: Skepparegatan 34, *Ö. Dj.*

Personal: 1 förman och 15 lykttändare.

3 distriktet.

Vaktrum: Pilgatan 46, *C.*

Personal: 1 förman och 18 lykttändare.

4 distriktet.

Vaktrum: Trångsund 4, *St.*

Personal: 1 förman och 14 lykttändare.

5 distriktet.

Vaktrum: Kocksgatan 20, *Sö.*

Personal: 1 förman och 18 lykttändare.

6 distriktet.

Vaktrum: Hornsgatan 92, *Sö.*

Personal: 1 förman och 16 lykttändare.

7 distriktet.

Vaktrum: Regeringsgatan 105, *C.*

Personal: 1 förman och 20 lykttändare.

8 distriktet.

Vaktrum: Lindgatan 4, Gröndal.

Personal: samma förman som i 6 distr. och 10 lykttändare.

Inalles sålunda 7 förmän och 125 lykttändare; dessutom äro anställda 4 sifonpumpare.

Gas- och elektricitetsledningsentreprenörer.

IV.

För utförande och reparation av gas- och elektricitetsledningar har styrelsen över Stockholms stads industriella verk till entreprenörer antagit vissa personer och firmor, och äger icke någon annan att befatta sig med dylika ledningar, avsedda för begagnande av gas eller elektricitet från stadens verk.

Gasledningsentreprenörerna äro för närvarande till antalet 30 och elektricitetsentreprenörerna 15. För namn och adresser m. m. hänvisas till nedanstående förteckning (firmainnehavarna äro ej i egenskap av entreprenörer upptagna i kommunalkalenderns personalavdelning).

Gasledningsentreprenörer.

AB. E. E. Berggrens Eftr.; Sibyllegatan 41, *Ö.;* rt. 709 80; st. 42 20.

AB. Beskow & Co.; Högbergsgatan 30 A, *Sö.;* rt. 20 25; st. 37 77.

AB. Clausens Gas- och Vattenledningsaffär; Tunnelgatan 16, *C.;* rt. 25 98; st. namnanrop.

AB. A. Conilton; Kungsgatan 84, *C.;* rt. 65 89; st. 61 75.

AB. Fahnehjelm & Co.; Klarabergsgatan 42, *C.;* rt. 2 38; st. 25.

AB. M. Færden; Kungstensgatan 10, *Va.;* rt. 34 14; st. 119 80.

AB. Gas, vatten och värme; Oxtorgsgatan 7, *C.;* rt. 26 81; st. namnanrop.

AB. Carl Hansson; Rådmansgatan 73, *C.;* rt. 125 07; st. 67 35, 92 97.

AB. Installatör; Norrlandsgatan 9, *C.;* rt. 31 20; st. 62 88.

AB. Jurell & Nordstedt; Adolf Fredriks kyrkogata 2, *C.;* rt. och st. 57 44.

AB. J. M. Lundholm; Hornsgatan 74 A, *Sö.;* rt. 30 98; st. namnanrop.

AB. P. Naumburg & Co.; Norrlandsgatan 24, *C.;* rt. 11 75; st. namnanrop.

AB. A. Rundquist & Co.; Jakobsbergsgatan 23, *C.;* rt. 3 03; st. 46 09.

AB. Axel Sjögren & Co.; Mästersamuelsgatan 34, *C.;* rt. 324 80, 324 81; st. namnanrop.

AB. P. A. Sjögren; Mästersamuelsgatan 16, *C.;* rt. 526; st. namnanrop.

Ahxner, Harald; Riddaregatan 17, *Ö. Dj.;* rt. 736 84; st. 46 84.

Billmans fabriks- och handels-ab.; Regeringsgatan 88, *C.;* rt. 48 11; st. 44 80.

Björnberg & Wikström; Kungstensgatan 31, *C.;* st. 183 25.

Bromma rörledningsaffär; Brommavägen 196 A, Kungsholms villastad; t. Äppelviken 156 (endast inom Bromma).

Carlsson, S. J. & Co.; Jarlagatan 18, Aspudden; t. Aspudden 12 (endast inom Brännkyrka).

Eriksson & Olsson; Stockholmsvägen 135, Enskede; t. Enskede 10 50 (endast inom Brännkyrka).

IV.

Lindqvists, C. B., rörledningsaffär; Kammakaregatan 29, *C.*; rt. 68 27; st. 95 43.
Ljungberg, J. A. & C:o; Skärgårdsgatan 9, *St.*; rt. 2 62; st. 27 19.
Lundqvist, J. & C:o; Döbelnsgatan 54, *Va.*; rt. 806 49; st. Vasa 35 19.
Pettersson, C. F.; Pilvägen 4, Gröndal; t. Gröndal 18 (endast inom Liljeholmens f. d. municipalsamhälle och Gröndal).
Rörlednings-ab. Montör; Lästmakaregatan 12, *C.*; rt. och st. 54 52.
Sylvan, Herman; Dalagatan 2, *C.*; rt. 33 91; st. 95 26.
Söderqvist, H.; Hagalundsvägen 15, Hagalund; t. Hagalund 1 36 (endast inom Hagalund, Råsunda, Sundbyberg och Lilla Alby).
Söders rörledningsaffär; Katarina Bangata 20, *Sö.*; rt. 134 35; st. 320 10.
Widebergs, Sven, Efr., K. Elmén; Bryggaregatan 12, *C.*; rt. 50 46; st. 74 06.

Elektricitetsverkets entreprenörer.

A. E. G., Elektriska ab.; installationsbyrå för Stockholm, Brunnsgatan 4, *C.*; rt. och st. »A. E. G.».
Allmänna svenska elektriska ab.; Malmtorsgatan 5, *C.*; rt. och st. »Asea»; Drottninggatan 42, *C.*; rt. och st. »Asea»; Hornsgatan 10, *Sö.*; rt. och st. 39 78; Karlbergsvägen 36, *Va.*; rt. 305 57; st. 62 57.
von Brömssen, Adolph, Ingenjörfirma; Kungsgatan 56, *C.* (endast för hissar); rt. 114 64; st. 297 45.
Eck, Elektriska ab.; Kungsgatan 55, *C.*; rt. »Eckmotor»; st. 29 91.
El, ab.; Ynglingagatan, 17, *Va.*; rt. 301 56, 311 56; st. Vasa 113 53.
Elektriska bolaget Poljes & Wettermark; Regeringsgatan 31, *C.*; rt. 85 69; st. 56 51, 123 55.
Elektriska ljus- och kraft-ab.; Klara södra kyrkogata 11, *C.*; rt. 113 03, 212 55; st. 69 44, 208 23.
Graham Brothers ab.; Norr Mälarstrand 34, *C.*; rt. och st. namnanrop; Kungsgatan 56, *C.*; rt. namnanrop; st. 22 62.
Heilborns, Aug., elektricitetsbyrå; Drottninggatan 55, *C.*; rt. 17; st. 58 00, 253 95.
Järnhs elektriska ab.; Klarabergsgatan 56, *C.*; rt. 1 08, 42 08, 234 05; st. 80 32, 94 13, 213 13.
Löfquists, Hjalmar, elektriska ab.; Birgerjarlsgatan 23, *C.*; rt. 503, 714 03; st. 63 57, 76 10.
Nordiska X-Ray Reflektor ab.; Kungsgatan 19, *C.*; rt. 144 05, 144 19; st. 146 05.
Nya Luth & Roséns elektriska ab:s filial; Lästmakaregatan 18, *C.*; rt. 4550, 5228, 22282; st. 108, 83 62, 143 13; Norrtullsgatan 8, *Va.*; rt. 203 90; st. 9 21; Vasagatan 5, *C.*; rt. 59 04; st. 199 99.
Rudhammar & C:o, Elektriska ab.; Kungsgatan 64, *C.*; rt. 105 36; st. 46 24.
Siemens-Schuckert, Elektriska ab.; Kaptensgatan 6, *Ö. Dj.*; rt. namnanrop; st. 50 90.

Skandia, Elektriska ab.; Tunnelgatan 14, *C.*; rt. 223 30, 223 96; st. 45 24, 45 74.
Werdenhoffs, Allan, elektriska installationsbyrå; Biblioteksgatan 11, *C.*; rt. 214 28; st. 92 64.

Vattenledningsverket.

Huvudkontor: Torsgatan 30, *Va.*; rt. 11 10, 35 24; st. 7 37, 64 12, 69 89; *expeditionstid*: 9—3,30 (lördagar och helgdagsaftnar 9—2).
Distributionen: Torsgatan 30, *Va.*; rt. 11 10; st. 7 37, 69 89; *expeditionstid*: 9—3,30, *lördagar och helgdagsaftnar* 9—2 (för telefonmeddelanden hela dygnet).
Debiteringskontor för vattenavgifter: Stora Nygatan 2 B, n. b., *St.*; rt. 68 99; st. 25 11; *expeditionstid*: 9—3 (lördagar och helgdagsaftnar 9—2).
Årstaviksverket: Götgatan 96, *Sö.*; rt. 20 17; st. 37 16.

Laboratoriet: Götgatan 96; rt. 89 46.
Norsborgsverket: t. Norsborg 10 och 44.

Den 6 december 1855 beslöt Stockholms sockenstämmonämnd anlägga en allmän ledning för filtrerat vatten. Denna anläggning, som togs i bruk år 1861, hämtade sitt vatten utslutande ur Årstaviken. Åren 1882—84 utvidgades detta verk med ett nytt, beläget intill det gamla å den härför inköpta egendomen Eriksdal. Den 19 december 1899 och 7 maj 1900 beslöt stadsfullmäktige att vid Norsborg i Botkyrka socken, mellan Bornsjön och Mälaren, anlägga ett nytt vattenledningsverk med tillhörande rörledning till staden och reservoar å ett berg söder om sjön Trekanten utanför Hornstull. Denna anläggning invigdes den 4 oktober 1904. Den gamla anläggningen vid Årstaviken skall i sin helhet nedläggas under de närmaste åren. Inom stadens område finnas dessutom vattenreservoarer i Årstalunden och Vanadislunden samt ett vattentorn vid Mosebacketorg.

Vattenledningsverket, som till en början sorterade under en av sockenstämmonämnden utsedd »direktion för vattenledningens anläggande och förvaltning», överflyttades 1864 till den detta år bildade drätselnämnden, där det sedermera ställdes under byggnadskontoret. I samband med den kommunala omorganisationsens genomförande år 1920 blev emellertid vattenledningsverket utbrutet ur byggnadskontoret och förlagt under den nyinrättade industriverksstyrelsen.

Vattenledningsverket uppgör förslag till vattenledningens rörnät, pumpstationer, vattenkastare, fontäner m. m., verkställen anläggning och underhåll av desamma samt uppehåller driften av vattenledningsverket. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 2 dec. 1918 utgör vattenavgiften för mått vatten 30 öre per kbm. och enligt beslut den 3 nov. 1919 för omaß vatten 3 kr. 60 öre per rum och år.

Reglemente m. m. Taxa och reglemente för begagnande av Stockholms vattenledning, an-

tagna av stadsfullmäktige den 11 nov. 1887 med ändringar den 23 jan. 1906, den 2 dec. 1918 och den 3 nov. 1919 (jfr ovan).

Avlöningar. Till å stat anställda verk-mästare och maskinister vid vattenledningsverket utgå tillsvidare konjunkturtillägg, uppgående till 700 kr. per år för de i 8:e lönegruppen upp-tagna, 600 kr. för de i 9:e gruppen och 500 kr. för de i 10:e gruppen upptagna, med rätt att härå uppbära dyrtidshjälp.

Stat år 1921. Utgifter: 4,952,800 kr. (därav att täckas med lånemedel 1,458,000 kr.); inkomster: 3,920,000 kr.

Vattenledningschef (0)

(nuv. innehavaren kvarstår å övergångsstat).

Nordenstrahl, T. O. R.; mottagningstid: 1—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—2.

Förste ingenjör (16).

Bergström, J. F.; mottagningstid: 1—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—2.

Ingenjör, föreståndare för rörröret och distributionen (15).

Dahlöf, G. A.; mottagningstid: 1—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—2.

Ingenjör, föreståndare för Norsborgsverket (15).

Åberg, E. M., tjl. (se under hamnstyrelsen), *tjff.* **Helleday**, W. H. (se nedan).

Byråingenjör (14).

Ericsson, G. J. I.

Ingenjör (13).

Helleday, W. H., tjl. (se ovan), *tjff.* **Erikson**, S. V. (se nedan).

Ingenjörer (12).

Alrutz, E. T.; en vakant, *tjff.* **Hentz**, G. (se nedan).

Ingenjörer (11).

Isaksson, J. O., registrator; en vakant, *tjff.* **Forsman**, F. A., föreståndare för mätareverkstaden.

Extra ingenjörer

(4,200—8,610 kr.; ej å stat).

Erikson, S. V. (se ovan); **Hentz**, G. (se ovan); **Forsman**, F. A. (se ovan).

Föreståndare för laboratoriet

(600—2,000 kr.; ej å stat).

Sondén, K. G. A. (för kemiska avd.); **Huss**, H. A. (för bakteriologiska avd.).

Ritare

(3,100 kr.; ej å stat).

Carlson, C. G.

Ritbiträden (5).

Lilliehöök, Ebba E.; en vakant.

Bokhållare (13).

Ekebohm, N. K. K., föreståndare för debiteringskontoret.

Bokhållare (12).

Nilson, J. S. T.; **Erikson**, T. K. I.

Förrådsförvaltare (11).

Edwall, A.

Förrådsskrivare (9).

Flagstad, C. A. E.

Kontorsskrivare (9).

Lundgren, C. A.; **Hallberg**, Dagmar A.

Förråds- och kontorsbiträden (7).

Wallin, O., tjl., *tjff.* **Jansson**, K. G. (se nedan); **Billhag**, F. O.; **Ericsson**, f. Sjöberg, Hildur K. Ch.; **Jakobsson**, Greta A. M.

Kontorsbiträden (5).

Beckman, V. J. (Hanna); **Larson**, f. Hallin, Anna O.; **Lindberg**, f. Ericzén, Thyra S.; **Svensson**, E. Märta.

Skrivbiträden (4).

Petersson, Ebba; **Wahlberg**, Greta.

Extra kontorsbiträden

(1,200—2,050 kr.; ej å stat).

Löfgren, K. A. E.; **Alm**, Evy L. K.; **Gustafsson**, M. Elisabeth; **Söderberg**, H. E. (Nora); **Jansson**, K. G. (se ovan); **Sandell**, C. G.; **Staaß**, K. H.; **Johansson**, Jane Ch.

Övermaskinist (11).

Landmark, C. A.

Biträdande övermaskinist (10).

Cederqvist, K. A.

Verkmästare (10)

(Österberg kvarstår å övergångsstat som förste verkmästare).

Österberg, G. A. T.; **Alm**, O. A.

Verkmästare (9).

Jansson, C. J.

Förrådsverkmästare (9).

Ericsson, C. E.

Vaktmästare (4).

Moberg, K. G. E.

Desutom två *verkmästare* (8), tre *maskinister* (8), tre *extra verkmästare*, sex *maskinister* och fjorton *distriktsförmän*.

Vattenledningsentreprenörer.

För utförande och reparation av vatten- och avloppsledningar hava av industriverksstyrelsen till entreprenörer antagits vissa personer och

Iv. firmor, och äger icke någon annan att befatta sig med dylika ledningar, avsedda att förbindas med stadens rörnät. (Firmainnehavarna äro ej i egenskap av entreprenörer upptagna i kommunalkalenderns personalavdelning.)

AB. E. E. Berggrens efterträdare; Sibyllegatan 41, Ö.; rt. 709 80; st. 42 20.

AB. Beskow & C:o; Högbergsgatan 30 A, Sö.; rt. 20 25; st. 37 77.

AB. Clausens gas- och vattenledningsaffär; Tunnelgatan 16, C.; rt. 25 98; st. namnanrop.

AB. A. Conilton; Kungsgatan 84, C.; rt. 65 89; st. 61 75.

AB. Fahnehjelm & C:o; Klarabergsgatan 42, C.; rt. 2 38; st. 25.

AB. M. Færdén; Kungstensgatan 10, Va.; rt. 34 14; st. 119 80.

AB. Gas, vatten och värme; Oxtorgsgatan 7, C.; rt. 26 81; st. namnanrop.

AB. Carl Hansson; Rådmansgatan 73, Va.; rt. 125 07; st. 67 35, 92 97.

AB. Installatör; Norrlandsgatan 9, C.; rt. 31 20; st. 62 88.

AB. Jurell & Nordstedt; Adolf Fredriks kyrkogata 2, C.; rt. och st. 57 44.

AB. J. M. Lundholm; Hornsgatan 74 A, Sö.; rt. 30 98; st. namnanrop.

AB. P. Naumburg & C:o; Norrlandsgatan 24, C.; rt. 11 75; st. namnanrop.

AB. A. Rundquist & C:o; Jakobsbergsgatan 23, C.; rt. 3 03; st. 46 09.

AB. Axel Sjögren & C:o; Mästersamuelsgatan 34, C.; rt. 324 80, 324 81; st. namnanrop.

AB. P. A. Sjögren; Mästersamuelsgatan 16, C.; rt. 5 26; st. namnanrop.

Ahlsien & C:o; Kungsholmsstrand 131, C.; rt. Norr 3 38; st. 197 93.

Ahxner, Harald; Riddaregatan 17, Ö.Dj.; rt. 736 84; st. 46 84.

Billmans fabriks- och handels-ab.; Regeringsgatan 88, C.; rt. 48 11; st. 44 80.

Björnberg & Wikström; Kungstensgatan 31, C.; st. 183 25.

Bromma rörledningsaffär; Brommavägen 196 A, Kungsholms villastad; t. Äppelviken 1 56 (endast inom Bromma).

Carlsson, S. J., & C:o; Jarlagatan 18, Aspudden t. Aspudden 12 (endast inom Brännkyrka).

Eriksson & Olsson; Stockholmsvägen 135, Enskede; t. Enskede 10 50 (endast inom Brännkyrka).

Hammarsten, W. A.; Karlshov, Örby, Älvsjö (endast inom Brännkyrka); t. Örby 58.

Johansson, J. L., & C:o; Birgerjarlsgatan 119, Va.; rt. och st. 56 75.

Lindqvists, C. B., rörledningsaffär; Kammakaregatan 29, Va.; rt. 68 27; st. 95 43.

Ljungberg, J. A., & C:o; Skärgårdsgatan 9, St.; rt. 2 62; st. 27 19.

Lundquist, J., & C:o; Döbelnsgatan 54, Va.; rt. 806 49; st. Vasa 35 19.

Pettersson, C. F.; Pilvägen 4, Gröndal; t. Gröndal 18 (endast inom Liljeholmens f. d. municipalsamhälle och Gröndal).

Rörledningsab. Montör; Lästmakaregatan 12, C.; rt. och st. 54 52.

Sylvan, Herman; Dalagatan 2, C.; rt. 33 91; st. 95 26.

Söders rörledningsaffär; Katarina Bangata 20, Sö.; rt. 134 35; st. 320 10.

Widebergs, Sven, efterträdare, K. Elmén; Bryggaregatan 12, C.; rt. 50 46; st. 74 06.

Värmeledningsab. Calor; Arbetaregatan 32, C.; rt. 66 80; st. 62 84.

Vattenledningsverkets läkare.

(Jfr sid. 86.)

Ljungström, V.; Hantverkaregatan 26, C.; rt. 85 80; st. 202 96; mottagningstid: sept.—maj alla dagar 9—10; juni—aug. vardagar 9,30—10,30, sön- och helgdagar 9—10.

Sundberg, L. G. T.; Nybrogatan 11 A, Ö.; rt. 29 85; st. 60 18; mottagningstid: vardagar 9—10, sön- och helgdagar 9,30—10,30.

Leffler, J. K. F.; Söderby sjukhus (för Norsborg); t. Tumba 1 42 och 3 10; mottagningstid 12—1 samt tisdagar och fredagar 9—10.

Stockholms stads hamnstyrelse och i samband därmed stående institutioner.

Hamnstyrelsen.

Brännkyrkagatan 2 A, Sö.; rt. 85 44, 86 45; st. 18 02, 18 13, 33 08, 39 36. Styrelsen sammanträder i regel varannan helgfri tisdag kl. 7 e. m.

I gamla tider ägde Stockholm en hamnstyrelse, »kommitterade för börs-, hamn- och brobyggnader». Senare hava frågor rörande stadens hamnväsende handlagts av drätselnämnden efter dess upprättande år 1864. År 1875 väckte dåvarande hamnkaptanen ett förslag om upprättande av en särskild hamnstyrelse, som livligt förordades av handels- och sjöfartsnämnden, men avlogs av stadsfullmäktige 1881. I början av år 1898 uppdrog beredningsutskottet åt delegerade att utreda frågan om lämpligaste ordnandet av stadens hamnväsen, antingen genom särskild styrelse eller annorledes. Detta uppdrag ledde till att stadsfullmäktige antogo en ändring i instruktionen för handels- och sjöfartsnämnden, varigenom denna nämnd icke blott ålades att avgiva utlåtanden i hamnfrågor, då sådana begärdes, utan även berättigades att på eget initiativ göra framställning i hithörande ämnen, i samband varmed nämnden fick rätt att tillsätta särskilda delegerade för handläggning av hamnären (»hamndelegerade»). År 1903 väcktes hos stadsfullmäktige åter förslag om upprättande av en särskild hamnstyrelse, vilken motion remitterades till den s. k. omorganisationskommittén, som inkom med förslag i ämnet, varefter fullmäktige den 16 mars 1908 beslöt att inrätta en särskild hamnstyrelse för Stockholm, som med år 1909 trädde i verksamhet.

I samband med ombildningen av den centrala stadsförvaltningen och på grundval av ett av särskilda kommitterade för hamnväsendets omorganisation utarbetat förslag har ny instruktion för hamnstyrelsen utfärdats den 19 mars 1920. Bland de härvid genomförda organisatoriska förändringarna märkes särskilt överförandet av byggnadskontorets hamnavdelning till hamnstyrelsen under benämningen hamnbyggnadsavdelningen samt inrättande av en ledande befattning i spetsen för hamnförvaltningen (hamndirektör). Hamnstyrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, fyra

andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år.¹⁾ Hamnstyrelsen handhaver skötseln av stadens hamnväsen; det åligger den i sådant avseende

att omhänderväsa hamnrörelsens drift och sålunda tillse, att för trafiken upplåtna delar av hamnen med därtill hörande anläggningar och inrättningar på ändamålsenligt sätt användas till handelns och sjöfartens bästa;

att sörja för, att hamnen med därtill hörande anläggningar och inrättningar underhålls i det skick, trafiken kräver, att handelns och sjöfartens behov av nya anläggningar bliva tillgodosedda, samt att de utredningar, som härför erfordras, bliva verkställda; samt

att tillse, att till styrelsens förfogande ställda medel användas i enlighet med givna föreskrifter, att handhava till hamnväsendet hörande uppbörd och ombesörja förandet av nödiga räkenskaper över den styrelsen anförtrödda förvaltningen.

Hamnstyrelsen biträdes vid skötseln av stadens hamnväsende av hamndirektören, vilken äger närvara vid styrelsens sammanträden med rätt att deltaga i överläggningarna men ej i besluten. Enahanda befogenhet tillkommer avdelningsföreståndare (se nedan) med avseende å ärende, som av honom inför styrelsen föredrages. De hamnstyrelsens åliggande uppgifterna handläggas under hamndirektören å tre avdelningar, nämligen hamnkontoret för driften, hamnbyggnadsavdelningen för nybyggnad och underhåll samt hamnstyrelsens expedition, jämväl innefattande styrelsens räkenskapsavdelning och hamnkassakontoret. För handläggning av husbyggnadsärenden äger styrelsen påkalla biträde av vederbörande stadsmyndighet.

Styrelsens räkenskaper och förvaltning granskas årligen av tre utav stadsfullmäktige utsedda revisorer.

¹⁾ Stadsfullmäktige hava den 21 mars 1921 beslutat sådau ändring i instruktionen för hamnstyrelsen, att den fr. o. m. den 1 juni 1921 skall bestå av, förutom ordföranden, sex ledamöter, av vilka kungl. maj:t utser en, Stockholms handelskammare en och stadsfullmäktige fyra, samtliga för en tid av två år. För sistnämnda sex ledamöter utses i enahanda ordning lika många suppleanter. Ändringen är underställd kungl. maj:ts fastställelse.

HS. *Instruktion.* Instruktion för Stockholms stads hamnstyrelse, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1921. Utgifter: 9,825,200 kr. (därav att täckas med lånemedel 3,832,500 kr.); inkomster: 5,262,700 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Åkerman, G. R. J., borgarråd.

Vice ordförande.

Edkvist, C. J., inspektör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Larsson, A. G., hamnarbetare.

*Rissén, H. J. R., tulltjänsteman, stadsfullm.

*Vinberg, S. W., överingenjör, stadsfullm.

Suppleanter.

Forsman, F. V., direktör.

Indebetou, E. A., sjökaptän, direktör.

*Linde, N., förtroendeman.

Törnberg, A. O. Oson, signalreparatör, stadsfullm.

Sekreterare

(3,000 kr.; ej å stat).

Boye, C. T. Hultman; mottagningstid: måndagar, tisdagar och torsdagar 9,30—10,30.

Styrelsens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1920 års förvaltning).

Rönnow, A., direktör.

Weideman, K. O., åkeriföreståndare.

Zetterlund, C. R., kontorschef.

Suppleanter:

Ericson, T., grosshandlare.

Göthberg, J. A., tullpackhuskarl.

Hamndirektör.¹⁾

Ej tillsatt.

Styrelsens expedition.²⁾

Brännkyrkagatan 2 A, Sö.; rt. 85 44, 86 45; st. 18 02, 18 13, 33 08, 39 36.

Stat år 1921. Utgifter: 300,070 kr.

Hamnkamrerare (14).

Gellerstedt, E. H. A.; mottagningstid: 1—3.

¹⁾ Löneförmåner ännu ej bestämda.

²⁾ Enligt stadsfullmäktiges beslut den 21 mars 1921 (se noten å föreg. sida) skall denna avdelning fr. o. m. den 1 juni 1921 benämnas kameralavdelningen.

Expeditionen och räkenskapsavdelningen.

Telefoner: se ovan; expeditionstid: 10—3.

Bokhållare

(3,600 kr.; ej å stat).

Sundmark, N. W. A. (se nedan).

Kontorsskrivare (10).

Sundmark, N. W. A., tjf. (se ovan), tjf. Berggren, C. G. E.

Kontorsbiträde och registrator (7).

Ekholm, Gerda E. V.

Kontorsbiträde

(1,800 kr.; ej å stat).

Borgstedt, G. V. R.

Skrivbiträde

(1,200 kr.; ej å stat).

Kylander, Ester S.; Sundell, Emmy J. L.

Vaktmästare (4).

Bäckman, G. O.

Hamnkassakontoret.

Skeppsbron 46, n. b. och 1 tr., St.; rt. 15 67, 78 28, 245 57; st. 44 62, 46 67, 113 51; expeditionstid: 9,30—3, lördagar och helgdagsaftnar 9,30—2.

Hamnkassakontoret handhaver uppbörden av avgifter för begagnande av landgångar och stockar, hamnkranar och förhållningsspel samt hyror för av hamnstyrelsen förvaltade egendomar och upplagsplatser, för tillfälliga upplag å stadens kajer, för upplag i varuhallar och tullskjul m. m.

Överinseendet över hamnkassakontoret ävensom över stadens uppbörd av hamnavgifter tillkommer hamnfogdeinspektören (fört benämnd hamnkassör), som antages av hamnstyrelsen. Till sitt biträde vid uppbörden av hamnavgifter har hamnfogdeinspektören hamnfogdar. Dessa antagas av hamnstyrelsen efter hamnkaptensens och hamnfogdeinspektörens hörande och fördelas till tjänstgöring för områden inom staden. Hamnfogdarna åligga att, var inom sitt område, debitera, uppbara och till hamnfogdeinspektören redovisa staden tillkommande hamnavgifter för fartyg och varor från inrikes ort. Över staden tillhörig, vid hamnen befintlig redskap skall hamnfogde hålla noggrann tillsyn. Hamnfogdeinspektören åligger även att utöva tillsyn över stadens mätare och vägare, vilka antagas av hamnstyrelsen.

Instruktion m. m. Instruktion för hamnfogdarna i Stockholm den 6 febr. 1877. Överståthållarämbetets kungörelse ang. uppbörd av hamnavgifter den 12 maj 1919. Reglemente för Stockholms stads mätare och vägare, fastställt av överståthållarämbetet den 25 april 1885. Taxa för Stockholms stads vägare, fastställt av överståthållarämbetet den 27 jan. 1921.

Hamnfogdeinspektör (13).

Vakant, *tj. f.* Lind, J. T.; träffas säkrast 1—3.

Biträdande kassör

(3,600 kr.; ej å stat).

Åberg, P.

Hamnfogdar

(3,000—3,600 kr. och fri bostad eller hyres-sättning, 1 % provision å uppburna hamnavgif-ter; ej å stat).

Expeditionstid: under seglationstiden 8—7, vin-tertiden 9—3.

Bruzeliu, A. G., hamnfogdekotoret Riddar-holmshamnen 15, *St.*; rt. 159 92; st. 25 14;
Österdahl, O. V., *tf.*, hamnfogdekotoret Norr Mälarstrand 24, *C.*; st. 94 32; **Hellman**, J. A., hamnfogdekotoret Blasieholmshamnen, Hovslagaregatan 4, *C.*; rt. 324 95; st. 40 55;
Anderson, K. A., hamnfogdekotoret Skepps-bron 46, *St.*; rt. 15 67, 78 28, 245 57; st. 44 62, 46 67, 113 51.

Kontorsskrivare

(2,400—3,120 kr.; ej å stat).

Hedlund, W.; **Ericsson**, K. A.; **Sundmark**, O. F.

Kassakontrollant

(1,200 kr.; ej å stat).

Pettersson, f. Hagström, Karin E. S., *tf.*

Skrivbiträde

(1,200 kr.; ej å stat).

Larsson, A. A. Linnéa.

Dessutom sju *hamnbetjante* (1,800 kr. jämte 1 % provision å av dem kontrollerad uppbörd), fyra *hamninkassere* 1,800 kr.), ett *vaktmästarbiträde* och två *brovakter*.

Hamnbyggnadsavdelningen.

Brännkyrkagatan 2 A, 1 o. 3 tr., Sö; rt. 85 44, 86 45; st. 18 02, 18 13, 33 08, 39 36; expeditionstid: 10—4.

Avdelningen uppgör förslag till stadens ham-nar och sjöfartsleder med därtill hörande vatten-byggnader, broar m. fl. anläggningar samt verk-ställar byggnad och underhåll av desamma. Även i fråga om frihamnsanläggningen åligger det avdelningen att verkställa en del underhålls-arbeten.

Stat år 1921. Utgifter (utom arbetsansla-gen): 114,100 kr.

Överingenjör och chef (0).

Lundberg, K. A. (förordnad t. o. m. 1925); mot-tagningstid: 1—4.

1:e ingenjör (16).

Sjödin, J.; mottagningstid: 2—4.

Arbetschef för Hammarbyleden

(10,500 kr.; ej å stat).

Åberg, E. M.; mottagningstid: 2—4.

Ingenjörer (14).

Nilsson, E. J.; **Semler**, C.

Maskiningenjör (14).

Vakant, *tj. f.* Davidsson, O. W.

Ingenjörer (12).

Adler, B. F.; **Ekelöf**, G. S.; **Eriksson**, E. E.

Ingenjörer och ritare

(2,850—7,050 kr.; ej å stat).

Öhnell, K. G. W.; **Anger**, D. V. E.; **Karlsson**, A. A.; **Wickert**, K. A.; **Hedström**, E. A.; **Bernell**, S. M.; **Bartoli**, E. J. C.; **Björkman**, C. T. T.; **Garberg**, E. V.; **Gustafson-Gråle**, G. J.; **Ide-ström**, S. A. M.; **Karlsson**, G. E.; **Arvidsson**, H. F.; **Vallin**, K. E.; **Ohlsson**, A. G.; **Johans-son**, E. A.

Varvsingenjör

(5,300 kr., bostad; ej å stat).

Bley, W. N.

Varvsbokhållare (10).

Stahre, G. A.

Kontorsbiträde (5).

Andersson, Gertrud A.

Ritbiträde (5).

Hubendick, E. Gerda A.

Skrivbiträde

(1,850 kr.; ej å stat).

Widén, A. Dagny M.

Vaktmästare (4).

Carlsson, C. V.

Hamnbyggmästare (10).

Tall, J. A.; **Andersson**, A. T.; **Andersson**, A. O.

Verkmästare.¹⁾

Nicklasson, A. V. E., kranverkmästare (10); fyra *verkmästare* (9); två *verkmästare* (8); en *maskinistförman* (8); åtta *verkmästare*, en *förråds-mästare* (ej å stat).

Dessutom tre *ångbåtsbefälhavare*.

Hamnkontoret.

Skeppsbron 46, 1 tr., St.; rt. 15 67, 78 28, 245 57; st. 44 62, 46 67, 113 51; expedi-tionstid: vardagar 8—6 och sön- och helgdagar 9—11.

Hamnkontoret, vars huvudsakliga uppgift är att handhava hamnrörelsens drift och därmed sammanhängande förhållanden, förestås av hamn-kaptenen. Denne åligger sålunda i främsta rummet att ordna och öva tillsyn över trafik-

¹⁾ Till verkmästare å stat utgå tillsvidare konjunkturtillägg enligt av stadsfullmäktige fast-ställda grunder (jfr under byggnadskontoret sid. 83).

HS. förhållandena i hamnen. Hamnkaptenen må varken för egen eller annans räkning idka något slags näring eller såsom förlägsman, delägare eller kommissionär vara intresserad i något yrke, som av sjöfarten är direkt beroende eller därmed står i omedelbart sammanhang. Å hamnkontoret skall finnas ett pålitligt biträde, som, då hamnkaptenen är av andra tjänstegöromål hindrad att därstädes personligen närvara, på hans ansvar meddelar nödiga anvisningar och upplysningar i tjänsten.

Hamnlots åligger att, mot viss i taxa bestämd avgift, lotsa fartyg till vilken del som helst av stadens hamnområde, så ock anvisa fartyg tjänlig ankarplats och biträda med dess förläggande till förtöjning i land samt att, i vad på honom ankommer, vaka över efterlevnaden av hamnordningens föreskrifter samt i förekommande fall vidtaga lämpliga åtgärder till rättelse eller göra anmälningar hos hamnkaptenen. Då hamnlots icke är av tjänstegöromål upptagen, skall han vara att träffa å hamnkontoret de tider på dagen, då det hålles öppet.

För allmänna ordningen och säkerheten i hamnen svarar polisverket, av vilket en särskild avdelning, hamnpolisen, är inrättad för tjänstgöring inom till hamnen hörande områden på land och vatten (se ovan sid. 11). Hamnkaptenen och den honom underställda personalen åligger att biträda hamnpolisen vid utförandet av dess uppgifter.

Instruktioner m. m. Instruktion för hamnkaptenen, fastställd av överståthållarämbetet den 17 juni 1908. Instruktion för hamnlotsarna den 6 febr. 1877. Taxa för hamnlotsarna, fastställd av överståthållarämbetet den 30 mars 1918. Hamnordning för Stockholm den 6 juli 1905 med ändringar den 17 juni 1908, 21 juli och 6 nov. 1909, 31 maj 1919 och 28 april 1920.¹⁾ Taxa å hamnavgifter i Stockholm för åren 1919—23, fastställd av kungl. maj:t den 28 mars 1919, med ändring den 28 maj 1920. Beträffande denna taxa gäller tillvidare intill 1921 års utgång den bestämmelsen, att alla avgifter utgå med 50 % förhöjning.

Stat år 1921. Utgifter: 94,440 kr.

Hamnkaptén

(7,500 kr.; dessutom två ålderstillägg å 500 kr.).

Vakant, *tj. f.* Andersson, H. R., hamnmästare; tel. se ovan; träffas säkrast 1—3.

Hamnmästare (11)

(Holmer kvarstår å övergångsstat med uppboordsprovision som slussmästare).

Andersson, H. R., tj. l., *tf.* hamnkaptén (se ovan), *tj. f.* Synnerholm, C. J. B. (se nedan) (hamnkontoret, Värtan, rt. 80 24, st. 94 60, träffas säkrast 9,30—11 och 3—5); Jäderholm, J. O., träffas säkrast 9,30—11 och 3—5; Hol-

mer, C. O. (slusskontoret, rt. 125 56, st. 38 89, träffas säkrast 9—11 och 4—5).

Hamnkaptенens biträde

(2,700 kr.; ej å stat).

Nilsson, B. A.

Hamnlotsar

(600 kr. jämte sportler).

Telefoner: rt. 15 67, 78 28, 245 57; st. 44 62, 46 67, 113 51.

Cederholm, P. G. R.; Pettersson, G.; Synnerholm, C. J. B., tj. l. (se ovan), *tj. f.* Söderqvist, A. F.; Åberg, G. M.; Wahlgren, G. E.; Westerberg, A. P. E.

Kontorsbiträde

(1,200 kr.; ej å stat).

Djurberg, Elna V.

Vaktmästare (4).

Wallin, K. A., tj. l., *tj. f.* Nilsson, I. A.

Övermaskinist (10).

Björklund, C. G.

Dessutom sjutton *hamnförmän* (6) och en *extra hamnförman*.

Varuhallarna.

Varuhallarna i stora tullhusbyggnaden i Stadsgården; rt. 59 48; st. 17 12; expeditionstid: 7—6.

Instruktioner m. m. Instruktion för föreståndaren för Stockholms stads varuhallar i stora tullhusbyggnaden i Stadsgården, antagen av hamnstyrelsen den 16 mars 1914. Taxa och ordningsföreskrifter för begagnande av Stockholms stads varuhallar i stora tullhusbyggnaden i Stadsgården samt källarna i samma byggnad, antagna av hamnstyrelsen den 9 mars 1914 (jfr även hamnordningen § 11).

Varuhallsföreståndare

(avlöning som hamnförman jämte fyllnadsarvode å 400 kr.; ej å stat).

Milton, J. E., hamnförman.

Dessutom en *varuhallsvakt*.

Slusskontoret.

Nedre Slussgatan 3, Sö.; rt. 125 56; st. 38 89; expeditionstider: jan. 7—6, febr. 8—5, mars 7—6, april—december hela dygnet (å söndagar dock endast 6—12 f. m. och 10—12 e. m.).¹⁾

För varje genomfart av slussen betalas för fartyg kommande från in- eller utrikes ort

¹⁾ Förslag till ny hamnordning har av stadsfullmäktige antagits den 25 april 1921 samt underställts överståthållarämbetet.

för varje full ton av fartygets avgiftspliktiga dräktighet 8 öre, när fartyget är tomt, och 12 öre, då fartyget är lastat, dock ej under tre kronor.

Instruktion m. m. Taxa för genomfart av slussen, gällande intill utgången av år 1923, fastställd av kungl. maj:t den 31 dec. 1920. För år 1921 utgå avgifterna med 25 % förhöjning.

Stat år 1921. Utgifter: 145,850 kr.; inkomster: 164,998: 53 kr.

Biträden (7).

Fredin, L. O.; Andersson, A. W.

Biträde

(1,800 kr.; ej å stat).

Pettersson, R. J.

Dessutom åtta *slussvakter* (5), av vilka tre tjänstgöra såsom *förmän*; sju *extra slussvakter*; en *befälhavare* å slussfärjan (1,980 kr.), en *maskinist* (1,800 kr.) och en *besättningskarl* tjänstgöra under nio månader av året.

H & S.

Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd jämte i samband därmed stående institutioner.

Handels- och sjöfartsnämnden.

Börshuset, St.; rt. 56 38; st. 13 51; expeditionstid: 12—2. Sessionstid ej bestämd.

Stadsfullmäktige beslöt den 1 augusti 1866 att tillsätta en särskild nämnd med kännedom om handel och skeppsrederi samt med uppdrag att fullgöra de i kungl. kommerskollegii kungörelse den 27 mars 1866 omförmälda stadens handelsförening eller deras fullmäktige förut tillhörande åligganden. Instruktion för nämnden fastställdes den 24 sept. 1867, och ny sådan utfärdades den 8 febr. 1901. I samband med den kommunala omorganisationen 1920 har ny instruktion (med i huvudsak formella ändringar av den föregående) fastställts för nämnden den 19 mars 1920.

Nämnden består av tolv ledamöter, som stadsfullmäktige inom eller utom sig utse för två år i sänder. Nämnden utser inom sig för ett år ordförande och vice ordförande. Det borgarråd, under vars föredragningsskyldighet nämndens arbetsområde faller, äger närvara vid nämndens sammanträden samt deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet.

Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd har att pröva behov av och antaga mäklare, skeppsklarerare och notarii publici, anmäla vikarie för dem, återkalla mäklares och skeppsklarerares uppdrag samt uppgöra förslag å personer att verkställa besiktning enligt sjölagen, vid tillsättande av dispaschör och dispaschörsassistent yttra sig om sökandes lämplighet, avgiva yttrande, där sådant av kungl. maj:t eller annan offentlig myndighet från nämnden infordras, ej mindre i frågor angående handel och sjöfart, än även i frågor angående handelsbruk, hos stadsfullmäktige och stadskollegiet samt stadens vederbörande förvaltningsmyndigheter göra framställningar, som i dylika frågor kunna av nämnden finnas behöfliga, samt vaka över gällande författningars efterlevnad i avseende å mäklares, skeppsklarerares, notarii publici och dispaschörs tjänsteutövning samt i öfrigt ägna sin uppmärksamhet åt frågor, som hava sammanhang med stadens handel och sjöfart och göra de framställningar, som kunna därav föranledas.

Stockholms handelskammare har den 10 febr. 1920 ingått till kungl. maj:t med hemställan om vidtagande av åtgärder för indragning av handels- och sjöfartsnämnden och överflyttande

till andra lämpliga institutioner av de uppgifter, som ännu åligga nämnden. Stadsfullmäktige hava den 18 okt. 1920 i avgivet utlåtande förklarat sig ej hava något att erinra mot en sådan indragning.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1921. Utgifter: 2,100 kr.

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

Lamm, H. F., grosshandlare, stadsfullm.

Vice ordförande.

*Johnson, A. Ax:son, direktör, generalkonsul.

Övriga ledamöter.

Edkvist, C. J., inspektör, stadsfullm.

*Ericson, H. H. K., kommandör.

*Lovén, S. A., försäkringsdirektör.

*Rissén, H. J. R., tulltjänsteman, stadsfullm.

*Roberg, Th., konsul.

Rosengrén, C. O. L., grosshandlare.

Rundquist, C. A., rådmän.

Schultz, L. H., direktör, stadsfullm.

Stendahl, S., grosshandlare.

*En vakant.

Sekreterare

(500 kr.; ej å stat).

Belfrage, J. K. E., börschef; rt. 206 56; träffas säkrast 10—11 samt 2—3.

Vaktmästare

(400 kr.; ej å stat).

Wendborg, J.

Stadsmäklare.

De officiella mäklarna antagas av handels- och sjöfartsnämnden, varefter förordnande utfärdas av magistraten, som också på mäklares

begäran förordnar vikarie att vid förfall för mäklaren bestrida dennes göromål.

Mäklare (stadsmäklare) må i städerna antagas för att, när de varda därom anlitade, biträda vid köp och försäljning av varor, fastigheter, fartyg eller andelar däri, växlar och andra värdepapper samt vid uppgörande av avtal om försträckning, hyra, arrende och försäkring ävensom av andra likartade avtal. Det åligger mäklare att över alla av honom slutade avtal med undantag av dem, som angå penningförsträckningar, upprätta och med sitt namn underteckna slutsedel, noggrant upptagande kontrahenternas namn, avtalets beskaffenhet och föremål jämte belopp och pris m. m. Alla av honom avslutade avtal skola för varje dag införas i en särskild med magistratens sigill försedd bok. Mäklare vare förbjudet att idka handel med växlar eller andra värdepapper, varor eller annat, ej heller må han vara syssloman (prokurist), handelsombud eller handelsbiträde åt köpmän.

Ersättning för förrättningar utgår enligt taxa.

Författningar. K. mäklareordningen den 9 juni 1893 med tillägg och ändringar den 8 febr. 1901, 20 nov. 1908 och 14 mars 1919.

Mäklare.

Berg, C. M. (spannmål, mjöl m. m.), Bredgränd 2 A, St.; rt. 72 50; st. 142 74.

Jonsson, A. V. (spannmål), Katarinavägen 7, Sö.; rt. 87 99; st. 17 35.

Klingbom, J. A. (spannmål, mjöl m. m.), Skeppsbron 4, St.; rt. 13 86; st. 12 11.

Kollberg, M. (spannmål, frö och foderämnen), Skeppsbron 6, St.; rt. 4 96, 12 99; st. 23 79.

Winge, J. E. (spannmål, frö och foderämnen), Brunnsgård 2, St.; rt. 85 00, 107 00; st. 142 35.

Skeppsklarerare.

Skeppsklarerare antagas av handels- och sjöfartsnämnden, varefter förordnande utfärdas förordnande. Skeppsklarerarna ombesörja, då de därom anmodas, fartygs klarering och vad därmed äger sammanhang, förmedla avtal om befraktning, om försäljning av fartyg eller andelar däri, ombyggnad, reparation och utrustning av fartyg samt om sjöförsäkringar och biträda vid haveriuppgörelser. Skeppsklarerare, som därom av vederbörande anmodas, åligger att underrätta skeppare om vad i avseende å fartyg, besättning, passagerare och last bör iakttagas enligt gällande författningar och de till efterrättelse för sjöfarande utfärdade tillkännagivanden, att besörja om ingivande till tullkammaren av de för fartygs visitation och inklarering erforderliga handlingar, om föreskrivna avgifters erläggande och om fartygs uppmätning, då sådan bör äga rum, att söka anskaffa laster och avsluta befraktningar, att, när fartyg skall avgå, föranstalta, dels att detsamma förses med alla de handlingar, som för lastens intagande och fartygets utklarering

äro av nöden, ävensom med sådana handlingar, som för resan och för fartygets inklarering å destinationsorten skola från avgångsorten medföras, dels och att påbudna umgilder betalas och lots, då sådan erfordras, varder anskaffad, samt att i övrigt noggrant och redligt meddela redare, ägare av gods och skeppare de råd och det biträde, som kan lända till bevarande av deras rätt och fördel.

Ersättning för förrättningar utgår enligt taxa.

Instruktion. Kungl. skeppsklarerareordningen den 9 juni 1893.

Skeppsklarerare.

Roberg, Th. (firma: *AB. Olson & Wright*), Skeppsbron 18, St.; rt. 11 09; expeditionstid: 9—5.

de Perre, O. J. B. P. (firma: *Boman, E. R.*), Skeppsbron 30, St.; rt. 6 74; st. 26 18; expeditionstid: 9—5.

Thulin, P. G. N. (firma: *Nordström & Thulin*), Skeppsbron 34, St.; rt. 4 23; expeditionstid: 9—5.

Notarii publici.

Notarii publici antagas av handels- och sjöfartsnämnden, varefter förordnande utfärdas av magistraten. Notarius publicus verkställer, då han därom anlitas, sådana inom hans tjänstgöringsområde förekommande protester och andra förrättningar, vilka enligt allmän lag eller särskilda författningar kunna eller böra av notarius publicus utföras; dock är han icke pliktig åtaga sig delgivande av stämning eller annan handling. Notarius publicus åligger också att, då han ej har hinder av andra ämbetsgöromål, på anmodan bevitna underskrifter, bestyrka riktigheten av översättningar och avskrifter samt övertvara utlottningar av obligationer ävensom besiktningar, varom i sjölagen säges. I övrigt äger han att efter anmodan övertvara jämväl andra förrättningar samt att lämna allmänheten biträde med upprättande av handlingar, som det icke enligt lag eller författningar tillkommer annan myndighet att utfärda.

Ersättning för förrättningar utgår enligt taxa.

Stadga. K. stadga angående notarii publici-befattningen den 6 okt. 1882 med ändringar den 10 juli 1899 och 13 dec. 1912.

Notarii publici.

Oldenburg, U. Drottninggatan 4, C.; rt. 14 06; st. 29 36; personlig mottagningstid: 9—10; expeditionstid: 9—3.

Fürstenberg, O. L. Gustav Adolfs torg 18, C.; rt. 16 81; st. 11 68 (personligen); rt. 17 71; st. 25 57 (expeditionen); expeditionstid: 9—3.

Svensson, U. E. Drottninggatan 4, C.; rt. 66; st. 20 09; expeditionstid: 9—3.

Nissen, B. J. H. Gustav Adolfs torg 18, C.; rt. 16 81; st. 11 68 (personligen); rt. 17 71; st. 25 57 (expeditionen); expeditionstid: 9—3.

H & S.

Kompromissrätten.

Skiljaktiga meningar i avseende å tillämpningen av handelsbruk samt andra tvister, grundande sig å merkantila förhållanden, må hänskjutas till avgörande av en kompromissrätt, bestående av fem ojäviga och sakkunniga män, varav en lagkunnig. Denne sistnämnde jämte tvenne andra ledamöter och trenne suppleanter utses för varje år av Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd samt Stockholms stads köpmannaförenings styrelse. Parterna utse för varje mål var sin kompromissarie.

Kompromissrätten har ännu icke behövt sammanträda. Handels- och sjöfartsnämnden beslöt därför år 1912 att t. v. icke utse några ledamöter i kompromissrätten.

Dispaschör.

Dispaschör har att på begäran verkställa utredning och fördelning av gemensamt haveri, varmed enligt § 187 sjölagen förstås skada, som till räddning ur en fartyg och last gemensamt hotande fara med avsikt tillfogas fartyg eller last, ävensom all annan uppoffring, som göres för sådant ändamål, samt skada och kostnad, som vållas eller uppkommer till följd af dylik åtgärd. Gemensamt haveri skall enligt vissa i sjölagen närmare angivna grunder gäldas av fartyg, frakt och last i förhållande till varderas värde. Enligt sjölagens § 218 skall även utredning och fördelning av i nämnda lagrum omnämnt s. k. enskilt haveri verkställas av dispaschör, om någon, som har del i haveriet, påfordrar detta. Slutligen har dispaschör att, om tvist uppstår angående ersättningsskyldighet, som på grund av försäkringsavtal enligt sjölagens bestämmelser må åligga försäkringsgivare, härom avgiva yttrande. Dispaschörens

å tjänstens vägnar avgivna utlåtande kallas dispasch, och, om detta utlåtande ej inom viss tid överklagas, vinner det laga kraft och blir för parterna bindande.

Enligt stadgan angående dispaschörsväsendet den 10 november 1911 skall i vardera av städerna Stockholm och Göteborg finnas anställd en dispaschör med visst bestämt tjänstgöringsområde. Dock äger den nuvarande dispaschören i Malmö att fortfarande, så länge han kvarstår i tjänsten, utöva densamma i enlighet med de grunder, som blivit bestämda vid hans tillsättning. Enligt berörda stadga skall till biträde åt vardera av dispaschörerna i Stockholm och Göteborg anställas en dispaschörsassistent. Dispaschör tillsättes av konungen och dispaschörsassistent förordnas för en tid av två år i sänder av magistraten i staden. För behörighet att söka dispaschörs- eller dispaschörsassistentbefattning erfordras bl. a. att hava fullgjort vad för behörighet att utöva domarämbetet är föreskrivet. Magistraten i staden är den myndighet, under vilken dispaschör och dispaschörsassistent lyda i och för tjänsten, varjämte handels- och sjöfartsnämnden äger att övervaka dispaschörs tjänsteutövning. Dispaschör åtnjuter arvode för de av honom upprättade dispascher enligt kungl. maj:ts den 19 jan. 1883 utfärdade taxa. Dispaschörsassistenten åtnjuter arvode (2,000 kr. om året) av statsmedel.

Dispaschör.

Hasselrot, P. A.; träffas å ämbetsrummet, Stads-gården 10, Sö., 10—2; rt. 10 76.

Dispaschörsassistent.

Linders, E. A. A.

Kamrerare.

Sterne, P. V.

Stockholms stads frihamnsnämnd.

Frihamnsnämnden.

Stockholms stads frihamnsbyggnad, Värtan; rt. 21870, 23479; st. 2845; expeditionstid: 9—4,30.

I skrivelse till stadsfullmäktige den 22 maj 1909 hemställde handelskammaren — med överlämnande av en utredning i frågan — om vidtagande av åtgärder för åstadkommande av en frihamnsanläggning vid Lindarängsområdet, söder om Värtahamnen. I en den 21 sept. 1914 hos stadsfullmäktige väckt motion hemställdes om utredning angående lämpligheten av en frihamnsanläggning i Stockholm och särskilt vid Hammarby sjö. Med anledning av dessa initiativ beslöt stadsfullmäktige den 20 mars 1916 uppdraga åt beredningsutskottet att gå i författning om utredning rörande lämpligheten av en frihamnsanläggning i Stockholm samt framläggandet av de förslag, vartill sådan utredning kunde giva anledning, med bemyndigande för utskottet att därvid anlita särskilt avlönade, sakkunniga personer. Sedan denna kommitté den 21 okt. 1916 avgivit sitt betänkande, beslöt stadsfullmäktige den 28 juni 1917, att vid Lindarängen skulle anläggas en frihamn, till en början av provisorisk karaktär. Verkställandet av arbetena uppdrogs åt en särskild nämnd, Stockholms stads frihamnsnämnd. Den 31 jan. 1919 beviljade kungl. maj:t koncession å den provisoriska frihamnen för en tid av fem år från dess öppnande. En första del av den provisoriska frihamnen öppnades för trafik den 10 okt. 1919. För frihamnens drift under de närmaste fem åren har bildats ett särskilt bolag, Stockholms frihamnsaktiebolag, vari stadsfullmäktige äga att tillsätta två styrelseledamöter och en suppleant samt en revisor jämte suppleant. (Ang. frihamnsaktiebolaget se vidare under avd. 4.)

Till arbetena vid frihamnsanläggningen — inklusive husbyggnader, krananordningar m. m. — hava stadsfullmäktige intill den 1 april 1921 anvisat inalles 18,547,400 kr.

Frihamnsnämnden består av fem ledamöter med två suppleanter, valda av stadsfullmäktige för två år i sänder. Nämnden äger antaga erforderlig tjänstepersonal ävensom att för utförande av

åt nämnden uppdragna arbeten anlita avlönade sakkunniga biträden och, på sätt nämnden bestämmer, anställa arbetspersonal. Nämnden äger att hos vederbörande stadsmyndigheter rekvirera för hamnanläggningens utförande erforderliga kartor och ritningar, förhyra disponibel arbetsmateriel samt, om den så finner nödigt, för särskilda arbetsuppgifter påkalla särskilt biträde. Vid nämndens sammanträden äger det borgarråd, under vars föredragningskyldighet nämndens arbetsområde faller, att närvara samt därvid deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet.

För den årliga revisionen av nämndens förvaltning utse stadsfullmäktige trenne revisorer med två suppleanter. När nämndens arbeten slutförts och revisionsberättelse för senaste verksamhetsår prövats av stadsfullmäktige, skall nämndens verksamhet anses hava upphört, varom hos kungl. maj:t göres anmälan.

Författningar m. m. Kungl. förordningen om frihamn den 15 nov. 1907, med ändringar den 20 dec. 1912, 4 juni 1913, 18 sept. 1916, 25 juni 1917, 16 juli 1919 och 14 maj 1920. K. frihamnsstadga den 23 sept. 1919. Instruktion för Stockholms stads frihamnsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920. Tillstånd till inrättande av en provisorisk frihamn i Stockholm, kungl. resolution den 31 jan. 1919. Reglemente för Stockholms frihamn, fastställt av kungl. maj:t den 23 sept. 1919. Taxa å hamnavgifter i Stockholms stads frihamn åren 1919—1923, fastställd av kungl. maj:t den 19 juni 1919. I fråga om denna taxa gäller tillsvidare intill 1921 års utgång, att alla avgifter utgå med 50 % förhöjning. Taxa å avgifter för begagnande av byggnad, magasinrum eller upplagsplats inom Stockholms frihamn, fastställd av överståthållarämbetet den 16 juni 1920. Taxor för begagnande av hamnkranarna i Stockholms frihamn, fastställda av överståthållarämbetet den 16 okt. 1920. Taxa å avgifter för handräkning inom Stockholms frihamn, fastställd av överståthållarämbetet den 6 nov. 1919.

Stat år 1921. Utgifter: 4,143,125 kr. (däruv att täckas med länemedel 3,963,000 kr.); inkomster: 38,550 kr.

FhN.

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

Stendahl, S., grosshandlare.

Vice ordförande.

Johnson, A. Ax:son, generalkonsul.

Övriga ledamöter.

Edkvist, C. J., inspektör, stadsfullm.

***Josephson, J.**, grosshandlare.

***Nylander, O. E.**, direktör.

Suppleanter.

Rissén, Hj. R., tulltjänsteman, stadsfullm.

***Roberg, Th.**, konsul.

Tf. sekreterare.

Åmark, T. V. (se nedan).

Byggnadschef

(17,000 kr.; ej å stat).

Berger, E. J., kapten.

Ingenjörer

(8,150—5,375 kr.; ej å stat).

Ekvall, P. G.; **Kourtzman, P. A:son.**

Kamrerare

(7,200 kr.; ej å stat).

Åmark, T. V. (se ovan).

Nämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av
1920 års förvaltning).

Hagelquist, K. F. P., sjökapten, stadsfullm.

Hüttner, M. S., grosshandlare.

Suppleanter:

Zetterlund, C. R., kontorschef.

Erikson, G. O., kassör, stadsfullm.